

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în noua solie de prietenie și cooperare pe pământul Africii

KENYA

Vizita pe care o întreprindem în frumoasa dumneavoastră țară constituie o expresie a bunelor relații statornicite între țările și popoarele noastre, pe multiple planuri.

Din toastul președintelui României la dineul oficial de la Nairobi

TANZANIA

Avem convingerea că, în aceste zile, vom găsi împreună noi căi și mijloace pentru a dezvolta și mai puternic, pe baze trainice, de lungă durată, colaborarea și cooperarea româno-tanzaniană reciproc avantajoasă.

Din toastul președintelui României la dineul oficial de la Dar Es Salam

TEZELE DIN APRILIE

*puternic impuls gândirii creatoare, afirmării spiritului revoluționar
din care izvorăsc faptele noastre de muncă*

Pentru cea mai bună recoltă
din istoria României

paginile 4-5

Recuperarea — mai mult decit toate
minele țării la un loc

paginile 6-7

CULTURĂ ȘI PROGRES

Escu despre eficiența educației

pagina 9

Un moment important în întărirea prieteniei și cooperării dintre România și Kenya

Vizita oficială de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a întreprins-o în Republica Kenya, la invitația președintelui acestei țări, Daniel Toroitich arap Moi, reprezintă un moment de importanță deosebită în dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Kenya, fiind prima dată când un șef de stat român poposește pe meleagurile acestei țări africane, în cadrul unei acțiuni politice care constituie o nouă și elocventă expresie a caracterului activ al demersului românesc de largă deschidere și colaborare cu țările Africii, cu toate statele lumii.

Primirea înalților oaspeți români, a persoanelor oficiale care-l însoțesc a prilejuit, încă de la aterizarea aeronavei prezidențiale pe Aeroportul internațional Jomo Kenyatta din Nairobi, manifestarea, într-o atmosferă sărbătorească, a puternicelor sentimente de prețuire și respect, a bucuriei cu care poporul kenyan a așteptat această vizită, a convingerii sale că ea va contribui la dezvoltarea ascendentă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări și popoare.

Cu prilejul dăruirii oficiale oferit în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarăsei Elena Ceaușescu de către președintele Daniel Toroitich arap Moi la Palatul Prezidențial, a fost reafirmată convingerea că actualul dialog la nivel înalt va contribui la perfecționarea conlucrării pe multiple planuri între cele două țări, servind intereselor ambelor popoare, ale păcii, cooperării și înțelegerii în lume. Mulțumind pentru primirea caldă cu care au fost întâmpinați solii români, președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a evidențiat, în toastul său, principalele preocupări ale politicii interne și externe românești, reafirmând poziția principală și activă a partidului și statului nostru în rezolvarea problemelor internaționale globale. În acest context, a fost relevat faptul că „România apreciază că trebuie intensificate eforturile pentru soluționarea globală a problemelor subdezvoltării — inclusiv a datorilor externe, extrem de mari, ale țărilor în curs de dezvoltare — pentru instaurarea unei noi ordini economice, care să asigure progresul mai rapid al tuturor statelor și, în primul rând, al celor rămase în urmă, stabilitatea și dezvoltarea echilibrată a economiei mondiale”. La rândul său, președintele Daniel Toroitich arap Moi, exprimând sentimentele de satisfacție ale poporului kenyan pentru vizita înalților solii români, a remarcat unitatea de vederi a celor două state în problemele fundamentale ale păcii și cooperării, ale realizării unei noi ordini economice și politice mondiale, apreciind că, în acest proces de amplificare a colaborării, „Kenya și România au continuat să dezvolte relații strinse și cordiale. Vizita dumneavoastră în Kenya va contribui în mod semnificativ la întărirea legăturilor de prietenie care există între țările noastre”.

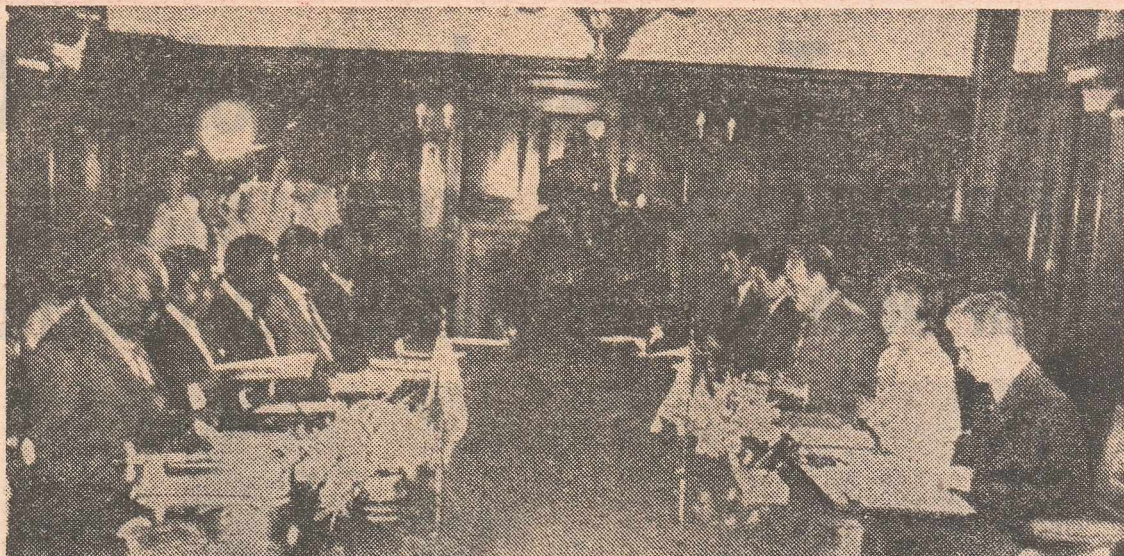
Marti dimineața, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au vizitat parcul Uhuru (Independența) din capitala Kenyei, unde, la 12 decembrie 1963, Jomo Kenyatta a ridicat steagul libertății naționale și unde a fost construit,

ulterior, Monumentul Independenței și unității naționale. În aplauzele celor prezenți, înalții oaspeți au plantat, conform tradiției, un arbore ca simbol al trăinicieii relațiilor româno-kenyene. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au depus o coroană de flori la Mausoleul Jomo Kenyatta, fondatorul partidului de guvernământ Uniunea Națională a Africanilor din Kenya (KANU), de al cărui nume sînt legate momente hotărîtoare ale luptei pentru eliberarea și independența economico-socială a țării.

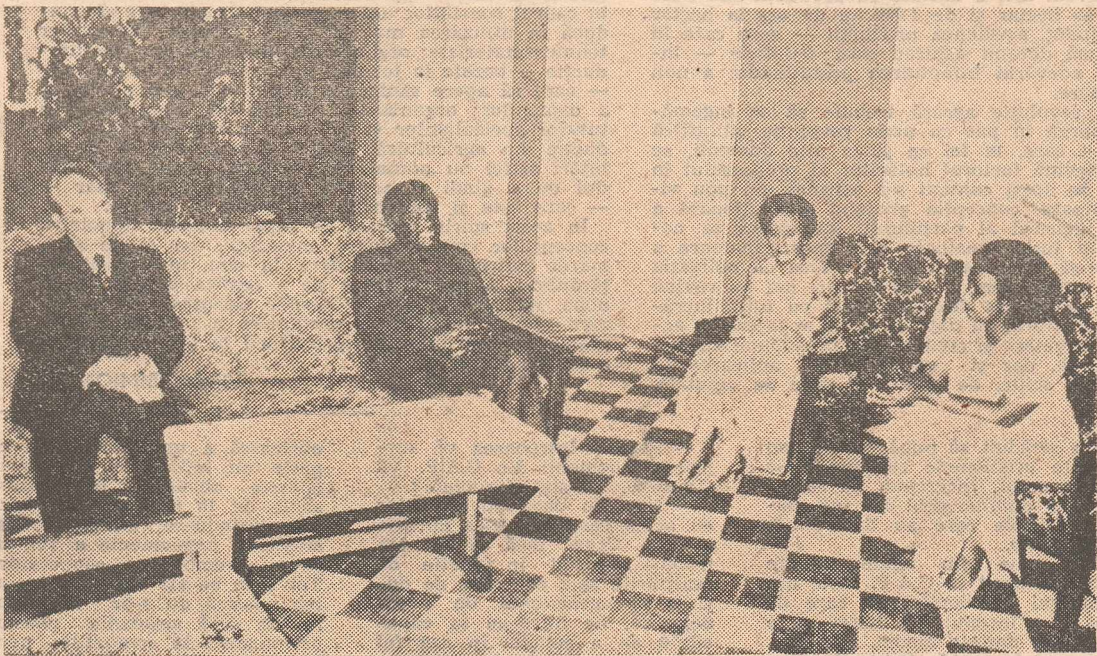
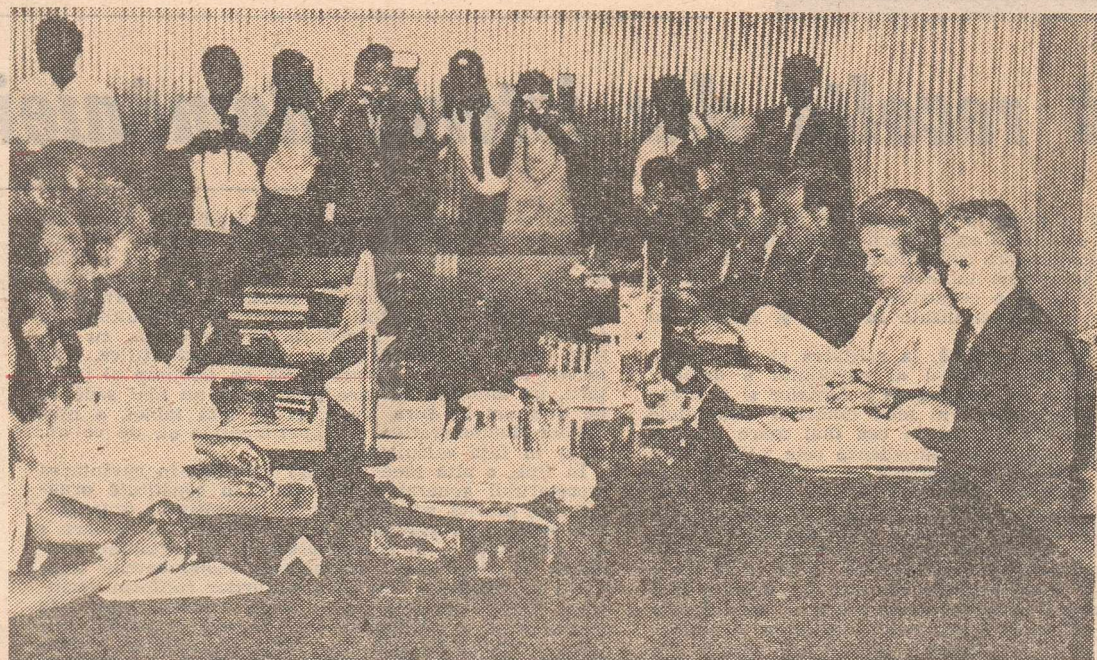
Între momentele semnificative ale acestei noi solii de pace și colaborare, vizita la „Grupurile industriale kenyene” a oferit specialiștilor din țara-gază posibilitatea de a prezenta tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu preocupările pentru acordarea de către stat a unui ajutor tehnic și financiar calificat întreprinderilor mici și mijlocii, astfel încît acestea să poată produce piese de schimb și alte bunuri industriale. Șeful statului român a exprimat convingerea că această unitate economică de stat va avea o participare activă și tot mai largă în cadrul colaborării româno-kenyene. În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au vizitat centrul orașului Nairobi, populația aflată la acea oră pe principalele artere ale capitalei făcînd o primire spontană deosebit de caldă și prietenească distinșilor oaspeți români.

Convorbirile oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Daniel Toroitich arap Moi au evidențiat cu satisfacție evoluția ascendentă a raporturilor româno-kenyene și progresele înregistrate în domeniile politic, economic, tehnico-stiințific și cultural, apreciindu-se că sînt create condiții pentru extinderea lor în interesul ambelor popoare. În spiritul înțelegerilor și acordurilor de lungă durată dintre cele două țări, care țin seama de prioritățile fiecăreia în dezvoltarea economico-socială, au fost identificate noi posibilități de intensificare a schimburilor comerciale, a cooperării în producție în industrie, agricultură, minerit, industria lemnului, etc., relevîndu-se rolul important ce revine Comisiei mixte de cooperare economică româno-kenyană. Amplul schimb de păreri în legătură cu principalele probleme ale vieții internaționale, evidențiind identitatea sau apropierea foarte mare a pozițiilor, a relevat preocuparea celor două țări pentru unirea tuturor eforturilor în vederea asigurării dezarmării și păcii, a progresului și prosperității, a libertății și independenței tuturor popoarelor pentru soluționarea globală a problemelor subdezvoltării, solidaritatea cu lupta popoarelor africane pentru lichidarea totală a colonialismului, posibilitatea pe care o au România și Kenya de a conlucra activ pe arena mondială pentru a contribui la rezolvarea problemelor cu care se confruntă omenirea.

Incheiată cu rezultate deosebit de fructuoase, vizita de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Kenya marchează în cronică raporturilor dintre cele două țări și popoare un moment de referință, afirmîndu-se, totodată, ca o nouă expresie a vocației de colaborare și pace a poporului nostru.

Noua contribuție la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare româno-tanzaniene

În cadrul noului itinerar african de prietenie, pace și colaborare, efectuat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, s-a înscris și vizita oficială de prietenie în Republica Unită Tanzania, la invitația președintelui acestei țări, Ali Hassan Mwinyi.

Încă de la sosirea în capitala tanzaniană Dar Es Salam și, în continuare, pe tot parcursul vizitei, înalții soli ai poporului român s-au bucurat de o primire caldă, sărbătorească prin care poporul tanzanian a dat expresie aprecierii înalte și prețuirii deosebite de care se bucură în Tanzania, ca de altfel în întreaga lume, distincții oaspeți, personalitatea proeminentă a președintelui Nicolae Ceaușescu, prieten apropiat al popoarelor africane, luptător neobosit pentru împlinirea năzuinței lor de libertate și progres social al tuturor națiunilor, pentru triumful cauzei păcii, înțelegerii și cooperării internaționale.

Sub semnul unor asemenea sentimente de adâncă prețuire, de stimă și înțelegere reciprocă, s-au desfășurat și convorbirile oficiale dintre președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, și președintele Republicii Unite Tanzania, Ali Hassan Mwinyi. În cadrul schimbului de păreri care a avut loc cu acest prilej, referitor la stadiul și perspectivele colaborării dintre cele două țări, precum și la unele probleme actuale ale vieții internaționale, s-a afirmat cu pregnanță voința comună ca noul dialog la nivel înalt să dea un nou și puternic impuls întăririi pe mai departe a relațiilor de prietenie și colaborare pe multiple planuri între România și Tanzania.

În acest context au fost evidențiate posibilitățile existente pentru extinderea și diversificarea în continuare a colaborării și cooperării economice într-o serie de ramuri industriale, în transporturi și telecomunicații în domeniul tehnico-stiințific, precum și pentru extinderea schimburilor comerciale.

Așa cum s-a relevat și în toasturile rostite de cei doi președinți în timpul dineului oficial oferit în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarăsei Elena Ceaușescu de

către președintele Ali Hassan Mwinyi, vizita înalților soli ai poporului român a evidențiat dorința comună de a dezvolta și aprofunda pe mai departe colaborarea reciprocă și conlucrarea pe plan internațional. Astfel, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Constatăm cu satisfacție că între țările noastre, între Partidul Comunist Român și Partidul Revoluționar din Tanzania s-au stabilit și se dezvoltă relații de colaborare în domeniile politic, economic, social, precum și pe plan internațional. În cadrul convorbirilor pe care le-am început astăzi am ajuns la concluzia că există largi posibilități ca aceste relații să cunoască o și mai mare extindere — pe tărâm economic, tehnico-stiințific, cultural și în alte domenii de interes comun —, spre binele popoarelor român și tanzanian, al dezvoltării lor libere pe calea progresului, independenței, libertății și păcii”. La rindul său, președintele tanzanian evidenția: „Actuala dumneavoastră vizită pe continentul nostru, în Tanzania în special, este încă o manifestare a dorinței României de a împărtăși din experiența sa îndelungată și din mărețele sale realizări celorlalte țări care luptă pentru ridicarea bunăstării economice și sociale a popoarelor lor. Noi, în Tanzania, am beneficiat foarte mult din cooperarea cu țara dumneavoastră”.

În cadrul toasturilor, ca și în cursul convorbirilor, s-au evidențiat pozițiile comune în ceea ce privește soluționarea problemelor actuale cu care se confruntă omenirea, voința celor două țări și popoare de a contribui, împreună cu toate țările lumii la crearea unui climat de pace, de colaborare și înțelegere între toate statele.

Se poate aprecia că, prin întreaga sa desfășurare, prin înțelegerile convenite, vizita oficială de prietenie efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Unită Tanzania se constituie ca un moment important pentru dezvoltarea și aprofundarea pe mai departe a relațiilor de prietenie și colaborare româno-tanzaniene, în interesul celor două țări și popoare, al cauzei păcii și colaborării în lume.

TEZILE ȘI ORIENTĂRILE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

**un puternic impuls energiilor
creatoare ale întregii națiuni**

Pentru cea mai bună recoltă din istoria României

Săptămîna trecută, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a avut loc în Capitală o consfătuire de lucru pe probleme de agricultură — constituită într-un larg forum democratic de dezbateri și analiză profundă a experienței bune dobîndite pînă acum, dar și a neajunsurilor existente, stabilindu-se pe această bază măsuri și căi de acțiune în vederea înlăturării obiectivelor noii revoluții agrare.

De fapt, ideea care a dominat în întregime importanța cuvintelor rostite în încheierea lucrărilor consfătuirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost tocmai aceasta: ce învățăminte se desprind din activitatea desfășurată în agricultură în acest an? ce trebuie să facem în continuare pentru a determina o și mai puternică afirmare, atît în gîndire cit și în practică, a noii revoluții agrare, astfel încît, mergînd mai ferm pe linia ascendentă a ultimilor ani, să facem din 1989 anul cu cea mai bună recoltă din istoria țării. În mintea tuturor s-au întipărit — ca o însuflețitoare chemare, ca un vibrant îndemn adresate întregii țărîni, întregii țări — cuvintele rostite de secretarul general al partidului în finalul cuvîntării: „Să începem de acum să ne pregătim, pentru a întâmpina a 45-a aniversare a sărbătorii noastre naționale și Congresul al XIV-lea al partidului cu rezultate cit mai bune în toate domeniile, și — subliniez din nou — cu cele mai bune rezultate în agricultură, cu cea mai bună recoltă de pînă acum. Acesta trebuie să fie angajamentul tuturor oamenilor muncii din agricultură, al întregii țărîni în întîmpinarea acestor evenimente istorice din viața poporului și partidului nostru!”

Fără îndoială, realizarea acestui obiectiv cere o muncă tenace, știință și organizare, inițiativă și răspundere, dăruire și entuziasm — într-un cuvînt, spirit revoluționar. La toate acestea s-a referit pe larg tovarășul Nicolae Ceaușescu în ampla sa cuvîntare care jalonează ferm — prin orientări și idei de largă perspectivă, dar și prin sarcini și indicații concrete, cu aplicabilitate imediată — activitatea prezentă și viitoare a tuturor lucrătorilor din agricultură. O activitate care, așa cum sublinia secretarul general al partidului, trebuie să vizeze atît prin conținut, cit și prin finalitatea ei omul lucrător al pămîntului: să asigure participarea nemijlocită, implicarea activă și

responsabilă a acestuia la tot ce se hotărăște și se face pentru progresul agriculturii românești; să-i deschidă larg porțile spre cunoaștere și cultură, spre descifrarea și stăpînirea tainelor naturii pe care an de an o modelează și o construiește; să-i creeze condițiile unei vieți noi, civilizate în noul și înfloritorul sat românesc.

Referindu-se la muncă, la calitatea și disciplina acesteia, secretarul general al partidului a demonstrat, cu puterea de convingere a faptelor și a cifrelor, că ea a determinat în mod hotărîtor rezultatele acestui an; că ea explică în cea mai mare măsură realizările deosebite care aureolează cele 2.156 unități agricole de stat și cooperatiste care au obținut, la grîu și orz, producții mai mari de 5.000 kg la hectar. Dar ea explică deopotrivă recoltelor slabe care pun sub semnul insuficienței activitatea desfășurată de lucrătorii ogoarelor, în primul rînd de specialiștii dintr-un număr important de unități. Cerînd să se tragă toate concluziile și învățămintele de aici, în primul rînd cele care privesc întărirea răspunderii, a ordinii și a disciplinei, aplicarea experienței unităților avansate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus în fața tuturor lucrătorilor din agricultură sarcina ca în anul viitor să nu mai avem nici o unitate cu producții sub 3.500 kg de grîu la hectar și de 4.000 kg de orz la hectar în nici un județ, asemenea producții — spre care în urmă cu două decenii aspirau doar fruntașii — însemnînd o adevărat înlăturare a pretutindeni a noii revoluții agrare.

Dar noua revoluție agrară trebuie să se îngemăneze, să meargă în pas cu noua revoluție științifică și tehnică — care, la fel ca și în alte domenii, se impune să devină factorul hotărîtor al progresului în agricultură. În acest context s-a afirmat din nou viziunea novatoare, concepția profund revoluționară a secretarului general al partidului, încrederea sa nestrămutată în forța creatoare și transformatoare a omului, care-și găsește expresia în ideea că obligația de a gîndi, a descoperi, a crea lucruri noi nu revine numai unui grup ales de oameni, ci cu toții, lucrătorii din agricultură, au datoria să se angajeze în activitatea de cercetare și creație care presupune nu numai conceperea, dar și validarea și aplicarea în practică a noi soiuri de plante și rase de animale,

„Să se întărească proprietatea cooperatistă și de stat în toate domeniile producției agricole — să asigurăm ca veniturile de bază ale întregii țărîni să fie strîns legate de sectorul socialist al agriculturii”.

ori a noi metode și tehnologii de producție. Iar strîns legat de înlăturarea unui asemenea obiectiv se impune a se acorda mai multă atenție ridicării nivelului de pregătire politică și profesională, dezvoltîndu-se o adevărată întrecere pentru a transforma întreaga țărîni, pe toți lucrătorii din agricultură, în oameni cu o înaltă conștiință revoluționară, cu bogate cunoștințe profesionale, tehnice, științifice. Să facem, așadar, din fiecare iarnă un anotimp al învățării, un anotimp în care țărîni să nu mai șadă ca pe vremuri la gura sobei, ci în fața tablei, a modelelor demonstrative și experimentale și, de ce nu, chiar în fața calculatorului.

În fine, o altă idee centrală cuprinsă în cuvîntarea secretarului general al partidului o constituie organizarea, privită sub mai multe dimensiuni: organizarea teritoriului agricol în scopul punerii în valoare a noi suprafețe și în scopul creșterii potențialului productiv al pămîntului; organizarea asolamentelor pentru a se realiza o rotație a culturilor conform cerințelor științei agricole; organizarea cooperativelor de producție și a întreprinderilor de stat în unități puternice care să asigure practicarea pretutindeni a unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate și eficiență; organizarea unei conlucrări mai bune în cadrul consiliilor unice agroindustriale care să conducă la utilizarea mai eficace a tuturor resurselor tehnico-materiale; organizarea unor tehnologii de producție — bazate în tot mai mică măsură pe chimizare — care să apere sănătatea pămîntului, a plantelor și a oamenilor; organizarea participării nemijlocite a tuturor specialiștilor și cadrelor la procesele de producție din agricultură, pentru a reîmpropăta și reîntări astfel nu numai cunoștințele, ci mai ales modul de a gîndi și acționa în spirit revoluționar — care este și combustia noii revoluții agrare.

În acest spirit, marcat de lupta hotărîită împotriva concepțiilor conservatoare, învechite, dar și de afirmarea puternică a încrederii în nou, în capacitatea țărîni, a specialiștilor de a realiza o agricultură nouă, ne cere tovarășul Nicolae Ceaușescu să acționăm pentru înlăturarea exemplară a mărețelor programe de dezvoltare a agriculturii în țara noastră și a satului românesc.

VIRGIL SIMION ■

Un crez care l-a dus pe inginerul Petre Soare, împreună cu cooperatorii săi, de la o producție de 1.500 kg la 7.000 kg de grîu la hectar.

Să treci frumos prin viață, să lași ceva în urma ta

Cînd, în 1981, Petre Soare a devenit președintele C.A.P. Titu, oamenii l-au privit mai întîi cu oarecare neîncredere, gîndind poate că un tînăr care nu împlinise nici 28 de ani cu greu va reuși să facă față problemelor de tot felul care se cereau a fi rezolvate la acea vreme, să-i scoată din impas.

La rîndul său, Petre Soare a înțeles din capul locului că trebuia mai întîi de toate să câștige încrederea oamenilor, să și-i apropie mai mult, să-i convingă că situația existentă pe atunci poate și trebuie să fie depășită prin mijloacele ce le sînt la îndemînă. Nu a rămas prea mult pe gînduri și a optat pentru o primă soluție: ce putea fi mai convingător decît exemplul personal? Ca fiu de țărîni din Costești Vale, fiind deprins de mic copil să se trezească înainte de răsăritul soarelui, nu i-a fost deloc greu să o pornească chiar de-a doua zi pe cîmp, de pe la ceasurile 5, să vadă cu ochii săi ce se întîmplă ca treburile nu prea merg bine. A discutat pe cîmp cu oamenii, i-a ascultat, s-a consultat cu ei, a muncit cot la cot împreună cu ei oriunde a fost nevoie și tot împreună cu ei, și ca ei, la fel de ostentiv, s-a întors după asfințit de la muncă aspră pe care o cere pămîntul. În ziua următoare a făcut la fel, și tot la fel a făcut și în celelalte zile. Din asta și-a făcut un obicei, și toți s-au învățat să-l știe de la ora 5 pe cîmp. Oamenii au început să-l privească cu alți ochi, să-l respecte, l-au îndrăgit chiar pentru felul său deschis de a discuta, și tot ei au fost acela care l-au dojenit în locul său pe ceilalți confrăți de-ai lor care mai

lipseau, mai întîrziu sau lucrau de mîntuială. De data aceasta s-a răspîndit zvonul că băiatul ăsta tînăr, care e președintele C.A.P.-ului, este destoinic, știe ce vrea, are și ceva experiență. Și zvonul a ajuns și la urechile primarului de atunci din Titu, Ion Nicolae, care a început să-i facă zilnic drum pe la C.A.P., să se intereseze ce mai e nou, de ce ar mai fi nevoie pentru ca treburile să meargă bine. Și mai era nevoie, într-adevăr, de multe. De pildă, adăposturile pentru animale, din incinta C.A.P.-ului, se aflau într-o asemenea stare incit, într-o bună zi, cînd Petre Soare a intrat prin grajduri, mai în glumă, mai în serios, îngrijitorii l-au sfătuit să nu întîrzie mai multă vreme pe acolo că s-ar putea să se năruiască pereții cu acoperișul. A doua zi, Petre Soare i-a relatat și primarului întîmplarea, și împreună s-au hotărît să facă ce-or face ca să mai îndrepte lucrurile. Și dacă în această privință mai era de așteptat o rezolvare, neazul cel mare a venit mai apoi: după campanie, recolta de cereale s-a situat sub orice așteptări; de pildă, la grîu, s-au strîns în medie circa 1.500 kilograme la hectar. Nu, nu mai era posibil să se continue astfel! C.A.P.-ul acesta va trebui nu numai să se situeze la un nivel mai bun, ci să devină o unitate model — a spus atunci Petre Soare. Și nu s-a mulțumit doar cu vorbe. S-a sfătuit mai întîi cu specialiștii de la județ, de la Direcția generală pentru agricultură, a mers la Fundulea, la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice, a vizitat loturi experimentale, într-un cuvînt,

s-a străduit să pună cap la cap toate problemele cu care s-a confruntat, încercînd, cu migală, să elimine rînd pe rînd toate cauzele care au determinat nereușite.

În una din zilele trecute ne-am oprit la C.A.P. Titu, din județul Dimbovița, pe care de la bun început am putea să o numim unitate model, așa cum, cu ani în urmă, Petre Soare a dorit-o. Dacă ar fi să o numim, chiar și în trecut, dotările de care dispune în prezent C.A.P.-ul sau obiectivele aflate în curs de finalizare, oricine și-ar putea da seama că aici munca, hîrnicia și priceperea sînt la ele acasă, că strădania bunilor gospodari nu a fost degeaba: au fost construite aici noi și trainice adăposturi pentru animale, din care nu lipsesc adăptoarele cu nivel constant precum și o serie de amenajări menite să ușureze munca acelor care le îngrijesc, o magazie de semințe, una destinată punerii la adăpost a îngrășămintelor, cușete speciale pentru vitei a căror vîrstă se măsoară în zile, un filtru sanitar cu baie și sală de operații, o bucătărie furajeră, două finare cu o capacitate totală de 500 tone, coștine pentru păstrarea la adăpost a tuturor mașinilor și utilajelor agricole. Dacă vom adăuga că toate acestea sînt amplasate într-o incintă în care au fost plantați poate sute de pomi fructiferi, sau că prin stația de radiofrecvență se poate comunica oricînd, în orice colț al unității, imaginea ar fi mai completă.

— Pare destul de dificil și totuși, totul este destul de simplu: am respectat toate tehnologiile, am efectuat toate lucrările la timp și de bună calitate și iată, în acest an am obținut o producție medie de grîu la hectar de 7.000 kilograme. Pentru toate culturile, nu numai pentru grîu, am pornit mai întîi să stabilim amplasarea optimă a acestora, adică, să folosim cu precizie terenurile pe care au fost cultivate leguminoase, culturi prășitoare, cartofi, soluri devenite mai bogate în azot. Apoi, o dată la 4 ani, prin rotație, am fertilizat cu gunoi de grajd cîte 250 de hectare de teren, folosind în acest scop cîte 40—50 tone la hectar,

— Poate întrebarea vă surprinde: oamenii din C.A.P. vă stimează, vă sînt apropiați?

— Nu știu dacă pot fi chiar eu acela care ar putea aprecia aceasta. Cred însă că un om trebuie apreciat în funcție de realizările sale concrete, de dorința sa permanentă de auto-depășire, de întreaga sa capacitate de a acționa în așa fel încît prin întreaga sa activitate — așa cum a reieșit și din cuvîntarea secretarului nostru general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Consfătuire de lucru pe probleme de agricultură — să-și demonstreze dorința fermă de a contribui într-un mod cit mai activ la obținerea unor rezultate cit mai bune și, în esență, la obținerea unor recolte record în anul viitor. Noi am pornit de la niște rezultate nu tocmai bune, însă prin munca noastră am reușit să sporim averea

obștească a unității noastre cu peste un milion de lei anual, aceasta depășind în prezent suma de 18 milioane lei, totul repercutîndu-se direct asupra creșterii permanente a veniturilor membrilor cooperatori. Tot ceea ce ați văzut în unitatea noastră nu s-ar fi putut realiza dacă strădania noastră permanentă în competiția pentru recolte bogate ar fi încetat chiar și preț de o clipă, fapt care ne determină ca pentru viitor să tragem concluziile necesare, în sensul de a ne înzeli forțele în vederea permanentizării recordurilor. În nici un caz nu poate fi astfel vorba doar de o simplă ambiție, ci despre un crez; un crez pe care l-am auzit rostit atît de frumos de un bătrîn din satul meu: „să treci frumos prin viață, să lași ceva în urma ta”!

CONSTANTIN BALACIU ■

Dragoste mereu răsplătită

Minte lucidă, spirit echilibrat, și-l închipui pe Ionel Panțîș în urmă cu 4 ani, cînd, mai tînăr, dar la fel de ordonat în gîndire și acțiune, primea o sarcină dificilă: conducerea unei ferme de vaci cu lapte ce rămăsese la coada celor 15 unități — ferme vegetale și animale. — care încheuau I.A.S. Berzovia din județul Caraș-Severin. Inginerul șef Iosif Masay repetă ceea ce am auzit nu doar de la un singur om: „Ferma 11 Poahanca nu era deloc din cele de frunte și el a ridicat-o. Este unul din cei mai buni șefi de fermă ai județului. De la 2.300 litri lapte pe cap de vacă, media din 1984, jonglăm acum cu 4.200—4.300 litri de lapte”.

Cum? Problema, expusă aproape matematic de tînărul șef de fermă, apare ca o ecuație în care erau de rezolvat cîteva necunoscute — secrete mici, cum le numește, dar cu uriașe efecte negative dacă nu le știi și nu le respecti. Autodidact, cu o mare dragoste pentru animale, ceea ce l-a și îndemnat să ur-

meze un liceu cu profil agricol, Ionel Panțîș —, șef de fermă la 27 de ani, a bătut țara în lung și-n lat să învețe cum se poate ridica de la pămînt o fermă. „Trebuia să ne uităm și la alții, asta e viața, mereu poți învăța ceva nou”. După 4 ani, la Poahanca există deja o experiență constituită, iar șeful de fermă, are, la 31 de ani, încă o convingere. „E absolut necesar să fii interesat de modul cum obțin alții producții record, dar trebuie să te raportezi mereu la zona pe care o ai și în funcție de asta să cauți soluții”. În zootehnie totul se coordonează cu producția vegetală. Carașul se sîtuează din punct de vedere pedoclimatic la nivelul II și III de cultură. Structura solului — podzolică, terenul rece, seceta ce bîntuie de regulă în lunile de vară și mai aprig în ultimii 3 ani, s-au constituit în tot atîtea impedimente pentru asigurarea masei verzi. „Ne-am oprit la plantele rezistente la secetă și ne-am spus că nu avem voie, cu nici un preț, să ratăm pri-

mele două coase de furaje". În fiecare an s-a asigurat necesarul de fin și s-au obținut minimum 7.000 de unități nutritive la hectarul de boabe furajere. „Zona noastră merge și nu merge pentru lucernă, care asigură, de regulă, baza de proteine. A trebuit să găsim o soluție care să ne dea certitudinea calității furajelor. Concentratele sînt astăzi în vogă, cum s-ar zice, și pe bună dreptate. 60 kg de masă verde asigură 10 litri de lapte fără a mai stimula lactația cu altceva. Capacitatea digestivă a animalului nu poate depăși însă cele 60 de kg. Aici intervine aspectul calitativ — într-un volum mai mic, potențial maxim. Cheia care rezolvă problema la noi astăzi este amestecul de graminee cu leguminoase. Experiența ne-a învățat, cultura de lucernă nu e rentabilă în zona noastră”. La Pohanca se mai încearcă acum sfecla și dovleacul, pentru că în privința furajării gândirea lor e clară. Să se lăsa vaca naturală. Șeful de fermă mai e de părere că e bine să duci vaca la mîncare și nu invers, iar mîncarea asta să fie aproape de adăpost, dar este inutil — că nu cîștigi nimic — să obosești animalul pînă la păsune pe o zi toridă cînd iarba e pălită; cu o condiție: să reușești să te asiguri de hrană mai multă decît știi că va fi necesară pe timp friguros. Creșterea animalelor în condiții industriale nu e simplă și le-ar da, cum afirmă el rîzînd, chiar și bis-cuiți. Dar să le dea la toate! Recordmena fermei Pohanca asigură zilnic, ea singură, 38 litri lapte, însă Ionel Panțiu nu o consideră pentru asta foarte importantă. „Nu-i cine știe ce să ai una sau două vaci grozave. Important este să crești nivelul tuturor animalelor, iar producția să fie sigură și stabilă”. O condiție spre împlinirea dezideratului este, fără doar și poate, asigurarea anuală a materialului de înlocuire. Acela a fost, de altfel, și prima problemă cu care s-a confruntat tînarul șef de fermă la începutul selecției și înlocuirii efectivului de vaci îmbătrînite. Din vechea

„gărdă” a Frizei de acum cîțiva ani, au rămas doar 4 vaci — recordmena aflîndu-se printre ele — și toată această prîmînire la un efectiv de aproximativ 1.300 de capete s-a făcut din resurse proprii mergîndu-se pe puritatea rasei. Prin colaborările cu Institutul agronomic din Timișoara — Catedra de reproducție — și Institutul de cercetări ce se ocupă la Buloțesti de nutriția animalelor — colaborare cerută de producție, afirmă Ionel Panțiu — studiul său a ajuns la nivelul celui de vii. Trebuie să știi totul despre animal, nu doar să-l iubești, și cît a-i învăța tot nu-i de ajuns. La acest punct al discuției șeful de fermă subliniază un fapt: „Învățămîntul agrozootehnic a fost o necesitate. Ca să ajungem de la 2.200 litri de lapte la 4.200, a trebuit să învățăm. Fiecare muncitor are în grijă 32 de vaci și își este la locul de muncă șef de fermă, mecanic, veterinar și chiar genetician”. La început erau speriați de mecanizare, acum cred în ea. Știu că nu au voie să facă rabat la tehnologie, că un ingrijitor slab pregătît e capabil să dărim animalul în trei zile, iar un mecanic care nu-și face datoria poate compromite o întreagă fermă. Iarna nu va întîrzia, mult, dar la Pohanca oameni și animale o așteaptă în liniște. „Cămarile” sînt pline și ceea ce va aduce rodul toamnei nu face decît să sporească bogăția silozului de furaje. Natalitatea — ale cărei rezultate se știu din primăvară — a fost mult peste așteptări și e sigur că la Pohanca se vor afla și pe viitor animale tinere și puternice. Cu ele, tînarul șef de fermă are convingerea că va atinge, în sfîrșit, un vis mai de demult: peste 5.000 litri lapte de fiecare vacă. Cei 4 ani din urmă au fost pentru Pohanca un drum greu, parcurs cu îndrîjire, un timp în care oamenii și-au adus vitele mai aproape de mîntea și sufletul lor. „Animalul îngrijit și iubit îți răspunde totdeauna cu dărnice dragoste — ce-i porți. Iubește-l, așadar!”

LIANA MOLNAR ■

„tia de lapte?”.
● C.A.P. Bodești obținea, în 1973, 650 l lapte pe cap de vacă furajată. În 1987 se realizau 1.836 l, din care 1.200 au fost preluate la fondul de stat. În 1988 se estimează o producție record de 5.200 l.
Si tot Vasile Tomescu, mîntea și mîna omului rîmîn în perfectă armonie cu două mari determinări ale conștiinței socialiste — proprietatea cooperatistă și cointeresarea materială. Așa cum raportam tovarășului Nicolae Ceaușescu, bălălia noastră împotriva rutinei și a buruienilor nu cunoaște odihnă. Acum 15—20 ani, făcăm sedințe de patru ori pe lună pentru disciplinare. Acum facem analize la sase luni. Acum 15—20 de ani la venire și la plecare, ingrijitorii trebuiau să treacă pe la paznici. Existau semne de sustragere. Acum nu mai avem paznici.
Si prin lumina lăptoasă a înserării răzbate iar rigoarea specialistului: n-o să facem o tîină din succesele noastre, dar fără dragoste de animale și fără o furajare științifică, animalele ar fi mîncat ca să trăiască, iar noi am fi trăit doar ca să mîncăm. Părinții și bunicii, care se vădese a avea o influență mai mare decît directorul căminului cultural, trebuie să inculce copilului o dragoste reală față de vițel sau miel. După cum cred că școala, care reprezintă un grad de instrucție superioară, nu trebuie să-i repete pînă la complexare că, dacă n-o să învețe o să rămînă toată viața la coada vacii. Datoria dascălului este să-i explice copilului că la fel cum electronistul, minerul, siderurgistul și cercetătorul sînt oameni de vază ai țării, tot așa și zootehnistul. El nu este cu nimic mai prejos, pentru că toți copiii țării au nevoie de el.
● C.A.P. Bodești are în patrimoniu 270 ha păsune, 220 ha pentru țărani și 410 ha fînețe de pe care se realizează anual o producție de 6.500 t fin la hectar, cu o capacitate nutritivă de cinci ori mai mare decît acum 12 ani.

se face fără cîntar, dar și fără risipă. Gheorghe Sioleru: un animal care cade jos trebuie ajutat. Nu de puține ori îl învelim cu haina noastră.
● C.A.P. Bodești obține anual din zootehnie beneficii de peste 2,2 milioane lei.
Seara a coborît peste satul aflat acum în singurătate. La stîna treaba s-a isprăvit. Neculai Mihut stăruie: oile noastre sînt consumatoare de furaje cu aminoacizi, avînd în componență substanțe de fortificare, ceea ce le asigură posibilitatea de a se deslăsa rapid chiar dacă au peste 70 kg. Fiecare oie dă anual 10 kg lapte, iar de la 100 oi obținem 100 mîci.
Cu Ion Goleanu, președintele C.U.A.S.C. Dobreni din componența căruia face parte și Bodești, ești ca într-un carusel agitat, delegați, teleconferințe. Nu mă sfîșe să afirm că Bodeștiul este o cale de urmat. Acest lucru înseamnă un program precis, o organizare fără eșur, o disciplină severă.

Dacă ar fi fost vorba de un record la o singură cultură și tot ar fi fost ceva, dar iată nu este numai cartoful, pentru care am obținut de două ori titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare, este și laptele (5.200 l) și sfecla (80.000 kg/ha) și griul (cu cele 8.128 kg/ha), toate ilustrînd că acești oameni mînunați nu pot evada decît în taina muncii lor. Acolo se simt extraordinari.
Nu cred că există o încheiere mai potrivită pentru acest reportaj decît cuvintele emblematic pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a adresat țăranelor de aici cu prilejul vizitei de lucru în toamna anului trecut: — Vă felicit, dragi tovarăși spunea secretarul general al partidului, cu ochii lumați de bucurie. Vedeți că se poate! Dar nu trebuie să vă opriți aici.
Și iată, țărani din Bodești nu s-au oprit aici. Noua revoluție agrară continuă.

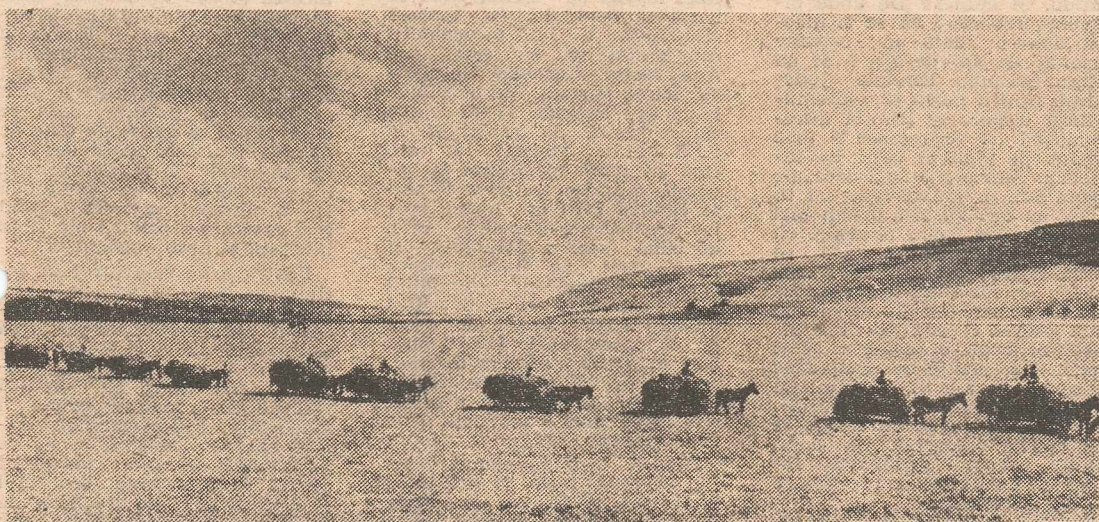
EUGEN TUREȘCHI ■

Bacă pui tot sufletul, se poate!

Cooperativa Agricolă de Producție Negri din județul Bacău nu este, la prima vedere, o mare unitate agricolă. Dar numai la prima vedere, căci cei aproape 600 de membri cooperatori au reușit să impună sectoarele în care lucrează la un remarcabil nivel al eficienței și productivității. Și cele două ferme semincere (profilate pe butași, griu și porumb de sămînță) și ferma vegetală și ferma vitipomicolă și sectorul de activități industriale (care produce chingi pentru C.P.L. Bacău, împletituri pentru coșuri de nulele, realizînd lucrări de zidărie, fierărie, tîmplărie pentru nevoi proprii și populație) sînt acum demne de o unitate fruntașă. Dar rezultate cu adevărat spectaculoase s-au obținut la ferma zootehnică. Președintele cooperativei, Traian Munteanu, își amintește că, în urmă cu 8 ani, se obțineau anual numai 700 litri pentru fiecare vacă furajată („furajată, ea să-i zicem așa” mi s-a precizat). Anul trecut, s-au obținut 5.000 litri. Și n-a fost un salt miraculos, căci în anul precedent se obținuseră 4.400 litri. În zootehnie, creșterile sînt mai lente, determinate de inesei ritmurile biologice implicate, dar important e să ai țaria să muncеști zi și noapte cîțiva ani pînă le obții. Apoi? Apoi, continui tot așa dacă vrei să te menții.
Cum s-a ajuns la acest rezultat? Simplu. S-a început cu începutul, adică s-a înlocuit, prin mîncă proprie, efectivul. S-a pus la punct reproducția, ajungîndu-se la o natalitate de peste 85 la sută (în ultima perioadă, chiar peste 92 la sută). Primul an a fost foarte greu, că nu erau furaje și, de aceea, și cu asta s-a început, adică s-a creat o bază furajeră serioasă, fertilizată, irigată care asigură o furajare constantă, fără ne cazuri iarna, ba mai rîmîn cocenți și paie și pentru alții mai puțin grijulii. Apoi, tot de la început, s-a început cu oamenii, că înainte mulți veneau numai de nevoie și plecau cu primul prilej. A fost permanentizat personalul, multe dintre vacile de lapte de azi au fost crescute și îngrijite de același om. Azi nu mai fuge nimeni de ferma zootehnică ci chiar dimpotrivă. E drept, se și cîștigă între 2.500 și 4.500 lei pe lună. Care ar fi cei mai buni dintre ei? Păi cam toți, căci cei slabi au trebuit să plece. Chiar un fost șef de fermă, deși inginer, n-a făcut față și-a plecat. Acum, șef de fermă e un țaran și cu el am obținut 5.000 litri. Notați-i, toți, pe Paraschiva și Ion Tăuțianu, Vasile Munteanu, Maria Ilie... Astia plîng dacă scade un gram de lapte, urmăresc ca farmacistii unitățile nutritive la fiecare masă.
Am apelat și noi la modernizare, am etanșizat grajdurile, de pildă, dar nici n-am exagerat. Pentru o producție mare de lapte nu-ți trebuie chiar calculator electronic, important e să îngrijești vaca, s-o hrănești. În munca noastră, situații critice apar numai dacă nu le prevezi. E bine să știi totul dinainte, să încercăm și să alegem soluțiile bune la noi. Iată, de pildă, noi folosim mulsul manual; aparatele — sigur nu le vina lor, ci a celor care nu le

asigură funcționarea — ori luau și single din uger, ori nu luau tot laptele. Și, vă rog să mă credeți, vaca simte cînd i se schimbă mulgătorul.
„Ce facem anul acesta? Păi dacă anul trecut am obținut locul întâi pe județ și producții peste multe I.A.S.-uri, cam asta avem de făcut și anul acesta.”
Și Asociația Economică Inter-cooperatistă pentru îngrășarea tineretului bovin Borosneu Mare, județul Covasna, are de apărut un excelent prestigiu: a obținut titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare pentru realizarea unui spor mediu zilnic de 1.100 g și depășirea planului de livrări la fondul de stat. Cînd am ajuns în unitate, toată lumea, exceptînd paznicul, era în campania de furaje. Inclusiv directorul, Szekeley Ladislau, care, deși scump la vorbă („eu, decît să iau cuvîntul într-o ședință”, mi-a spus că și aici se folosesc din plin, acolo unde e cazul, procedeele tradiționale. Pentru unele transporturi se folosesc și animale de povară („mai economisim și motorina, mai scutim din plățile pe la S.M.A.”), s-a optat pentru sistemul de creștere a animalelor nelegate („parcă se simt altfel în voia lor și, apoi, productivitatea nu mai trebuie demonstrată). Și aici sînt folosiți „oamenii pămîntului” (din Borosneu, Valea Mare, Intorsura Buzăului, Reci) care au știut din totdeauna să crească animale.
„Principalul e bucătaria furajeră. Ferma noastră vegetală ne asigură toată cantitatea necesară. Șeful de fermă Alexandru Pető, muncitorul zootehnist Ioan Andru, „bucătarul șef” și mulți alții sînt, de fapt, autorii „miracolului” de la Borosneu. Și echipa de constructori trebuie amintită, în totalitate, căci cu ei, în regie proprie, am construit filtrul zootehnic, 12 finare.
Oamenii s-au mai schimbat (adică cei care veniseră „în voiaj”), dar unitatea e aceeași, chiar dacă nu mai e chiar aceeași, adică una care avea pierderi anuale de vreo 38 milioane de lei. Ce-am făcut? Păi, am început cu lucrurile mărunte. De fapt, în zootehnie ai numai lucruri mărunte și multe de făcut. Dacă le faci bine și la timp, te pomeniști deodată că ai făcut un lucru cu adevărat mare. Adică te îngrijești de grajduri, de curățenie, asiguri furajele, impui o disciplină de muncă în „loc continuu” și apoi vin și rezultatele. Și mai ales, nu te plictisești. De cînd lucrez cu în zootehnie (adică de 34 de ani — n.n.) n-am văzut rezultate spectaculoase obținute peste noapte. Invers da, se poate ca munca de cîțiva ani să se prăpădească în două săptămîni.”
Experiența acestor două unități agricole care, de la rezultate mediocre sau chiar necorespunzătoare, au reușit, în primul rînd pe baza efortului propriu, să ajungă între fruntașele din zootehnie este, credem, convingătoare. Și este relevantă pentru forța omului de a atinge un țel mai dificil atunci cînd știe să pună tot sufletul în ceea ce face.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Bodeștiul este o cale de urmat

● C.A.P. Bodești a realizat în acest an, de pe 260 ha, o producție de 8.128 kg griu la hectar. Cu două decenii în urmă se recoltau doar 1.000 kg. Și un amănunt: Bodeștiul se află la 50 km de muntele Ceahlău, deci undeva în afara cîmpiei.
La stîna e încă devreme și murmură fluier de cioban și cîinii latră departe. 2.000 de oi coryedalle se află în grîja a opt oameni. Patru dintre ei, Neculai Mihut, Constantin Gliga, Ion Nica și Petru Antonoaia stau în jurul unui foc de tabără ca niște gînditori din Hamangia, fumează și vorbesc cu admirație despre bocancii lor. I-aș întreba ceva despre opinii, dar mi-e teamă să nu par din alt veac. Bade Neculai — îndrăznesc — ce se întîmplă cu opiniile noastre? Am și uitat cum arată. „Eu ți-o spun că nepot-miu, care-i student, a închiriat o pereche de opinci cu 50 lei pe zi”. Bade Neculai, zic, dacă stăm și cugetăm drept, nici nu-i prea mult. Opincile au devenit obiecte de muzeu. Mai degrabă îți imprumută megiesul

Dacia sau casetofonul.
● C.A.P. Bodești include în spațiul său mioritic două ferme zootehnice: una de 900 bovine la Oslobeni și alta de 2.000 ovine, la Bodești de Jos. Fermele sînt deservite de 98 oameni, care beneficiază de un venit mediu lunar de 3.980 lei.
Dărniceii naturii îi țin dreaptă cumpăna hărnicia omului. Vasile Tomescu, președintele C.A.P., deputat în parlamentul țării, a mai zăbovit în acest colț de pagină în calitate de campion al cartofului doi ani în sir (1986—1987) înfățișînd performanțele celor 6.200 de țărani ai săi, dirzi și colțuroși la treabă. Astăzi revine: „Poposește într-o zi la noi un specialist în psihologia animalelor, unul care cînd vede vaca are emoții intelectuale. Tomescul, zice, tu ai auzit de Freud și Jung? Da, tovarășe, știe vreo jumă de sat. Atunci de ce lași vaca să se stresseze? Să calce pe pietre, să-și zdruncine psihicul, să cadă în melancolie sau depresie? Nu știi că toate astea diminuează produc-

Stau, în continuare, în acest tulburător tablou, cu președintele C.A.P.: bietul tata nici n-a îndrăznit să viseze că o vacă poate da mai mult de 500-600 l lapte și că o clăie de fin poate fi înaltă cît o vilă. Nu-i vorbă, că nici vile nu erau pe atunci, vilele au apărut după ce am început să muncim bine.
În general, în fiecare fermă activitatea este mixtă, de la stecă pînă la fînețe. Avem depozitate 1.800 t fin și vom ajunge la 2.000 t, cu un excedent de 800 t față de plan. Cînd am venit aici exista prejudecata că Bruna și coryedallele se adaptează greu la noi. Dar, nimeni nu voia să accepte că, de fapt, ele se adaptau greu la lipsa de hrană. Astăzi, animalele au hrană la discreție: fin, trifoi, fînețe naturale, toate reînsămîntate, cu procent mare de graminee leguminoase. Anual, oferim oamenilor 8 t fin. 6 t paie, 1.000 t coceni și ei contribuie la fondul de stat, dar și la prasilă.
Patru opinii ale ingrijitorilor de animale cu peste 15 ani vechime în zootehnie: Elena Zaharia: nu lucrăm nici cu ora, nici cu ziua. Venim la ora 5 dimineața și plecăm la ora 20 seara. Recreția mare este masa de prînz. Petru Gițu: rasa este Brună locală, vacile cu 600-700 kg, vitele se dau la mîntă la 400 kg, cînd au 16—18 luni. Natalitatea este aproape de două ori mai mare decît acum două decenii — 96 vițel la 100 vaci. Gheorghe Tudose: Furajarea

TEZELE ȘI ORIENTĂRILE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

*un puternic impuls energiilor
creatoare ale întregii națiuni*

RECUPERAREA —

Astfel a caracterizat inginerul Sorin Buligescu, directorul tehnic al Centralei pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile, contribuția pe care, în ansamblu, activitatea de recuperare și reintroducere în circuitul economic a acestor resurse o are la acoperirea necesarului de consum al economiei naționale. Evident, aici nu este vorba și de cărbune.

Așa stînd lucrurile, este explicabilă atenția cu totul deosebită ce se acordă în țara noastră acțiunii 3 R — Recuperare, Recondiționare, Refolosire — și, strîns legat de aceasta, dezvoltării unei adevărate industrii a reciclării materialelor, ca mijloc sigur și eficient de asigurare în tot mai mare măsură a nevoilor economiei, de soluționare a problemelor aprovizionării.

În grupajul de față, ne vom opri îndeosebi asupra unor aspecte legate de activitatea de recuperare, analizînd în acest sens ce se întîmplă în două întreprinderi județene de profil — la Galați și Ploiești. Asupra altor probleme vom reveni, incitați și de opiniile pe care le formulează în încheiere reprezentantul centralei de resort.

Nerealizări care
nu exprimă nimic

S-ar putea crede că, aflată în același oraș în care funcționează cel mai mare combinat siderurgic al țării, Întreprinderea județeană de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile Galați este și ea o unitate gigant, un fel de „navă amiral” a industriei noastre de recuperare. Lucrurile nu stau însă așa, I.J.R.V.M.R. Galați nici măcar nu se numără printre întreprinderile similare mari, dar ea se impune prin hărnicie, prin efort constant. Funcționînd prin trei centre — la Galați, Tecuci și Bujor — I.J.R.V.M.R. Galați se bucură de aprecierea că nu scapă nimic din ceea ce trebuie recuperat de pe întinsul județului, fie din economie, fie de la cetățean, și rivna aceasta se materializează prin depășirea planului de recuperare. Din nefericire — și aici întîlnim una dintre nemulțumirile oamenilor muncii, din întreprindere — nu la toate materialele refolosibile întîlnim realizări, dar nu e vina întreprinderii că lucrurile stau astfel, și asupra acestui aspect vom reveni ceva mai încolo.

Bine dotată din punct de vedere al mijloacelor tehnice de recuperare, întreprinderea are destui specialiști și meseriași pricepuți, capabili ca, prin gîndire proprie, să întregască a-această dotare și, mai mult chiar, să vină în sprijinul întregii noastre industrii de recuperare. Și aici venim cu un exemplu. Din import au sosit prese de balotat tablă, fără piese de schimb. Sînt citeva, 7—8 în toată țara. Fîresc, utilajele au început să se defecteze și în condițiile arătate probabil că deveneau de nefolositor. Gălățenii de la întreprinderea de care vorbim s-au dotat cu freze pentru prelucrarea plăcilor de uzură — așa se numesc piesele respective — și, cu mult meșteșug, au rezolvat problema pentru acest tip de prese.

Mai vreau să adaug că la Galați am văzut cele mai frumoase și funcționale puncte de colectare din țară. De fapt, este vorba de un proiect propriu, care, în urma unui recent schimb de experiență, va fi generalizat în întreaga țară. Așa cum a fost conceput și realizat, punctul de colectare impune în primul rînd o instituție (ne referim la toate întreprinderile de recuperare) și schimbă statutul de cenușareasă al recuperării din menta-

litatea unora dintre noi. Ele seamănă cu acele mici „cabane” de organizare de șantier pe care le-a impus metrourul, oferind condiții civilizate de colectare și de muncă. Punctele au un spațiu al lor, în care containere și minicontainere multifuncționale, vopsite astfel încît să se integreze zonei în care funcționează centrul, înlătură cu totul impresia de harababură pe care o provoacă unele centre actuale.

Revenind însă la colectarea propriu-zisă și, împreună cu șeful biroului colectare, Constantin Andrian, urmărind graficele, constatăm citeva anomalii mai vechi care se repercutează asupra realizărilor unor întreprinderi și chiar ale I.J.R.V.M.R. La oțel, de pildă, în vreme ce majoritatea întreprinderilor înregistrează depășiri, altele sînt cu mult sub plan. Întreprinderea Apollo, în primele șapte luni ale anului, abia a trimis spre recuperare 27,8 tone, planul pe întregul an fiind de 100 tone. De altfel, exemplul acestei unități a devenit anecdotic la Galați, anul trecut, cînd se spunea că întreprinderea nu-și poate acoperi planul de recuperare nici dacă se defaectează, adică nici măcar predîndu-se metalul strîns dintr-o asemenea acțiune. Apollo face detergenți, săpun etc. Ce cantități de metal pot intra pe porțile sale în așa fel încît să mai și dea înapoi 100 tone? Sau, la fontă, în aceeași perioadă, Întreprinderea mecanică navală a realizat predarea într-un procent de 6 la sută. Adică 17,5 tone, planul fiind de 267 tone.

Să fim exacti. Activitatea de recuperare în țara noastră nu mai este cituși de puțin la început. Ea are o bază temeinică, o dotare solidă, reglementări bune. De asemenea, legea a găsit un echilibru just între activitatea de aprovizionare și aceea de recuperare iar faptul a impus o disciplină reală în majoritatea unităților economice. Recuperarea a intrat în drepturile ei la fel ca în toate țările cu o industrie dezvoltată. Așa stînd lucrurile, te întreb de unde apar asemenea sarcini de plan. Cît de serioase sînt ele? Pe care realități sînt fundamentate? Întreprinderea Electrocentrale a recuperat în primele șapte luni o tonă de aluminiu, planul pe întregul an fiind de 11,6 tone.

Chemăm la telefon, din biroul directorului I.J.R.V.M.R., întreprinderea Electrocentrale și aflăm, de la Ion Călin, șeful biroului aprovizionare, că anul acesta nu au primit mai mult de citeva sute de kilograme de aluminiu. Și atunci? De unde diferența aceasta? Să se fi lenevit dintr-o dată un colectiv fruntaș de ani de zile? Și un ultim exemplu. Direcția județeană pentru poștă și telecomunicații trebuie să trimită întreprinderii de recuperare 9 tone plumb pe anul în curs. Ne întrebăm cum o s-o facă dacă, pe șapte luni, a dat 0,2 tone, iar în acest an direcția n-a primit nici un metru de cablu telefonic cu manta de plumb. De unde se recuperează acest metal? „De altfel, spunea șeful aprovizionării, Costache Patrichi, nici n-am mai primit repartiție, fiind înștiințat printr-o adresă în acest sens”. Dar planul de recuperare a rămas la fel. Și, bănuim, nu pentru că nu s-ar fi observat, ci pentru că s-a gîndit cineva că nu merită osteneala. Din acest motiv, invocăm seriozitatea întocmirii planurilor de recuperare la unele centrale.

Intrînd într-unul din depozitele I.J.R.V.M.R., observăm că se muncește sănătos la sortarea și brichetarea metalului, la grănularea navetelor din plastic ș.a.m.d. Spațiul nu prea generos (se va extinde în viitor) era însă ocupat și de materiale refolosibile pe care nu le solicita nimeni. Un stoc de 260 tone anvelope nu aștepta nimic. „Ne blochează spațiul de doi ani”, spune Constantin Andrian, pentru că nu ni le preia nimeni”. La hirtie, întîlnim citeva din situațiile amintite mai sus. Industria are nevoie de hirtie. Dar nu credem că ea se poate recupera în cantitățile prevăzute în plan și de la Combinatul siderurgic din localitate, adică 42 tone. S-au recuperat pe șapte luni 20 de tone. Cu un efort, s-ar fi putut mai mult. Întreprinderea pentru producerea nutrețurilor combinate a predat din ianuarie pînă la sfîrșitul lui iulie 5,6 tone. Dar pînă la 35 de tone, cit are planul, mai e. Și uite așa, nerealizarea trece dintr-un grafic în altul iar I.J.R.V.M.R. Galați trage și ea ponoasele prin propriile nerealizări. Întreprinderea și-a realizat valoric planul 109,1 la sută. Adică a returnat industriei cantități importante de materie primă, consecință a preocupărilor unității de recuperare și a celorlalte unități din județ. Cît despre nerealizările menționate, este evident că ele vor dispărea atunci cînd vor dispărea și cauzele care le determină: necondanțele existente în alcătuirea unor planuri de recuperare. Pînă atunci, însă, te întreb ce exprimă ele de fapt?

RAZVAN BARBULESCU ■

„Este necesar să crească răspunderea colectivă a oamenilor muncii în calitate de proprietari și producători care au în administrare o parte a bogăției întregului popor”.

mai mult decît toate
minele țării la un loc

Confidențial:
se vor face casări!

Între atitea lucruri pe care le poate face omul abia ieșit la pensie, unul ar fi și acela de-a să împrietenii cu I.J.R.V.M.R. Vrem să spunem, de-a frecventa centrele de colectare ale acestei întreprinderi. Așa a procedat economistul pensionar Ion Catană, din Ploiești, și nu are de ce să-i pară rău. Omul s-a dovedit un pasionat al tipăriturilor valoroase, fie cărți, fie ziare sau reviste, în căutarea cărora scotocește maldăre de hirtii, grămezi de maculatură. N-ar fi exagerat să spunem că munca lui este, într-un anume sens, o muncă de salvare, căci e ușor de înțeles că unei cărți de istorie, după care pensionarul este pasionat îndeosebi, îi stă mai bine în biblioteca acestuia decît în curtea unei fabrici de hirtie, unde ar urma să fie topită. În această străduință a lui, pensionarul este ajutat mai cu seamă de Ana Moise, Cornelia Georgescu, Mirela Lungu, Maria Dimulescu sau Marcela Tomescu, a căror muncă de achiziitori la I.J.R.V.M.R. Ploiești nu are cum să pună nicidecum la îndoială calitatea lor de a fi niște oameni cultivați. Altfel, rostul acestei întreprinderi este, de bună seamă, economic, și după cum ne încredințează Sergiu Vaserman, contabilul șef, planul întreprinderii a fost îndeplinit pînă acum, pe acest an, în proporție de 110 la sută. Mai exact, din sarcina de plan anuală, de 464 milioane de lei, pe primul semestru s-a reușit realizarea unei producții de 251 milioane.

Dincolo însă de planul valoric, se pune însă și problema producției fizice. Iar din acest punct de vedere, putem nota că la anumite categorii de materiale a fost realizat și depășit nu numai planul, dar și angajamentele luate de colectivul întreprinderii. La oțel, la fontă și alama, bunăoară, angajamentele erau de 2.000, 500 și respectiv 50 de tone, iar realizarea a fost de 23.000, 2.500 și respectiv 100 de tone. Recuperarea acestor materiale în cantități, după cum se vede, deosebit de mari, a dus la sporirea beneficiilor întreprinderii, pe primul semestru, cu 4,7 milioane de lei. Această realitate îmbucurătoare nu-i face însă pe cei de la I.J.R.V.M.R. Ploiești să treacă ușor peste adevărul că la unele categorii de materiale planul n-a fost îndeplinit. La spărturi sticlă, bunăoară, planul era de 3.715 și au fost colectate doar 2.960 de tone. Restanța provine numai din nerespectarea planului de recuperare al unor întreprinderi. Bunăoară, I.C.S.A.P. Ploiești a rămas datorare cu 162 de tone, I.C.S. Alimentara cu 223, Întreprinderea de bere Azuga cu 250, I.P.I.L.F. Văleni cu 145 tone. În total, întreprinderile din județ au rămas datorare, față de cifra de plan, cu 1.800 de tone. Iar faptul că restanța față de planul I.J.R.V.M.R.-ului se ridică nu la 1.800 ci la numai 755 tone se explică prin recuperarea, din gospodăriile populației, a unor cantități mai mari decît erau prevăzute prin plan. Acest fapt reușindu-se, ne spune contabilul-șef al in-

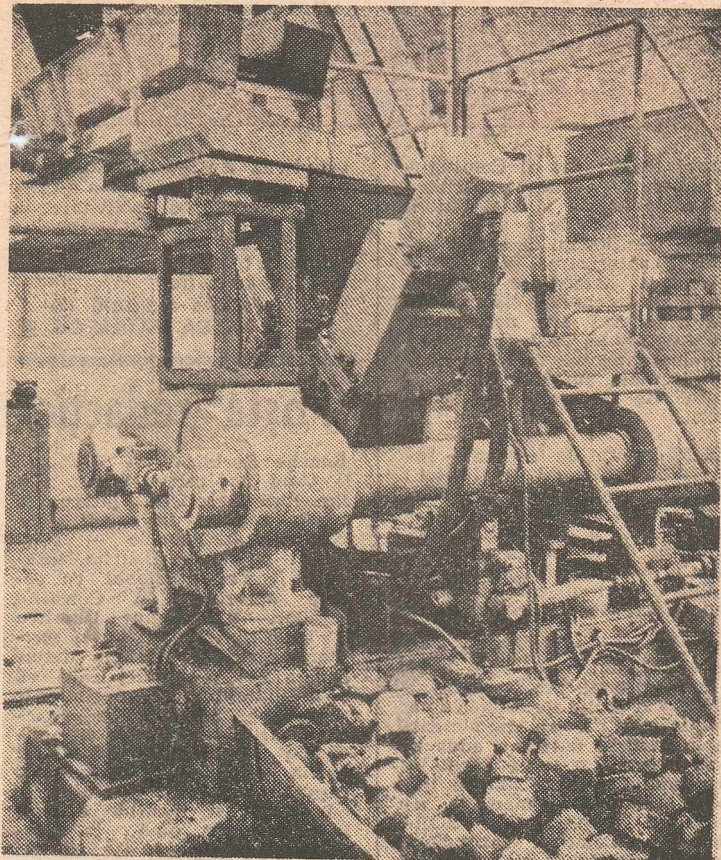
treprinderii, în condițiile în care, în general, copiii nu sînt îndemnați, încurajați, și cu atît mai puțin li se cere de către cineva să umble cu cioburi de sticlă. Motivele fiind lesne de înțeles.

Cît privește prelucrarea, un alt capitol important al activității întreprinderii, vom spune că I.J.R.V.M.R. Ploiești dispune de utilaje și instalații moderne, de dotări adecvate pentru ca atît drumul către beneficiari dar mai ales valorificarea materialelor recuperate să se facă în condiții de eficiență economică sporită. Una fiind și incarcă într-un vagon doar 10, maximum 15 tone de span neprelucrat, și cu totul altceva fiind ca în același vagon, după brichetarea spanului, să poți încărcă 50 sau 55 de tone. Asta se cheamă optimizarea transportului, nu-i așa? Problema apare cu atît mai importantă cu cît, ni se spune, pe primul semestru întreprinderea a avut „restricții de livrare”, ceea ce a însemnat că 23.000 de tone de diverse materiale au rămas aici, în depozitele și pe platformele întreprinderii, în loc să ajungă la beneficiari, motivele fiind mai multe iar printre ele fiind invocată și lipsa vagoanelor.

Pentru a ne reînțoarce la activitatea propriu-zisă de colectare, de recuperare a unor materiale refolosibile, va trebui să spunem că, după cum ne încredințează contabilul-șef al întreprinderii, „unii își creează rezerve de materii prime și materiale”. Faptul explică într-o oarecare măsură și de ce I.J.R.V.M.R.-ul și-a îndeplinit planul la colectarea bronzului și a plumbului în proporție de 91 la sută, bunăoară, dar el are și alte consecințe. Materialele rezultate în urma unor casări de utilaje creează în anumite întreprinderi, într-adevăr, o „rezervă” de materiale și situația aceasta duce la imposibilitatea evaluării corecte a modului în care aceste întreprinderi se încadrează în consumurile normate. Și este ușor de înțeles că în acele întreprinderi în care se întîlnește această situație consumurile reale pot fi mai mari decît cele înregistrate pe hirtie. Altfel zis, procedeul folosit de unele întreprinderi, de a nu anunța I.J.R.V.M.R.-ul că ele urmează a face casările, creează acelor întreprinderi posibilitatea de a lucra „extensiv” și de a gospodări neeconomic, în cele din urmă, o seamă de materiale. În cazul în care casările cu pricina ar fi anulate, materialele utile rezultate ar fi luate în evidență și urmarea ar fi nu numai că I.J.R.V.M.R.-ul și-ar face planul într-o proporție mai mare dar și că de această evidență s-ar ține cont atunci cînd e vorba să se stabilească repartițiile pentru întreprinderile respective.

Chiar în zilele următoare, ne spune contabilul-șef, va trebui ca el să plece la Cîmpina pentru că a auzit că „se fac dezmembrări de mijloace fixe casate”. L-am întrebant cum a ajuns să prindă de veste că se va întîmpla acest eveniment. „Confidențial”, ne-a răspuns.

D. CONSTANTINESCU ■

Opiniile centralei de resort

Conținutul celor două anchete, realizate de redactorii noștri la Galați și Ploiești, pune câteva probleme pe care, firește, le-am supus atenției conducerii Centralei pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile. Răspunde la întrebări directorul tehnic al acesteia, ing. Sorin Buligescu.

„Un plan mobilizator forțează valorificarea tuturor posibilităților”

— Se poate observa că în ambele întreprinderi județene planul valoric a fost depășit cu circa 10%, în timp ce la o serie de materiale, unele deficiente în economia națională, nu a fost realizat. De asemenea, la unele unități economice cu sarcini de predare, pot fi sesizate evidente necorelări între sarcinile de plan și posibilitățile lor efective. De ce apar astfel de situații?

— Mai întâi doresc să arăt că și la nivelul centralei situația este asemănătoare. Avem o depășire importantă la planul valoric, obținută pe baza recuperării și valorificării unui volum suplimentar de fier vechi și fontă, ceea ce ne-a dat posibilitatea să asigurăm în întregime necesarul pentru oțelărie din sectoarele siderurgice și construcții de mașini. Deși la sortimentele de neferoase nu s-a realizat integral planul, totuși, și în cazul acestora — datorită dimensiunii mari a sarcinilor — am recuperat suficient încât să acoperim în întregime necesitățile tuturor întreprinderilor importante din ramura metalurgiei neferoase.

Într-o mare măsură am acoperit asemenea necesități și la hirtie și cioburi de sticlă — sortimente la care de asemenea nu s-a realizat integral planul. Iată de ce apreciez că, în locul unui plan de recuperare mic care poate fi și depășit, sunt preferabile sarcinile mai mari care, chiar în situația neîndeplinirii lor integrale, în unele unități, conduc la un efect superior pentru economia națională. Iar acest efect se măsoară în ultimă instanță, prin cantitatea de materiale recuperate și reintroduse în circuitul economic. De aceea, așa spune că un plan mobilizator forțează valorificarea tuturor posibilităților. Desigur, nu susțin că acesta trebuie să fie un principiu general de planificare, dar în cazul recuperării metoda este oportună pentru că aceste posibilități au un caracter aleator în timp și spațiu, fiind deci greu de cunoscut și de stăpinit în totalitate. Argumentez prin chiar

mai mare de componente rezultate din dezmembrare — fie sub formă de piese de schimb reconșionabile, fie sub formă de materiale refolosibile. Pe de altă parte, pentru întreprinderile noastre județene, realizarea unei părți a planului de recuperare din utilajele casate, în special la materialele metalice este o cale mai sigură întrucât se cunosc sursele. Important este ca din această ciocnire de interese să cîștige economia națională și să se respecte legalitatea. Economia națională cîștigă atunci cînd o parte din mică de materiale la calea cup-toarelor de retopire. Făcînd o comparație sugestivă, așa spune că piesele folosite care ajung la IJRVMR sînt ca și cărțile bune pe care pensionarul de la Ploiești le căuta în același loc. Legalitatea se respectă dacă tot ce este reținut pentru consumul propriu, din dezmembrarea unui utilaj, se introduce și se înregistrează în magazii de piese și materiale ale unității respective, iar restul de materiale este predat imediat la I.J.R.V.M.R. Aceasta împiedică supraaprovizionarea pe căi nelegale, întrucît orice cantitate de piese sau materiale intrată din resurse proprii diminuează corespunzător livrările de piese sau materiale noi, în conformitate cu planul de consumuri aprobat. Este adevărat, mai apar situații cînd unele unități economice încearcă să eludeze aceste reglementări pentru a-și crea resurse suplimentare la unele materiale la care depășesc consumurile normate. În întreprinderile noastre județene au datoriat să depisteze asemenea cazuri și au dreptul să oblige unitățile în culpă să înregistreze materialele reținute sau să le predea la I.J.R.V.M.R.

„Anvelopele uzate, în așteptarea tehnologiilor adecvate”

— Ancheta noastră la I.J.R.V.M.R. Galați sesizează existența în stoc, de peste doi ani, a 260 tone anvelope nereșapabile pe care nu le preia nici un beneficiar. Este o situație singulară? Există vreo legătură între aceasta și dificultățile semnalate în ultimul timp de posesorii de autoturisme în a preda la punctele de colectare anvelopele uzate contra unor bonuri care să le permită cumpărarea de anvelope noi?

— Problema anvelopelor recuperate comportă două aspecte, după cum se referă la anvelopele reșapabile sau la cele nereșapabile. Dar între aceste două aspecte există o strînsă legătură. Situația sesizată de revista Flacăra este reală și generală, în sensul că în toate întreprinderile noastre județene avem stocuri de anvelope uzate nereșapabile, pentru care s-au luat măsuri de conservare. Este o acțiune determinată de faptul că, în prezent, doar o mică parte dintre anvelopele nereșapabile își pot găsi o valorificare eficientă în realizarea de pudră și de cauciuc regenerat. Au existat soluții mai vechi de folosire a anvelopelor uzate ca înlocuitor de combustibil lichid, însă cercetarea a ajuns la concluzia că trebuie să caute căi de valorificare mai eficiente. În așteptarea unor astfel de soluții, am hotărît să stocăm anvelopele nereșapabile și acest lucru se practică și în alte țări. Asta nu înseamnă că în continuare nu vom prelua anvelopele uzate de la cetățeni. Este adevărat că au apărut la un moment dat unele situații deosebite în Capitală, din lipsa terenurilor de depozitare. În aceste condiții, unele centre de colectare, s-au ferit să preia alte anvelope uzate, folosind formula „n-avem bonuri”. Menționez însă obligativitatea tuturor centrelor noastre de a prelua în continuare anvelopele uzate de la posesorii de autoturisme.

Fără îndoială că „presiunea” exercitată de aceste stocuri s-ar diminua dacă atît posesorii particulari de autoturisme, cît mai ales instituțiile (pentru care există obligativitate legală) ar asigura exploatarea anvelopelor numai pînă la limita de uzură care să permită reșaparea acestora. În acest fel ar fi posibilă o reintroducere imediată și eficientă în circuit.

VIRGIL SIMION ■

Prioritatea fiecărei zile: exportul

Fără grabă despre lucruri mărunte

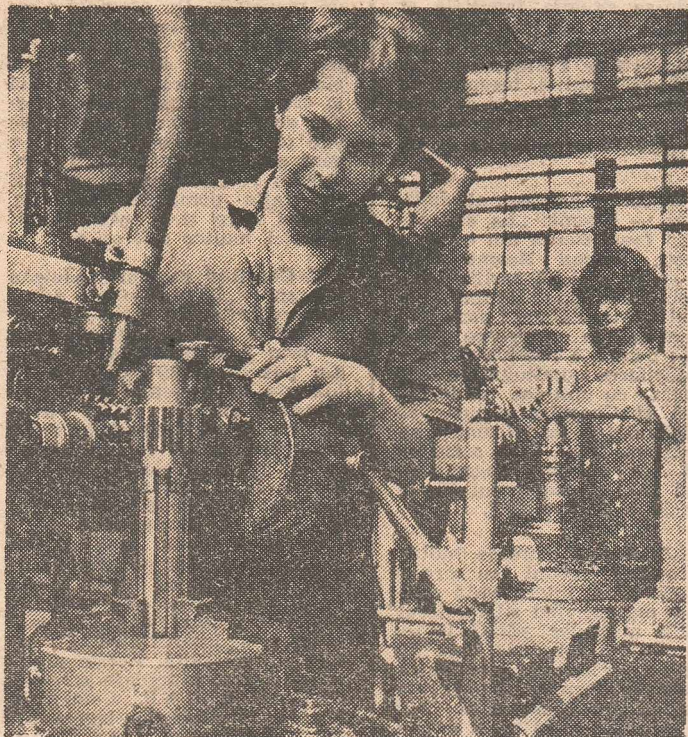
Multe lucruri așa-zis mărunte, din jurul nostru, par experiențe închise. Într-adevăr, dacă privim mai atent în preajmă, observăm că există o seamă de lucruri asupra cărora ni se pare că, în general, lumea nu prea ar mai avea de ce să-și pună întrebări. Îndeobște, socotim că lucrurile acestea nu au de ce să ne rețină din cale afară atenția și tot ce ne interesează e stricta lor utilitate. Însă nu avem de ce să uităm că un lucru, oricît de mărunț este el, nu poate fi decît de două feluri: ori făcut bine, ori făcut cum se nimerește. Și că el poate fi făcut atît de bine și de adecvat pentru rosturile lui încît să atragă, fie și în treacăt, o vorbă de laudă.

Să luăm, de pildă, obișnuitul vas de bucătărie și să recunoaștem că, atunci cînd privirile se ațintesc în direcția lui, tot omul se lasă ispitit să vadă mai degrabă supă dinăuntru decît vasul propriu-zis. Și pe bună dreptate, căci nu va putea nimeni pretinde să ne petrecem prea mult timp contemplînd un asemenea obiect și să uităm că, la urma urmei, rămîne adevărată vorba aceea potrivit căreia nu trăim doar ca să mîncăm. Ceea ce pare intrucitivă surprinzător este însă că oricine intră într-un magazin pentru a-și cumpăra astfel de obiecte de uz gospodăresc, cercetîndu-le cu atenție să vadă dacă n-au din nimereală smălțul ciobit, poate fi sigur că oamenii de specialitate întind analiza mult mai departe și nu pot să-și formuleze concluziile decît în urma observației minuțioase a unor

ces demn de toată lauda. Produse ale aceleiași întreprinderi ajung, mai aflăm, în Italia, în R.F.G., în Olanda, în Austria. Și în totu, dacă ținem să întemeiem aceste afirmații pe o cifră edificatoare, n-avem decît să arătăm ce ne-a răspuns inginerul Petre Ionescu atunci cînd l-am întrebat în ce măsură a fost îndeplinit pînă acum planul anual de export. Fără să fie nevoie să răsfoiască dosare ori să apeleze la colegii lui, pentru consultări, acesta ne-a răspuns prompt: „Procentul de realizare pînă acum a planului de export pe acest an e de 140 la sută”.

În această cifră se exprimă sintetic și cum nu se poate mai limpede munca tuturor oamenilor întreprinderii, desigur, iar din rîndul acestora oricînd s-ar cuveni amintite, ni se spune, numele unor meseriași de mîna-întîi cum sînt Alexandrina Toma, Gheorghe Găinușă, Șerban Constantin, Gheorghe Ștefan, sau colectivul de cercetare și proiectare condus de inginerul Teodor Dumitrescu, un colectiv ale cărui inițiale și al cărui spirit de creație temerar au contribuit substanțial la consolidarea succeselor întreprinderii și la impunerea numelui acestei firme tocmai acolo unde piața externă prezenta dificultăți maxime.

„Astăzi, cum zice inginerul Petre Ionescu, nu mai face nimeni vase de bucătărie ca pe vremea bunicii. Dincolo de formă sau culoare — adaugă el —, adică de elementele la care se oprește cumpărătorul obișnuit, omul de meserie vede

secțiuni transversale și longitudinale în pereții banalului vas de bucătărie. Și ca să nu ne tot mirăm de atîta meticulozitate, va trebui să notăm ceea ce ne spune inginerul Petre Ionescu, directorul întreprinderii „Flacăra” din Ploiești, și anume că în felul acesta procedează cam toate firmele importatoare. În aceste condiții, zice interlocutorul nostru, întreprinderea ploieșteană a trebuit să-și schimbe și ea maniera de lucru și este clar că numai în felul acesta a reușit ca ofertele ei de export să se concretizeze în încheierea unor contracte și livrarea unor cantități apreciabile de produse care au fost nu doar acceptate, ca să zicem așa, pe piețele externe, ci primite în mod deosebit de favorabil. Momentul care a echivalat cu un adevărat certificat de calitate pentru produsele fabricate aici, la Ploiești, a fost pătrunderea lor pe piața franceză. Aceasta fiind nu doar pretențioasă, cu deosebire în domeniul despre care vorbim, dar peste ea stăpînind suverană o firmă celebră în toată lumea, „Creuset”. Or, dată fiind această situație, reușita întreprinderii din Ploiești de a exporta în Franța, în fiecare an, aproape jumătate din producția ei de acest fel, pare să aibă într-adevăr semnificația unui suc-

cest obiect ca pe un minilaborator a cărui structură materială și a cărei geometrie trebuie să satisfacă anumite cerințe. Înainte era suficient ca fonta să aibă un anumit grad de fluiditate iar pereții vasului să fie subțiri. Însă lucrurile s-au complicat, între timp. Nu intru în amănunte, însă voi spune cel puțin atît, că dispunerea așa-ziselor briuri calorice, de exemplu, care distribuie în interior căldura preluată din afară, poate asigura vasului calitatea de a fi mai mult sau mai puțin economicos. Și dacă facem efortul de-a însuma efectele, ținînd seama de numărul uriaș al acestor obiecte și de frecvența folosirii lor, problema nu mai apare chiar deloc minoră, așa cum ar fi tentația să creadă nisaiva cetățeni grăbiți. Orice firmă comercială care contractează astfel de produse discută despre această problemă a randamentului ca despre o calitate obligatorie și esențială a mărfii. Pentru că nimeni nu-și permite să creadă altfel decît că orice pas real, oricît de mic, în economisirea energiei, este bine-venit”.

E limpede: nici chiar pe lângă lucrurile mici nu-i folositor să trecem, întotdeauna, numai în graba mare.

D. CONSTANTINESCU ■

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

„Vă scriu în numele mai multor cetățeni din Pitești, domiciliati în cartierul «Banat-Exercițiu», unde s-au ridicat până în prezent peste 100 blocuri noi, cartier dotat cu unități comerciale, oficiu postal, unitate C.E.C., etc., consiliul popular ocupându-se ca și acest cartier să fie dotat asadar cu unitățile de deservire publică necesare. Au rămas însă câteva restanțe, și supunem organelor în drept rezolvarea acestora: este vorba mai ales de amenajarea unei piețe, locuitorii cartierului nostru, dublu, fiind nevoiți în prezent să-și facă diversele cumpărături de la Piața Gării, din Războieni sau de la Piața centrală — toate situate la distanță de 3-4 km. Propunem, de asemenea, înființarea unui cinematograful și a unui centru de simfonie — propuneri făcute la adunările cetățenești și aprobate de forurile locale — și, încă, o mai atentă preocupare față de parcul pentru recreere și jocuri pentru copii, amenajat pe dealul dintre străzile Stadionului și Banatului, care, în pofida plantării unor brazi și betonării unor alei, se transformă pe zi ce trece într-un simplu îsiaz» (scrisoarea este semnată de Gheorghe Enache, președintele comitetului de cetățeni al cartierului).

Primim, din partea Comitetului județean Brașov al P.C.R.: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Florica Riecu din Brașov, prin care aceasta cere sprijin pentru a fi reîncastrată în muncă la Întreprinderea nr. 2 din localitate, unde a lucrat înainte de a fi întrerupt activitatea pentru creșterea copilului — scrisoare trimisă nouă spre competență rezolvare — vă comunicăm: analizându-se situația familială și greutățile acesteia, comitetul județean a dispus conducerii Întreprinderii nr. 2 Brașov reîncastrarea sus-numitei, începând cu data de 14 iulie a.c., în meseria de strungar pe care a profesat-o și înainte de întreruperea serviciului”.

Consiliul județean al sindicatelor — Neamț: „La scrisoarea lui Ionel Barna din comuna Bodești, județul Neamț, prin care acesta solicită sprijin pentru obținerea unei locuințe din fondul locativ de stat: aspectele prezentate în scrisoare sînt reale; pentru a rezolva favorabil solicitarea numitului s-a luat legătura cu unitatea unde lucrează și Consiliul popular al municipiului Piatra Neamț, care eu repartizat tov. I. B. o garsonieră pe strada Progresului, blocul D.9, apartamentul 38, la data de 3 august a.c.”.

„Adresez căldușoare mulțumiri pentru modul cu care a fost primită și interpretată solicitarea mea privind stimulul electric muscular «MIOSTIM», ce urma a fi produs deja de către Întreprinderea electronică industrială București. În pofida întârzierii producătorului, mă simt măgălită că în urma publicării notei mele în numărul 31 al revistei, am primit eu scrisori din partea unor bolnavi care îmi cer amănunte despre performanțele clinice ale aparatului, în cazul în care l-am primit. Este un motiv în plus pentru ca Întreprinderea să-și țină promisiunea — pe care mă simt datoră a v-o comunica tot eu — aceea de a da pe piață acest aparat în cursul trimestrului III a.c. Și atunci va fi binevenit” (Sofia Stănescu, Timișoara, strada Titan nr. 6, scara A, apartamentul 6).

Din partea D.P.M.O.S. — municipiul București: „Urmare scrisorii adresate redacției de către Constanța Niță din București, strada Apele VII nr. 1.A., blocul 308, apartamentul 11, sectorul 6 — care arată că este văduvă, pensionară pentru limită de vîrstă și solicită sprijin în vederea încadrării în muncă a fiicei sale Gabriela Niță — vă informăm că la data de 22 iulie a.c. numita, în vîrstă de 20 ani, absolventă de liceu industrial, promovată 1987 cu profil mecanic, a fost repartizată pentru calificare în meseria de confecționer îmbrăcăminte la Întreprinderea „ARTA MODEI”.

„Subsemnatul Valeriu Georgescu, domiciliat în București, sos. Ștefan cel Mare, blocul 17, scara B, apartamentul 39, vă rog să faceți publică recunoștința

mea și a familiei mele pentru operativitatea manifestată în noaptea de 10/11 august 1988, orele 04.00, de către tovarășii de la Spitalul Salvării, care — în mai puțin de o jumătate de oră de la darea telefonului de către mine, au rezolvat cu competență profesională o hemoragie puternică (ulcer varicos) la piciorul sting al soției mele. Eu nu am nime de doctori, nu-l cunosc nici măcar pe cel al soferului — am reținut doar că tovarășa telefonistă de la salvarea, cea care mi-a luat datele necesare, avea nr. 035. Țin să-mi exprim, de asemenea, recunoștința față de personalul Spitalului de urgență, unde a fost dusă apoi soția.”

Direcția județeană P.Te. Galați: „Referitor la scrisoarea numitei Valeria Oproiu din Galați, Alea Școlii nr. 1, vă informăm: cererea pentru instalarea postului telefonic la domiciliul acesteia, depusă sub nr. 4070/31.07.1987, a fost aprobată la data de 13.08.1988; după achitarea taxelor, lucrarea se va executa în termenul legal.”

O nouă propunere, de astă dată sosită de la cititorul nostru Ioan Ripeanu din București, strada Dincă Ștefan nr. 20, sectorul 5: „Gara C.F.R. Tg. Cărbunestii — Gorj, a împlinit 100 de ani de la înființare. În prezent circulă aici, în decurs de 24 ore, circa 25 trenuri de persoane; desi pe vremuri a existat în incintă o casă de bagaje de mină, astăzi aceasta nu mai ființează: mulți pasageri veniți cu trenuri în acest oraș unde există unități miniere, petroliere, de construcții etc., nu au unde lăsa bagajele sau actele de valoare pînă la plecarea cursei de înapoiere. De exemplu: am fost împreună cu soția la băile Ticleni-Săcelu; a trebuit să păzim bagajele de la orele 7.30 cînd a sosit cursa auto și pînă la orele 16.30 cînd am luat trenul de București. Intrucit se știe că o casă de bagaje într-o gară aduce venituri C.F.R.-ului, propun reînființarea acesteia și în stația pomenită mai sus, venind astfel și în întîmpinarea dorinței multor călători.”

Consiliul popular județean Giurgiu: „La scrisoarea adresată redacției de către Alexandru Mitu din comuna Comana — prin care acesta arată că i s-a pus în vedere că i se va lua via ce o deține ca lot în folosință intrucit nu ar avea dreptul — vă comunicăm: din discuțiile purtate cu Ion Dărășteanu, președintele C.A.P. Comana, și Gh. Stoian, membru al comisiei de atribuire a loturilor, a reieșit că numitului A. M. i s-au cerut copii după decizia de pensionare și cuponul mandatului postal cu care atestă primirea pensiei, în vederea completării formelor legale care să stea la dosarul atribuirii lotului în folosință. Aceste documente au fost predate comisiei de loturi a C.A.P. Comana și conform prevederilor legale, intrucit A.M. a ieșit la pensie, pînă în anul 1972, el are drept la folosința acestui lot.”

„În data de 17.07.1988 am cumpărat de la magazinul «DIANA» din Tulcea 1 (una, mulineta «RULEX», preț 260 lei); făcîndu-i proba, ea s-a stricat în fața vinzătoarei (s.n.); am solicitat să mi se schimbe obiectul, sau să mi se restituie banii, cum era normal; mi s-a răspuns: «aveți adresa pe cutie și prospectul, expediți înapoi la Întreprindere!». Scurt și cuprinzător... În data de 18.07.1988 am expediat de la mesageria din Tulcea către Întreprinderea INOX — București obiectul în cauză, cu nr. chitanței de expediere 1116. De atunci nu am primit nici măcar un răspuns, poate crede cineva că am furat acești bani? Eu lucrez în Delta, sint mecanic utilaje grele și înfrunt destule greutăți, am cumpărat mulineta pentru a mă destinde și nu pentru a avea un necaz în plus, vă rog să mă ajutați în recuperarea banilor sau a obiectului pe care mi l-am dorit” (Ilie Tudosoiu, Brigada I.A.C.M.D.D., Chilia Veche — județul Tulcea).

N.N. — Dacă „obiectul” va fi recuperat, sperăm că prin publicarea acestor rînduri faptul va fi neîndoielnic; rămîne însă cu totul de „nerecuperat” atîtutudinea cel puțin uluitoare a vinzătoarei de la magazinul „DIANA”... altceva ar trebui recupe-

rat în cazul domniei sale!

Consiliul popular al județului Suceava: „Privind scrisoarea adresată de către Constantin Tibichi, din comuna Liteni, prin care se solicită sprijin în vederea încadrării în muncă, vă comunicăm că pe data de 5 august a.c. numitul a fost repartizat ca masinist la Întreprinderea de materiale de construcție din Suceava.”

Consiliul Popular al Sectorului 5: „În legătură cu scrisoarea prin care Gheorghe Stăvri, domiciliat în strada Olina nr. 3, blocul 28, apartamentul 26, solicită reducerea contribuției bănești și în muncă, prevăzută de Legea 1/1985, vă facem cunoscut, analizîndu-se situația acestuia în sedință de lucru, Biroul Permanent al Comitetului Executiv al Consiliului Popular al Sectorului 5 a dispus reducerea contribuției bănești a acestuia de la 115 la 55 lei, precum și scutirea celor 6 zile de muncă pe care le avea de efectuat în cursul anului curent”.

Consiliul popular al județului Mehedinți — D.P.M.O.S.: „Urmare scrisorii numitului Ion Lambu din Drobeta-Turnu Severin, strada Smochinului nr. 9 — care solicită sprijin în vederea transferării soției acestuia la o unitate ce își desfășoară activitatea pe raza municipiului — vă comunicăm următoarele: Oficiul forțe muncă, productivitate și norme din cadrul D.P.M.O.S. Mehedinți, avînd în vedere calificarea soției — cea de bucatar-cofetar — a luat legătura cu I.A.S. Dealul Viilor, unitate ce își are amplasate fermele în imediata apropiere a municipiului Drobeta-Turnu Severin, conducerea acesteia declarîndu-se de acord cu încadrarea.”

„Mă numesc Mircea Rapcea și locuiesc în municipiul Alba Iulia, strada 6 Martie nr. 93, blocul M.1, apartamentul 12; vă scriu în calitate de șef de scară, ca și de vicepreședinte al Asociației de locatari nr. 33 și vă rog să ne sprijiniți în soluționarea următoarelor probleme: încă de la preluarea în folosință a apartamentelor, în anul 1985, cele trei scări de cite 6 și 8 etaje nu au avut montate lifturile, ceea ce a creat un permanent pericol de accidente pentru copiii locatariilor, ca și o serioasă sursă de curenți de aer și miros datorat ghelei aflate alături de casa celor două ascensoare. După numărare demersuri și audiențe la factorii locali de resort, în primăvara acestui an, deci abia după alți trei, constructorii au pregătit frontul de lucru, iar echipa locală pentru montaj ascensoare a început lucrul. Au fost montate sine de culisare, câteva panouri electrice și ușile celor două rînduri de lifuri — dar de mai bine de două luni de zile instalatorii au dispărut motivînd lipsa unor piese cum ar fi sinele de culisare de un profil special, a cablurilor de tracțiune, a căștelor lifurilor, etc. Credem că astfel de motive sînt cu totul nejustificate acum, după trei ani de zile și după atacarea lucrării; credem că intervalul a fost mai mult decît suficient pentru onorarea oricăror contracte de materiale — dovadă că echipa respectivă a montat între timp alte instalații similare, la blocuri construite ulterior celui în cauză. Sperăm că publicînd apelul nostru, factorii responsabili vor da dovadă de înțelegere, iar noi vom beneficia în sfîrșit de aceste lifuri atît de necesare și pe care le-am așteptat de trei ani.”

Consiliul popular al municipiului Buzău: „Referitor la scrisoarea prin care Ion Nica, om al muncii la Întreprinderea de contactare Buzău, domiciliat în Buzău, cartierul Crîng, blocul 12.A, apartamentul 1, solicită atribuirea unei butelii aragaz: din cercetările efectuate, s-a constatat că numitul locuiește într-o garsonieră confort trei, singur, în bloc fără posibilități de racordare la rețeaua de gaze naturale; analizînd situația sa,

Biroul Permanent al Comitetului Executiv a aprobat atribuirea către acesta a unei butelii aragaz. În cea de a doua problemă, menționăm că a fost necesară contorizarea blocului și a fiecărei garsoniere, deoarece consumul de energie electrică pe contor general era prea mare, suma de 400 lei de persoană stabilindu-se pentru plata lucrărilor efectuate, sumă cu care asociația de locatari a fost de acord.”

Ministerul de Interne — Inspectoratul General al Militiei: „La scrisoarea cetățeanului Mircea Neculău din București, strada Tomis nr. 8, blocul H.3, apartamentul 4, vă facem cunoscut că în urma sesizării acestuia, s-a radiat din circulație autoturismul «Wartburg» cu nr. 3-B-5953.”

„La parterul blocului nostru — B.1, din B-dul Cuza Vodă — a funcționat, pînă la data de 1.07.1988 o secție de croitorie ce, practic, nu a deranjat pe nimeni; de la această dată s-a adus în locul acesteia o secție tricotate, compunînd circa 15 mașini tricotate mecanice și manuale, aparținînd cooperativei «BOR-CEA» — Călărași. Programul acestei noi secții este zilnic între orele 05—23.00, lucrîndu-se în două schimburi; timp de 18 ore deci, mașinile ei fac un zgomot insuportabil, de parcă ar tăia cineva lemne cu ferăstrăul sau s-ar trage la rîndea, ne este imposibil să ne odihnim, în decurs de numai o lună mulți ne-am îmbolnăvit de nervi, la ora 5 dimineață, cînd alții se odihnesc, noi umblăm buimaci prin apartamente luînd pastile. Nu știm cine a emis autorizația de funcționare aici a acestei secții, oricum nu s-a ținut seama de prevederile art. 11, alineatul «f» din Legea nr. 10/18.12.1982, asupra poluării fonice — iar situația este cu atît mai nefirească avînd în vedere că numita cooperativă are localuri special construite pentru secțiile de producție din municipiu, fără locatari, acolo funcționînd însă secții de frizerie, coafură, croitorie, etc. — care s-ar preta funcționării în imobilele cu locatari, așa cum a fost la noi pînă nu demult!?» (scrisoarea este semnată de către Mihai Secieru, împreună cu un număr de 8 locatari ai blocului B.1, B-dul Cuza Vodă — Călărași).

Ministerul Sănătății: „Urmare scrisorii adresate redacției de către Eugen Mosneag din Bacău, strada V. Roaită, blocul 26, scara B, apartamentul 7 — remisă nouă spre competență rezolvare — vă informăm că s-a dispus livrarea prin Oficiul farmaceutic Bacău a medicamentului solicitat de către acesta; la sosirea medicamentului, oficiul va comunica în scris solicitantului farmacia de unde poate ridica produsul, contra-cost și în baza prescripțiilor medicale.”

Gheorghe Radu din Alexandria, strada București, blocul 702.C, apartamentul 8, județul Teleorman, i-a cumpărat prin luna aprilie 1986 fiului său în vîrstă de 7 ani o bicicletă „Mini-PEGAS” de la magazinul „AUTO-MOTO-VELO-SPORT” din Calea Grivitei — București. Bicicleta fiind ambalată, nu mică i-a fost surpriza cînd, odată ajuns acasă și desfăcînd cutia, a constatat că roata din spate a bicicletei era inutilizabilă, atît camera cit și anvelopa acesteia prezentînd defecțiuni majore; de atunci și pînă în prezent — ne scrie dînsul — caută în zadar aceste piese în magazinele din zonă, nemăavînd practic ce-i răspunde copilului aflat în brate cu un obiect strălucitor, dar pe care nu-l poate folosi... Faceți ceva, stimați tovarăși!

Din partea Consiliului Popular al Municipiului București — C.A.G.C.M.B.: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Valeriu Iatan, administrator al Asociației de locatari, bloc P. 11, strada Ileana Cosinzeana nr. 2, sectorul 5, vă aducem la cunoștință că întreprinderea

Antrepriză Construcții Prefabricate din Beton a executat remedierile solicitate la blocul în cauză. Efectuarea lucrărilor ce-i reveneau constructorului a fost confirmată în scris de către asociație.”

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

Enache Sorinica — Buhuși: 1) Cînd împlinește 7 ani, 2,3) Nu. Puteți solicita internarea într-o unitate de ocrotire. ● Popanton M. Zaharie — com. Lunca Ilvei (Bistrița-Năsăud): Numai ocazional, cu cerere aprobată de Consiliul popular. ● Simionov Dumitru — Tulcea: Reveniți cu o scrisoare care să cuprindă datele exacte ale problemei care vă nemulțumește: întreprinderile respective, adresele lor exacte, forurile lor tutelare, perioadele de detașare. ● Nistor Maria — Tecuci: Persoanelor care au beneficiat de alocație de stat li se mentine dreptul în continuare, pînă la reîncastrarea în muncă, dar nu mai mult de 3 luni de la data desfacerii contractului de muncă, dacă aceasta se datorește reducerii de personal sau restrîngerii activității și în perioada respectivă au dreptul, potrivit legii, la retribuție (Decret 410/1985, art. 8). ● Nica Benone — com. Trifești (Neamț): Se calculează din media veniturilor. ● Schintea Matei, Becica — com. Cărbunari (Caraș-Severin): Pot fi scutiți în cazuri speciale, cu aprobarea Comitetului executiv al Consiliului popular. ● Alexe Georgeta — com. Petricioiaia (S.A.I.), Mecla Daniel — București: Da. ● Stănescu Georgeta — București: Da. 2. După împlinirea vîrstei. ● Dunăreanu Costică — Galați: Credem că trebuie să vă adresați Notariatului de stat. ● Grup de locatari, str. Stadionului, Buzău: Cereți sprijinul Consiliului popular municipal, dar nu mai uitați să vă semnați cererea. ● Mărgărit Sultănică — com. Slobozia-Conachi (Galați): În cadrul sprijinului material de care se bucură familiile, statul acordă alocația de stat pentru copii în vîrstă de pînă la 16 ani, aflați în îngrijirea familiei, în condițiile Decretului 410/1985. Aceasta se acordă lunar, în cantumuri diferențiate, în raport de numărul copiilor aflați în întreținerea familiei, de veniturile titularului de alocație și de mediul, urban sau rural, în care acesta domiciliază. Persoanele care primesc alocația de stat pentru copii sînt obligate să o folosească exclusiv pentru îngrijirea copiilor. Vă mulțumim pentru ilustrată. ● Bigiu Ilie — com. Șerbănești (Olt): Direcția județeană de poștă și telecomunicații Olt a luat Georgetei Ilie, soția inculpatului, un angajament de plată lunar, începînd din februarie 1987. Pentru recuperarea sumei cu care ați fost păgubit, depuneți cerere acestei instituții. ● Ciucă Ionel — Buzău: Pînă la sfîrșitul anului veți primi un apartament cu 3 camere în cartierul Dorobanți. ● Marinescu Mihai-Bujor — com. Odobești (Dimbovița): După prezentarea actului de calificare, unitatea are obligația să vă repună în drepturi, încadrîndu-vă la nivelul categoriei 2 bază. Dacă vă refuză acest drept, vă puteți adresa Comisiei de judecată. ● Stănică Ioan — București: Analizînd situația dv. specială, vi s-a aprobat livrarea cantității solicitate în ziua de 6 octombrie a.c., cu comanda nr. 22005. ● Matei Adriana, Matei Liviu — Ploiești: Cu sprijinul unor oameni de bine din conducerea județului, situația a fost rezolvată în spiritul dreptății. Vă dorim să nu repetați greșelile părinților și faptele vieții să vă fie curate și limpezi. REGHINA VÂRVICE

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

TEZILE ȘI ORIENTĂRILE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

**un puternic impuls energiilor
creatoare ale întregii națiuni**

În concepția partidului nostru, potrivit gândirii politice și filosofice, de largă anvergură prospectivă, specifică secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, grandioasa operă de construire a socialismului și comunismului nu se poate realiza ca atare, decît prin valorificarea ascendentă și operativă în diversitatea domeniilor de activitate, a cuceririlor promovate conținut de revoluția științifico-technică contemporană, a angajării unor superioare investiții de inteligență și competență, de inventivitate și răspundere din partea tuturor membrilor societății, ajunși la conștiința de sine de fauritori ai istoriei, contemporane și viitoare a României, pe măsura aspirațiilor lor legitime, de mai bine, de dreptate și echitate socială. Depășindu-se tendințele proprii unei perioade mai îndepărtate, în care factorul economic era interpretat adesea simplist, ca singură forță motrice a dezvoltării, în edificarea noii orînduirii, față de care restul ar reprezenta simple epifenomene s-a întrevăzut cu rigoare științifică uriașă valoare propulsivă în acest proces a factorilor subiectivi, conferindu-se cu clarviziune revoluționară culturii avansate, educației permanente și multilaterale a maselor un rol distinct și major în strategia și tactica progresului multilateral al țării. Potrivit acestei concepții novatoare, în epoca inaugurată de istoricele lucrări ale Congresului al IX-lea al partidului, s-a inițiat un vast și complex program de ridicare a nivelului general de cunoaștere, de promovare în

rîndul maselor a unui larg orizont de cultură, de educare a lor în spiritul valorilor proprii orînduirii noastre, vizînd ca finalitate făurirea omului nou, multilateral dezvoltat, de o mare bogăție sufletească, constructor conștient, cu răspundere și competență, al socialismului și comunismului, angajînd, în acest scop, considerabile resurse materiale și spirituale, mobilizînd potențialul educațional al societății în integralitatea sa. Astfel s-a generalizat obligativitatea școlari-

ilor eticii și echității comuniste, de modelare a unor conduite și atitudini avansate, revoluționare, animate de un profund patriotism, de dezvoltare și afirmare a ingeniozității tehnico-științifice a oamenilor, muncii, de promovare socială a talentelor artistice prin inter-

(Continuare în pag. 15)

MIHAI RĂDUCANU ■

Cultură și progres

zării de 10 clase, cu asigurarea gratuității studiului, învățămîntul de toate gradele s-a reorganizat, stabilindu-se o relație funcțională și eficientă cu cercetarea și producția, regîndindu-se corespunzător pe secvențe și profile conținutul său, făcîndu-l mai permeabil la progresul cunoașterii, la nevoile reale și specifice ale societății. A fost intensificată activitatea educativă de masă, cu o mai judicioasă stabilire a finalității și a priorităților, concepîndu-se mai realist, mai ferm directivă de documentele programatice ale partidului, ca acțiune multimedia, complexă și cuprinzătoare, de îmbogățire a orizontului de cultură al maselor, de transpunere în viață a principi-

POEM PENTRU PĂTRIE

Crez

De tînr elev
între ziduri de liceu
am iubit pătimaș
gramatica neamului meu.
Conjugat-declinată
în clasele sufletului meu,
mi-a fost singura față
credincioasă mereu.
Și azi, bătrîn elev
în al vieții liceu,
statornic iubesc
gramatica neamului meu.
Mi-e singurul crez
între bine și greu,
în fața ei ingenuchez —
în rest, sînt ateu !

SANDU ȘTEFANESCU ■

Artistul — conștiință a epocii sale

Vasile Pinte:

„Propun o lume încrezătoare în viitor“

— Vasile Pinte, sînteți unul dintre bunii noștri graficieni.
— Posibil. Dar cîți știu asta ?
— Dați-mi voie să continui : lucrările dumneavoastră sînt cunoscute nu numai la Timi-

șoara. Sînteți o prezență activă în atelierul Lacouriere-Frelaut din Paris unde, de mai mulți ani, lucrați alături de Soulages, Bernard Buffet, Michel Ciry, Tremois — nume cunoscute în gravura contemporană.

— Repet : cîți știu asta ? Nu mă refer la marea public : este perfect normal ca pătrunderea în conștiința lui să se producă mai lent. Eu însă îi am în vedere pe unii critici de artă, în special pe cei aflați acum la aproximativ 40 de ani, care refuză să ne bage în seamă pe noi, cei doar cu puțin mai în vîrstă. Sînt interesați, cu precădere, de propria lor generație.

— Într-un fel mi se pare firesc să se întîmple așa.

— Nu-l chiar așa firesc. Dar haideți să discutăm despre altceva. Nu port ranchiună nimănu. N-am cu nimeni nimic de împărțit.

— Chiar m-a mirat răbufnirea dumneavoastră. Din lucrările pe care le cunosc răzbate o mare liniște, sînt evidente dorința de armonie și de echilibru. Surprinzător, deși în gravurile dumneavoastră sînt deseori prezente emblemele, istoriei, ele n-au nimic amenințător, grav.

— Istoria... N-am cuvînte alese, nu sînt un bun vorbitor, așa că n-aș ști cum să vă explic de ce am iubit-o și o iubesc atît de mult. Marea lecție de istorie la Histria am primit-o. Apoi în Grecia, în Italia...

— Ar fi o lecție despre exact ce-am amintit înainte : armonie, echilibru...

— Mai ales despre modul cum s-ajunge la ele.

— Și cum s-ajunge la ele ? Ignorînd ceea ce le primejduește ? N-ar fi o lășitate din partea unui artist ? Din partea oricui dorește ca viața pe această planetă să fie așezată sub semnul binelui și al frumosului ?

— Dar eu nu ignor ceea ce poate să năruie marile valori ale omului de azi, dintotdeauna ! Da, la o primă vedere lucrările mele sînt o expresie a seninătății. Dar în fiecare dintre ele, un element — uneori un singur element, alteori mai multe, însă numai sugerate, abia ghicite — exprimă o tensiune, o situație care poate trece oricînd în dramatic, în zbucium, în neliniște. Însă eu nu accept ca să triumfe răul, nu vreau să-l celebrez în nici un caz victoriile vremelnice. Tocmai de aceea propun o lume încrezătoare într-un viitor luminos. O lume însă perfect conștientă de ravagiile care pot s-o bîntuie din propria ei vină.

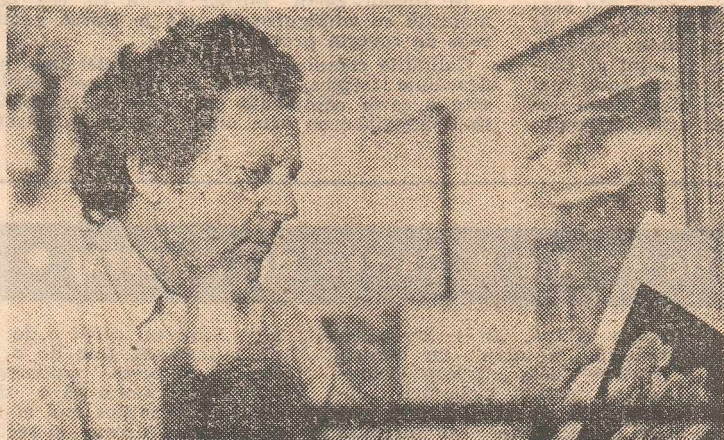
— Avertismentele dumneavoastră nu sînt exprimate oare prea timid ?

— Dacă un om s-ar afla pe buza unei prăpăști de care n-are știre, un strigăt îngrozit l-ar putea precipita în hău, în timp ce o șoaptă l-ar atrage cu mai mult folos atenția.

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Fotografie de GH. POPESCU ■

Cum am putea scrie numele Mării noastre altfel decît cu majusculă ? Marea, cu imposibilitatea pluralului, Marea și atît, „udă“ și un hrîsov de la Mircea Viteazul în care voievodul se numește pe sine „singur stăpînitor“ pe mai multe provincii, „pînă la Marea“. Marea și atît. Marea pentru noi Unică, la propria desigur dar mai ales la figurat. Sînt nații ce au privilegiul de a gospodări mai multe mări (și atunci litera cu minusculă se impune) dar nouă ne-a fost dată o Singură Mare ce ne e vad primordial podit pe margini ca și prin lăuntru cu seleanice nisipuri. Prin ea vorbim cu toate mările pămîntului, și cu oceanele, și cu gurile de fluviu, prin mijlocirea ei ne legăm ființa părelnică de mistere galactice și de mituri, prin muciile ei diamantine deslușim tipare ale viitorului.

A mea, și a mea e numai prin scrisuri și înscrisuri ; sînt prea posesiv s-o împart cu prea mulții ei amanți, mă visez „singur stăpînitorul“ mirajelor ei și ast-

fel o „calc“ mai ales cînd e semn că toamna moare și se simt prevestirile iernii, iubindu-o eu cu dulce cutremur și cu singurătate cită îmi incape în suflet.

Cu dureroasă nepricepere Mai Vechii (grecii) au numit-o nedumeritor Neagră dar, consola-

Desene pe asfalt

„Nemărginire pururea mișcată“

re, pentru înțelepția lor ea va fi fost și euxinică, adică liniștită. Tot astfel îi va fi părut și Domnului Mihai Eminescu, redactor la ziarul „Timpul“ cînd i-a fost oaspe doar pentru cîteva zile, povestite nouă de osirdia dragului Augustin Z. N. Pop de care ne-am despărțit de puține

luni și fără de care intrăm cu sporită melancolie în Anul Eminescu.

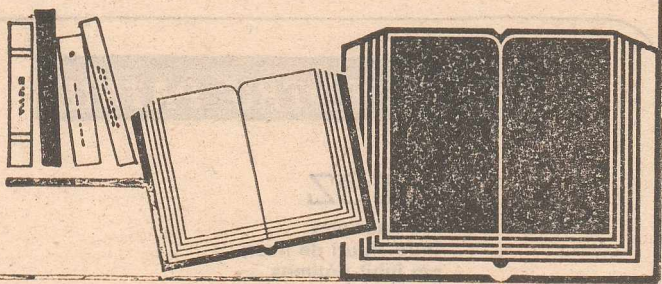
Z. N. Pop a lîvit miraculos o scrisoare ce a năruit povestea poetului mării ce n-a văzut niciodată marea. Ea e datată „Constanța, 16 Iunie 1881“. (Vă spune ceva această dată ? Peste exact opt ani, în noaptea de 15 spre 16 Iunie, undeva, în București, pe strada Plantelor...).

Istovit de muncile „Timpului“ (și timpului), nemaiîndurînd verile cu soare faraonic ale Bucureștilor, omul ce s-a bucurat în viață numai de bucuria unui singur „concediu“ petrecut în Florești Doljului, unde s-a odihnit... traducînd hronice hurmuzăcești, a avut puterea să spînzure lira în cui spre a-și oferi cîteva zile de liniște. Sînt și aici „lucrarea“ prietenilor ce-l vor fi somat (nu s-a întîmplat altcum nici în episodul, altfel extrem de scurt, al Floreștilor ?)

(Continuare în pag. 11)

GHEORGHE TOMOZEI ■

VITRINA CĂRȚILOR

Iubirea de frumos

Sighetul

Drumul de la Baia spre vechia capitală a Maramureșului istoric este o frumusețe de îndată ce apucă la codru și se așterne de-a lungul riului Mara de izvoarele cărui eram aproape. Trec prin satul poetului prieten, Petre Got, o splendide de așezare străveche, sat primordial și acesta.

Este ziua de luni; la casele unsprezece la Muzeul de istorie va avea loc întâlnirea; un ceas nepotrivit și într-o zi și mai nepotrivită după ziua sărbătorii; dar vom vedea. Ora unu și jumătate la Baia și poate două afișe încropite cu mâna în grabă, cine știe când ora tot așa la Tg. Lăpuș, iar aici și mai nepotrivită.

Dar sala era, aici holul Muzeului cu scările interioare până în stradă la ora unsprezece cind am intrat, arhiplină până pe scări sus. Erau de toate vîrstele chipuri de tărani de la Birsana și Botiza nu lipseau iar în rest intelectuali ai orașului profesori, medici, studenți, elevi de-aici în țară acum în vacanță ori unii în trecere.

Profesorul Nufu Roșca, doctor în filologie un om de o mare cultură și nesfîrșită omenie și modestie, într-o cuvîntare magnifică va ști să spună despre Maramureș adevăruri ce l-ar fi mișcat și pe Nicolae Iorga.

Cît am putut cuprinde din acest mare suflet al acestei vetre de spiritualitate românească unde-și are rădăcinile Ștefan cel Mare și sfînt, timpul va vedea.

De-ar fi ca această carte Imnele Maramureșului să fie miune depășită de una mai bună ca ea, de un suflet mai profund și mai dăruit, ea tot și-ar fi îndeplinit rostul.

Un lucru este limpede ceea ce spunea testamentar Heidegger:

„Nimic măreț și pilduitor pînă acum nu a apărut în istorie fără o Patrie și fără o tradiție”.

Fără simțul adînc al valorilor Patriei și al tradiției nici poezie de durată nu se va putea face. Avem o Patrie, avem o tradiție. De nu ne vom pleca asupra lor, ceea ce vom face riscă în poezie să rămînă pe dinafară.

Întîlnirea de la Sighet de peste două ceasuri ce a atins momente sublime, pe care nu le vom uita niciodată tocmai pentru că vin din ceea ce socotim că este Patrie și tradiție aici în Maramureș, Logos intrupat în istorie, este și ea filă de istorie pe aceste meleaguri ale pămîntului și sufletului românesc al maramureșenilor adestora față de care nu ne-am făcut datoria îndeajuns, nu le-am aprofundat evlavia, eusebeia, cum spuneau cei vechi fără de care omul încă nu este om. Uriasa evlavie a sufletului maramureșean, lacrimile ce ne-au unit o clipă pe toți cei de față rămîn funia de aur ce leagă cer de pămînt. Erați de față și dumneavoastră suflet ales din Moldova lui Ștefan, Mihai Oprîșan cititor aici cu cei doi feciori ca niște stîlpi de cititorie eternă ce o săvîrșiți aici la Sighet, erați și dumneavoastră Mihai Dăncuș cititor al Muzeului etnografic și dumneavoastră Ion Petrovici cu copilașii și dumneavoastră Vasile de la Botiza om al pădurii cu ochi de cicoare înrourată sau Isidor Berbecaru cititor acolo în adîncurile Maramureșului în acea Botiză vestită.

Seara am plecat din Sighet după una dintre cele mai înalte zile din viață mulțumind tuturor celor ce mi-au mijlocit aceste întîlniri în cele trei zile cit un an.

IOAN ALEXANDRU

Cronica literară

de Romul Munteanu

Intriga circulară

Scrierile în proză care au un început și un final asemănător, dacă nu aproape identic, lasă impresia că împrejmuesc o realitate, halucinantă, mereu deschisă spre cele mai neașteptate evenimente. Granițele dintre real și imaginar pot fi estompate pînă la dispariția lor totală. Cititorul este astfel plasat în mijlocul unor reverii labirintice cu foarte puține puncte de reper în spațiul real. Secvențele variate ale intrigii pot fi situate pe diferite dimensiuni ale timpului. Acțiunea merge mereu înainte și înapoi, fiind astfel plasată într-un incert aici și tot atât de incert dincolo de și altădată. Impresia de proză încărcată cu senzații puternice, de stări obsesionale repetitive, uneori demențiale, de halucinație cu ochii deschiși, de reverii cosmice, sporește pe aceste căi în mod sensibil.

În *Umbra șoimului de zăpadă* (Editura Cartea Românească, 1988) Gabriel Iuga și-a calculat cu multă luciditate toate efectele de șoc asupra cititorului. Intriga romanului său evoluează între absurd, posibil, verosimil, incert etc. Circularitatea unor evenimente fundamentale (călătoria cu trenul prin zăpada imensă, lupii, femeia misterioasă din vagon, inecul Catarinei, aparițiile vulturului), întreține atmosfera obsesională și relativismul tipic viselor halucinatorii. Inseși modulele de enunțare sînt elocvente în acest sens. Vom reține doar cîteva din formulările de tip analogic. „Se întinse mai comod pe banchetă, își sprijini capul pe gulerul îmblănit și călduros al scurtei și închise ochii”. (p. 1) Iată deci un început. În *Epilog* enunțul este aproape la fel. „Se așeză mai comod pe banchetă, își sprijini capul de mesada călduroasă a scurtei și închise ochii. Torsul monoton al roților și Pirvu adormi din nou”. (p. 243) Și cum intriga este construită în două paliere ce trimit spre vremuri și evenimente diferite, planul secund al reveriei debutează și sfîrșește cu relatarea aceluiași fapt. Replicile despre femeia înecată (Catarina) repetă aceleași ecouri. „Săraca, zise o femeie, și era gravidă că așa am auzit... Era gravidă, vă spun eu, că așa mi-a zis băiatul de la hotel, că...”. (p. 24) Finalul sună la fel. „Era gravidă, vă spun eu, că așa mi-a spus băiatul de la hotel... Era însărcinată, strigă iar femeia aceea grasă. Vă spun eu că...”. (p. 238) Invitația femeii enigmatice din tren de-a cobori într-o gară mică de munte are și ea aceeași circularitate care sporește însă în cea mai mare măsură impresia că primul palier al intrigii are caracterul unui vis cosmice. „Vii? îl întreabă femeia... Vii? repetă ea cu o voce joasă, umilită dintr-o dată de tăcerea celui din față...”. (p. 11) Nuanțele repetitive revin în *Epilog*. „Vii? îl întreabă... Vii? repetă ea întrebarea, cu voce joasă, umilită de tăcerea lui...”. (p. 244) Între aceste situații și moduri de enunțare, menite să întrefînă nu numai impresia de circularitate a intrigii, ci și pe aceea de incertitudine a evenimentelor în planul realității opere literare, se derulează cele două planuri ale acțiunii. Popasul în satul de munte din nordul țării reprezintă reveria epicizată ce se construiește sub ochii cititorului pe parcursul lecturii. Palierul doi, rememorat de Grigore Pirvu, vizzează un timp îndepărtat, acțiunea fiind plasată la Brăila, într-un sat de pescari din delta și în capitală.

Atmosfera din orașul și satul din nord este ușor kaffiană. Coborîrea în gara mică din orașul nenumit creează de la început impresia de straniețe. Un bufet de gară unde serveau două personaje ciudate (Clara și soțul ei Clara), femeia din tren venită la nunta soarelui mai mici și coborîrea lupilor într-o piață unde devorează un cal, constituie doar primele detalii,

destinate să întrefînă starea de straniețe. Inginerul Grigore Pirvu este de altfel singurul personaj ce face liantul dintre cele două paliere ale acțiunii, dintre care unul este o proiecție a stării de reverie nocturnă, iar celălalt o rememorare tirzie a unui timp pierdut. Catarina, țiganka cea frumoasă din anii de școală și Ana cea enigmatică din satul de munte par două reverii destinate să sugereze căutarea unei femei-pereche, fata înecată rămînînd mereu un stimul al proiecției imaginare într-un alt timp. Reveria despre descinderea în satul de munte dă contururi credibile, reale stări de vis. Realitatea visată nu-și pierde niciodată caracterul fantomatic. „Nici nu știu cum am ajuns, privi el nedumerit în jur, o nedumerire falsă, pentru că tot ce era de văzut văzuse de la început; și nici nu era greu; camera nu avea altceva, în afara patului și a sobei, decît o masă grosolană, cioplită în lemn, și două scaune, dintre care pe unul stătea el acum.”

Evenimentele centrale ale acestui palier al acțiunii sînt o nuntă și o înmormîntare. Gabriel Iuga nu stăruie însă asupra unor elemente de ordin etnografic, el nu reprezintă pitorescul acestei lumi, ci mai cu seamă abaterile ei de la normalitate. Claru este un alcoolic cu accese de demență, frustrat de iubirea Clarei, îndrăgostit de doctorul veterinar. Liviu, doctorul solitar, pasionat de creșterea cailor de rasă, este și el un ins refuzat de iubire. Irina l-a părăsit în timpul unei detenții. Bunica Niculina are mai multe stări de moarte aparentă. Între timp visează la husarii venezi. „Ah, Viena, murmură nostalgic femeia. Ah și iar ah! Ce bere bună, ce valțuri și ce baruri, ce domni cu redingotă și toate femeile cu danteluri și rochii lungi, cu birje și jupoane, incurcă ea imaginile, ce lume și viori.”

Visul Niculinei îi anticipează moartea reală, după care în casa bătrînului Vasile nunta se sincronizează cu slujba de înmormîntare.

Scenetele de violență sporesc odată cu creșterea stării de cosmar. Inginerul Pirvu este substituit de soțul ei, îndrăznind să vină la nunta Valeriei fără un „tată” al fiicei sale. Împușcarea lupoacei (Matilda) ca un substitut al Clarei, chiar de soțul ei, aprinderea bisericii de un nebun (Luca), frustrat de copilul ucis într-un accident, moartea armăsărilor rînit grav de un lup reprezintă doar o suită de detalii ce măresc tensiunea intrigii pînă la starea demențială generală. Celălalt palier al intrigii, diseminat ca un fundal al acestei proiecții cosmice, pune în lumină alte situații pline de straniețe. Pirvu, elevul de odinioară de la o școală din Brăila, și profesorul său cocoșat Chiru constituie pretextele unei trame rememorate ce ne poartă prin alte medii și zone ale țării. Stările obsesive sînt de natură erotică și maniacală. Istoriile de iubire se degradează pînă la ipostaza de farsă tragică. Catarina, fiica țigănilor Pipilac, trece repede de la frumusețea legendară (fuga la București, cuplul scurt cu un bărbat important, căsătorit, ruptura) la aceea de victimă (soție a profesorului cocoșat), Chiru Epaminonda cu faimosul său șoim ucigaș ce-l urmărește peste tot, este un sadic demenț. Urită, Catarina trăiește pe întineric un episod erotic cu Pirvu, după care se aruncă în mare și se înecă.

În finalul cărții, intriga visată cu cea reamintită se ambiguează pînă la starea generală de reverie probabilă.

Calitățile romanului scris de Gabriel Iuga se dezvăluie treptat. *Umbra șoimului de zăpadă* este o carte captivantă ce unește forța spiritului imaginar cu arta unui prozator înzestrat.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Românul unei adolescente

Există itinerarii imposibile de atins, ca în cartea *Claudia*, de Irina Fieroiu, itinerarii care împing sensibilitatea și gîndirea noastră spre tărîmuri nebănuite. Înainte ne apar cele două ipostaze ale existenței umane, urmărite în țesătura lor cea mai intimă: viața cotidiană, în alcătuirea ei obișnuită, alături de viața nevăzută, din noi, trăind în adîncurile sufletului omenesc. Sînt două dimensiuni ale acestei cărți de excepție, care e un roman al adolescenței, pentru adolescenți, ca și pentru maturi, scris de o absolventă de liceu, un roman care se impune de la prima pînă la ultima pagină.

S-ar putea spune că romanul e o reconstituire tulburătoare a momentelor de încercare ale vieții unei adolescente. Tot aît de firesc ne-ar apare și ca o deschidere spre puritatea vieții trăite de generația ce vrea să gîndească singură și să simtă totul prin ea însăși, dar pentru toți ceilalți. Nimeni nu e exclus. Nici faptul că însăși modelul clasic al vieții poate fi atacat, în toată soliditatea lui, de cei care pot suporta un destin.

pentru că vor și încearcă altceva, nou, poate mai trainic.

Oricum, secvențele cărții devin tot atîtea deschideri spre o experiență adîncă de viață, obligînd la meditație și înțelepciune continuă.

De fapt, ritmul alert, neobișnuit, al acestor secvențe ale cărții te îndeamnă să optezi pentru destinul Claudiei, atît de statornic, de increzător și neclătinat în devenirea lui neașteptate, surprizătoare. E un destin, am zice, încărcat de toate atributele vieții, dar altfel structurat, adică implicat în rosturi existențiale, de durată și de adîncimi sufletești necunoscut, aproape imposibile de crezut pentru cititor.

Derularea continuă a stărilor psihologice adolescente, cînd primăvăratic și luminoase, cînd tulburătoare și grave, impune pînă la dramă, te îndeamnă să te oprești la adevăruri ce rămîn. Vrei să înțelegi și nu poți să uiți ultimele cuvinte ale lui Marcu Moraru adresate celei pe care o iubește și în moarte, Claudiei: „Spune-i să mă uite. Să lupte. Să lupte să învingă trecutul! Să trăiască și să fie fericită! Să nu-și negligeze viitorul!” „Înțeleptul” care rostește cele de mai sus este colegul și iubitul adolescentei Claudia. Te simți dominat de amintirea nefericită

a asistentei Angela, numită L.Y., cea care a provocat, în egoismul și interesele ei meschine, acel „rău” psihologic Claudiei, de care nu va scăpa ușor, deși „răul se suportă mai ușor cu zîmbetul pe buze decît în lacrimi”. Are dreptate Claudia, iar toleranța ei nu e nicidecum concesie, ci altceva mai trainic pentru ea, considerată o „bolnavă psihică”. Își înțelege astfel și mediul în care învață, colegii, profesorii de liceu, pe care-i ascultă, cînd îi vorbesc despre viață, ca profesora Moldovan, „diriga”, în momentele critice, sfătoasă, vrea s-o încurajeze: „Ești foarte tînără... dar va trebui să fii tare, mi-a spus fără introducere. La un moment dat toți sîntem puși să înfruntăm viața în astfel de momente și rezistă nu numai cei puternici, ci și cei care atunci își dau seama că e nevoie să se educe ca să devină puternici. Încearcă să reții ultimele cuvinte”. Numai că, Claudia a fost înțodeauna dintre cei puternici. Chiar și atunci cînd, aparent, nu era amenințată de nimic, ci dimpotrivă, spune ea: „reprezentasem pentru bunicii și părinții mei un bibelou de cristal, în greutate de 2.400 kg, care, ca să nu se „spargă” — trebuia să doarmă pe perne moi, și ca să nu fie furat, trebuia apărut de în-

treaga echipă, „2 + 2”, adică părinții, „în teren”, iar bunicii „rezerve”. Dar intrarea Claudiei pe terenul inclestării directe cu viața și cu neprevăzutele ei accidente, va însemna și cucerirea vieții pînă la apogeu ei, unde o așteaptă: „Atîtea cărți... Atîtea de învățat... Atîtea de trăit. Viitorul”.

Ajungînd la ultima pagină a romanului *Claudia* te întrebă ce vor scrie criticii literari, cum se vor pronunța esteticienii, care va fi reacția filosofilor? Căci romanul acesta, în cele 117 pagini ale sale, cuprinde, alături de o măiestrie literară a evocării și dialogului viu, în care nimic nu e de prisos și inutil, o viziune stenică despre om și lume, care trece peste schemele consacrate, printr-o continuă cucerire dinlăuntru a lumii, printr-o sete de adevăr și de viață, depășind procedeele ieftine despre sentimentele puternice ale iubirii adolescente, speculate artificial, pe aiurea, pînă și de peliculele de cinema. Destinul tragic poate fi și este asumat de către Claudia, dintr-o perspectivă care nu pulverizează sentimentele mari ale umanității, și din acest punct de vedere, cartea aceasta nu a riscat nimic, ci a mers la sigur și, de ce să n-o spunem, poate mai bine decît

alții. Suportul cărții e de natură sufletească, ține de o moștenire, de aceea autoarea are tot dreptul moral să o dedice astfel: „părinților mei și bunicii”, cu dragoste și recunoștință...”

N-o cunosc, pe Irina Fieroiu, pe această originală și îndrăzneată autoare de roman, dar biografia ei sufletească se deslănuie într-o carte despre care se va scrie ca despre o carte de excepție.

Aici sînt doar cîteva reflecții de început.

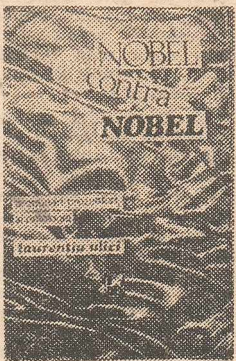
VASILE VETÎȘANU

Cartea codrului

Sub semnătura unui inginer silvic, Radu Ichim, Editura „Ceres” a pus de curînd la dispoziția specialiștilor, dar și a publicului larg, o lucrare de proporții dedicată vegetației forestiere din nordul țării. Volumul intitulat *Istoria pădurilor și silviculturii din Bucovina* se constituie într-o monografie nu lipsită de fior poetic chiar cînd se prezintă în veșmintul limbajului de specialitate, dată fiind osîrdia autorului de a aduna și comenta toate înscrisurile și documentele, răzlețite

SEMNAL

● O antologie a literaturii universale a secolului XX propune Laurențiu Ulici în **Nobel contra Nobel** (Ed. „Cartea Românească”, 1988), în care sunt puși față-n față scriitorii care au dobândit lauri Premiului Nobel și cei rămași în afara opțiunilor Academiei suedeze. În antologia amintită însumind două tomuri masive — o adevărată panoramă a literaturii universale — sunt prezenți 100 de scriitori: poezi, prozatori, dramaturgi, esești, din 32 de țări. Scriitorii figurează cu texte va-

loroase — mai bine de jumătate sunt traduceri inedite —, cit și cu o bibliografie selectivă și o referință critică de prestigiu.

În atribuirea Premiului Nobel operează, se pare, criteriile de gust, geografice, politice, etnice etc. Probabil că operează și alte criterii care tin de însăși inconsecvența și nesiguranța criteriilor! Altfel nu se explică faptul că în anul 1901, de pildă, s-a atribuit mult rîvnitului premiului Sully Prudhomme, în timp ce trăiau și se aflau în plină maturitate creatoare Lev Tolstoi, Cehov, Ibsen. Pe lista celor îndrăgiiți cu lauri se află din nefericire atît „prezențe regretabile” cît și „absențe nedumeritoare”. Printre scriitorii premiați dar aproape uitați sau, oricum, cu tendință de deplasare spre periferia interesului figurează Sully Prudhomme, Jose Echegaray, Erik Karlfeldt, Pearl Buck, Johannes Jensen etc. Regretabil este că după 1985 și-au făcut apariția pe lista Nobelului creatori foarte puțin cunoscuți pînă la atribuirea lui; premii care, hotărît lucru, consacră publicitar pe meridianele globului.

Dintre marile și regretabilele absențe vom cita scriitorii cărora nu le-a lipsit Nobelul pentru a fi consacrați valoric pe mapamond: Marcel Proust, Robert Musil, Trakl, Kafka, Apollinaire, Esenin, Bulgakov, Dylan Thomas, Sylvia Plath, Thomas Wolfe, Yukio Mishima, Dos Passos, Malraux, Kazantzakis, Sandburg, Holan, Ungaretti, Borges, Graham Greene. Figurează și marii absenți, avînd neșansa și fatalitatea nedreptăților, românii I.L. Caragiale, Liviu Re-

breanu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Nichita Stănescu. Este cit se poate de regretabil că premiul care poartă numele „inventatorului mintuit al dinamitei” a ocolit de citeva ori pe scriitorii români de anvergură universală.

Excelenta antologie de texte originale, propuneri și prezențări cuprinde și „posibilii Nobel”, către care se îndreaptă ochiul vigilent al criticului, propuneri pînă la sfîrșit de veac și de mileniu: Norman Mailer, Cînghiz Almatov, Howart Albee, Augusto Roa Bastos, Jordan Radickov, Mario Vargas Llosa, Evgheni Evtușenko, Harold Pinter, Ismail Kadare, John Updike, Valentin Rasputin, Ray Brandbury, Marin Sorescu.

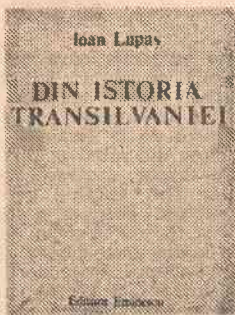
● Antologia și traduceri pe care ni le propune Alexandru Pintescu în **Poezia sovietică modernă și contemporană** (Ed. „Dacia”, 1988), năzuie să acopere o perioadă de aproape un secol literar (1905—1987). Perioada traversată — așa cum pe bună dreptate se susține în prezențare — de multe curente sociale și de gândire. Așadar, de la Maiaikovski — tributul revoluției din Octombrie — la generația '60 și pînă la excelența poezie ucraineană contemporană (citeva traduceri aparțin lui Ștefan Tcacu), antologia ambițioasă și reușită să surprindă coexistența unor promoții poetice deosebit de valoroase, cu timbru specific, inconfundabil. Sint

prezente nume și personalități poetice distincte care au dobîndit deja girul universalității și nu mai au nevoie de complementări, printre care: Anna Ahmatova, Alexandr Blok, Ivan Bunin, Serghei Esenin, Evgheni Evtușenko, Vladimir Maiaikovski, Osip Maldeștam, Boris Pasternak, Robert Rojdestvenski, Marina Tsvetaeva, Grigore Vieru, Andrei Voznesenski. Dar sint și mari absenți ca Belii, Okudjava, Hlebnikov, Rubțov, Brodski și alții.

Antologia lui Al. Pintescu are atît un caracter selectiv cît și unul prospectiv. În orice caz, se bizuie pe o panoramă a valorilor certe, afirmate, așezate în tabla de valori a poeziei ruse și sovietice.

● În colecția „Biblioteca de filosofie a culturii” a Ed. „Eminescu” a apărut recent excepționalul volum al lui Ioan Lupas: **Din istoria Transilvaniei**, ediție îngrijită, cu note și comentarii de Maria Vlasiu, cu un cuvînt

înainte substanțial semnat de Florin Constantiniu. Profesorul, istoricul, omul de cultură vastă, Ioan Lupas, a fost dublat în demersurile sale de omul politic. Întreaga sa operă istorică trebuie situată în centrul evoluției istoriografiei românești din Transilvania. Între anii 1901 și 1982 a publicat 848 de cărți, articole, studii, tratînd cu aplomb cele mai variate probleme ale istoriei și vieții culturale ale poporului român.

Prin scris sau prin alocuțiunile fulminante a militat pentru drepturile românilor ardeleni, pentru emanciparea culturală a transilvănenilor, alături de Octavian Goga, Alexandru Ciura, Octavian Tăslăuanu, Sextil Pușcariu, Ion Agârbiceanu, dr. I. Borcia, Gavril Precup, Vasile Goldiș, Silviu Dragomir, Ion Petrovici și alții. Trăsătura vieții social-politice transilvane din acei ani era generată de instituirea dualismului austro-ungar (1867), și de alipirea silnică, pe plan administrativ, a Transilvaniei la Ungaria. De reținut că numai în perioada aprilie 1906 — august 1908 au fost pronunțate condamnări împotriva publicistilor români însumînd 124 ani, 6 luni și 27 de zile de temniță grea și amenzi în valoare de 200 000 coroane de aur. Ioan Lupas a înțeles să nu subordoneze actul istoric unor cerințe de moment, pasagere. Transilvania, chiar în perioada cînd asupra ei s-a extins autoritatea regalității ungare, a păstrat „o perfectă, o distinctă individualitate politică” (...) „și-a păstrat organizarea din vechime și independența sa, astfel încît urmele acestor independențe au rămas pe vecie în istoria Transilvaniei, nici cucerirea, nici alipirea la Ungaria, nici multicentenara împreună viețuire nu au putut să le șteargă; aceste două țări niciodată n-au fost contopite, deplin contopite una cu alta”.

DORIN SĂLĂJAN

Regretabile confuzii

Nu intenționez, în cele ce urmează, o recenzie a cărții lui Gheorghe Brătescu, **De la desenele rupestre la sateliții de telecomunicație** apărută la Editura Albatros, lucrare, fără îndoială, interesantă și bogată în informații privind istoricul și evoluția mijloacelor de comunicare ale omenirii. Mă voi referi, însă, la citeva inadvertențe existente în cele două pasaje despre alfabetul și scrierea armenilor. Vor fi fiind, poate, și alte inexactități, n-am urmărit depistarea lor, dar cele de mai jos, intrucît îmi sint evidente, am ținut să le semnaliez, pentru a evita repetarea lor în viitoare scrieri. În paranteză fie spus, este de dorit ca autorii unor asemenea lucrări de sinteză să consulte sursele cele mai autorizate. Nu știu ce cărți a avut la îndemînă Gh. Brătescu, din care să fi extras datele referitoare la subiectul în discuție, iar din bibliografia selectivă anexată nu reiese, în orice caz titlurile din lista respectivă sint, la rîndul lor, doar prelucrări ale lucrărilor originale, de prima mînă, privitoare la civilizația armeană.

Așadar, în capitolul „Alte sisteme vechi de scriere” (p. 123), autorul afirmă că scrierea născocită de preoțimea locală și cea alfabetică greacă au cedat „în favoarea alfabetului latin, după invazia romană”. Adevărul istoric este că armenii n-au utilizat niciodată alfabetul latin (exceptînd denumirile localităților actuale și alte toponime turistice uzuale din Armenia Sovietică, transcrise în alfabetele armean, chirilic și latin...). Cit privește scrierea veche născocită de preoțimea locală, ea este ipotetică și legendară (cu un epitet drag autorului, vom vedea mai departe). Înainte de introducerea scrierii lor originale (anul 405), armenii au utilizat scrierile cuneiformă, hieroglică, greacă și sisirică (aramaică).

În capitolul „Virtuțile alfabetelor grec și latin” (p. 147), se afirmă: „În secolele IV—V, armenii se inspiră din scrierea grecească și realizează un alfabet propriu pentru limba lor. Tradiția spune că alfabetul armean a fost creat de Mesrop (Meștoș), erudit care a trăit între anii 361—440. Dar studiul științific al sistemului respectiv neagă această afirmație, care se dovedește de domeniul folclorului. Mesrop nu a creat un nou alfabet, ci a adaptat scrierile grecească și persană, probabil deja cunoscute de armeni pe scară largă, la limba lui națională”. Inspirația din scrierea greacă este o speculație cunoscută, dar infirmată parțial. Crearea alfabetului armean de către Mesrop Maștoș (și nu Meștoș, de ce în paranteză?), calificat mai jos „presupus inventator”, „figură legendară”, nu este statuat de tradiție, ci constituie o realitate istorică incontestabilă. Mesrop a fost o persoană fizică avînd o identitate precisă. Cel mai convingător argument este **Viața și faptele lui Maștoș**, cartea lui Coriu, discipol și biograf al lui Mesrop, scrisă în 1443—1450 și — fapt nu lipsit de semnificație — prima lucrare originală în scrierea armeană. Apoi, care studiu științific neagă atribuirea lui Maștoș a alfabetului (sau originalitatea alfabetului, nu e clar la ce „afirmație” se referă autorul)? Mesrop a creat un nou alfabet (preluarea sintagmei mă obligă la acest pleonasm, dovadă însăși incorectă negației), și nu a adaptat vreo scriere, poate un alfabet, în nici un caz pe cel persan. Oricare ar fi afirmația, ea nu „se dovedește” de domeniul folclorului, pentru că nu există dovada și pentru că, în fapt, nu este „folclorică”, ci atestată documentar.

SERGIU SELIAN

Magazin istoric Nr. 9

Din sumar: Lecția mereu vie a istoriei • Judecata la români • Johannes Tröster: „Românii — cei mai vechi și numeroși locuitori ai țării” •

1866—1876. Independența — dorință unanimă a națiunii • Constantin Brîncoveanu — 300 ani de la urcarea pe tron: Interesele țării și ale neamului românesc; O zi la curtea voievodului • Prin ctitorii brîncovenesti • 23 August 1844 în documente străine • 1940—1941. Postul de radio de la Marele Stat Major • Un strănepot al lui Avram Iancu pe frontul antihitlerist • Pe urmele strămoșilor • Memoriile de război ale mareșalului Alphonse-Pierre Juin • Iancu Bălăceanu — amintiri din vremea revoluției de la 1848 • Străvechea artă coreeană Kokuryo, Silla și Koryo • În București, acum 50 de ani • Constantin Dobrescu-Argeș, un luptător pentru emanciparea țărănilor • 1600—1750. Călătorie prin orașele Europei, apusene. •

prin biblioteci și ocoale silvice, numeroase în această parte de țară încă din veacul al XVIII-lea, cînd imensa bogăție forestieră din nordul României începea deja să intre în atenția oamenilor de afaceri, vinătorilor, luterilor sau a primilor turiști sosiți să-și frăgezască privirile în acest urias paradis vegetal. Iar întoarcerile pe firul istoriei sint mereu emoționante și pasionante.

Cu numai un veac în urmă, ne informează autorul, terenurile împădurite ocupau 42,9 la sută din teritoriul Bucovinei, zone montane întinse se mai aflau încă sub stăpînire absolută a pădurilor virgine în care bradul atingea înălțimi de 50 de metri. Pe suprafețe întinse, natura își perpetua originalitatea, ancestrală, potrivnică intruziunilor civilizației, dar atît de ospitalieră cu turmele de cerbi, căprioare și mistreți, cu celelalte sălbăticiuni de negăsit în număr atît de mare în nici o altă pădure europeană.

Grija pentru conservarea și amenajarea pădurilor este urmărită de-a lungul a mai bine de două veacuri, de la ordonanțele, orînduiele și legiurile stăpînirii austriece și pînă la studiile și lucrările de amplouare desfășurate de specialiști în ultimii 23 de ani. Nu sint ocolite, cum era de așteptat, nici momentele critice din viața codrilor seculari, loviți atît de des, de lăcomia și neașteptarea celor ce le-au fost pe rînd stăpîni. Administrația habsburgică a fost în această privință cea

mai nefastă. S-au practicat exploatarea de tip colonial ce a dus la lichidarea și brăcuirea pădurilor virgine, la tăierea arborilor pe alee, la secătura vegetației forestiere de lemn de rezonanță și claviatură. Din păcate, episoade dureroase sint semnalate și mai aproape de zilele noastre, anii imediat următori ultimului război mondial deținînd din acest punct de vedere un trist record.

Autorul rezervă un spațiu amplu perioadei inaugurată după 1948, prin trecerea tuturor pădurilor în proprietatea statului. Gospodărirea unitară a fondului silvic, lichidarea dezordinii și abuzurilor, mecanizarea, valorificarea superioară a lemnului, crearea unei industrii de profil au determinat, firește, și pe teritoriul Lucovinei un nou climat de muncă și viață pentru muncitorii forestieri. În stabilitatea ecologică a acestor ecosisteme, știința avea să spună cuvîntul hotărîtor, propunînd și înlăptuind o silvicultură avansată și măsură amenajistică corespunzătoare. Lucrarea se dorește în primul rînd o istorie a pădurilor din Bucovina, dar prin vastul material informațional utilizat, ea se transformă într-o utilă lecție pentru inginerii și muncitorii forestieri, deoarece, ca totdeauna, trecutul este o carte de învățămînt pentru cei ce vor și se pricepe să afle pîlde instructive în bucuriile și eșecurile înaintașilor.

LIVIU TIMBUS

(Urmare din pag. 9)

să lase grijile jurnalisticii și mizeriile cotidiene spre a se întrema într-un loc prielnic tîhnei.

Drumul spre Marea, atît de simplu azi, era în 1881 o adevărată aventură. Poetul se deplasează mai întîi cu trenul, întîi la Giurgiu unde trage la un Costinescu în așteptarea unui vapor pe care, cu toate precauțiile luate îl ... pierde. El se plînge destinatarului scrisorii, Veronicuței, Nicuței, (aici doar „dragă mea Veronică”) că vaporul „nu pleacă decît de trei ori pe săptămînă” și că dealtfel nici poșta „nu pleacă în toate zilele”.

Z. N. Pop știe chiar și pe ce vapor se va fi imbarcat, insfîșit: unul vienez și cunoaște locul de acostament, Cernavodă. Aici, Eminescu se suie în trenul de Constanța.

Pentru Eminescu, am văzut chiar din capul locului (capul ... scrisorii). Constanța (capriciu de ortografie?) e Constanța. „Constanța” îi pare un „mic orășel, dar îndestul de frumos” cîștigînd net în comparație cu „Rusciucul, casele „cu o oarecare eleganță” fiind tăiate „din piatră patrată”, ce-i drept „efină”. Viața nu, „viața e cam scumpă, dar nu atît de exagerat”.

Bucuros de înnoirile produse de la reinstaurarea unei stăpîniri Românești (atenție, Românești cu majusculă!) poetul e sigur că în anul următor va veni aici cu iubita „cîci băile de mare întăresc și grăbesc bățile inimii”. Băile ar „înti-

neri” iar „privirea mării liniștește, mai ales sufletele furtunoase”. Deci nu de lentoarea bătilor de inimă avea a se plînge pururi tulburatul poet ci mai degrabă, potolirea lor. E singurul moment în care poetul recunoaște, implicînd că ar avea un suflet furtunos.

Pînă aici detaliile scrisorii nu

„Nemărginire pururea mișcată”

uimesc. Ele par desprinse din răsăvul unui cîntec ampolat de cântărier, dar, se va vedea, geniul presupune chiar și cînd e vorba de o textură „domestică” o adevărată „nepuțință” de a se rosti la nesfîrșit, tern, incolor. Cînd nu te mai aștepti o faclă de sunete se aprinde. Iată așadar cum înfățișează spre sfîrșitul scrisorii, poetul, icoana transilucidă: „O să mă întreb ce efect mi-a făcut marea pe care o văz pentru întîia oară? Efectul unei nemărginiri pururea mișcate”.

S-ar putea mai mult?

Cine, dintre poeții planetei a turnat Marea într-atît de puține, și sigure, și totalitare cuvinte? Cine a mai definit indefinibilul, imensitatea, fluiditatea?

Îndrăznesc să cred că nimeni. Modest — iscăliitorul acestor

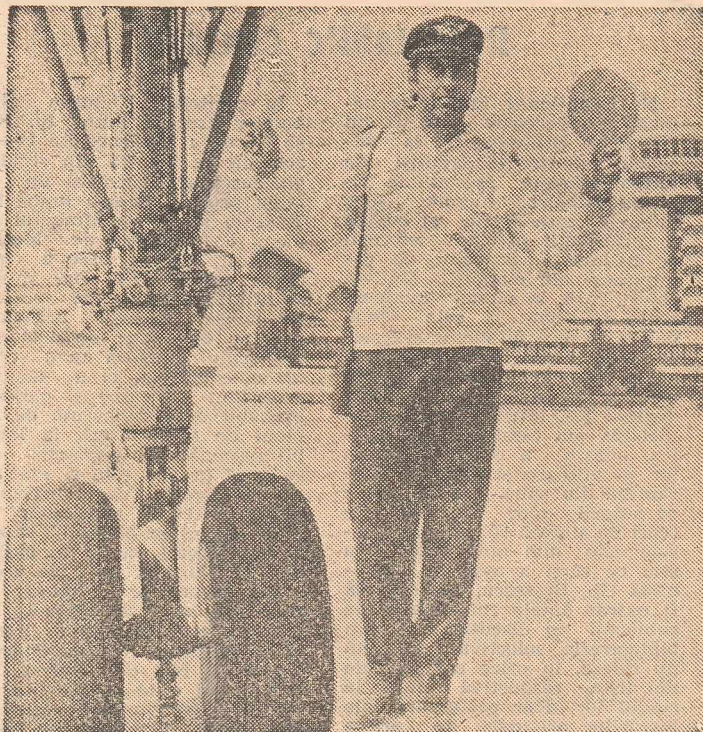
șire a decis să scrie numele Mării cu literă mare. Eminescu nu, el își îngăduia, firesc, mînsula. Marea? Eminescu? Tot una. Se puteau „striga” pe nume, se trăgeau din aceeași stirpe.

O clădire arătoasă de pe strada Nicolae Titulescu a Constanței contemporane mai păstrează în alcătuirea ei tiparul vechiului Hotel d'Angleterre unde a locuit poetul, într-o mansardă cu vedere, prin două laturi, la Marea. (Vă spune ceva acest nume? Așa ca din întîmplare îmi amintesc de faptul că Serghei Esenin și-a pus voluntar, capăt vieții în hotelul din Petersburg numit tot „d'Angleterre”).

Avem norocul de a putea privi această casă în care a respirat Eminescu. Ar putea deveni o casă memorială. Dar chiar dacă și ea ar fi dispărut, înghițită de timp (ah, „Timpul”!) ca mai toate domiciliile poetului i-am putea întîlni urmele pe nisipul fierbinte, prefăcînd Marea Neagră și Euxinica într-o Mare memorială. Fiindcă de-ar fi cuprinsă doar de țărmi românești lesne i-am spune acesteia Marea Eminescu.

Adaugă existența scrisorii pînă aici comentate, un spor de preț, capodoperele „marine” ale lui Mihai Eminescu? E sigur, nu.

Mărturie tîrzie, ea îndreptățește (și ea) prezența în bronz tutelar a Eminescului pe tîrmul ars de sară adîncurilor și nins de pescăruși în vecinătatea altui bronz inverzit ce-l ridică peste sublimități și dezastre pe (ceva) mai bătrînul Ovidiu...

Transcriu, clipă de clipă, stăruie sufletești provocate de o revedere după ani. Acum două decenii am fost martoră când aeroportul era în „...fașă”. Din cărămizi și schele apăreau săli de așteptare, hangare. Am trecut prin aerogară de atâtea ori, imbarcându-mă pentru zboruri internaționale. Revin, într-un amurg de vară, să scriu despre o cunoștință veche, un prieten chiar.

Și acum sint schele, dar pentru dezvoltarea, pentru modernizarea lui. Lumea pleacă și vine, ca în orice călătorie, împovărată de bagaje peștrițe, pe umeri, în brațe... Vameșii își fac datoria, cu polițetea pe care o imbracă odată cu hainele de lucru. Controlorii ne trec prin „raze”, ca pe orice aeroport din lume, pentru ca în zbor să fie liniște și să se ajungă cu bine la destinație.

Respir cu plăcere în atmosfera de lucru și de excursie a aeroportului. De care parte mă situez azi? Nu sint un călător cu bagaje, ci numai reporterul cu nelipsitul său creion, care pătrunde într-o lume de obicei necunoscută marelui public, cititor de ziare sau globe-trotter.

Adrian Marinescu, comandantul aeroportului, a fost primul căruia i-a suris ideea mea.

— De obicei, reporterii filmează și scriu, au ochi numai pentru piloți și avioane...

— Imi asum direct reproșul pentru că așa am văzut și eu aeroportul, cu aparatul de filmat. Piloții români sint deosebit de valoroși, munca lor este deasupra laudelor noastre, dar, ca-ntr-o producție cinematografică, numai ei sint în atenția generală. Ceilalți care asigură, cu aceeași abnegație, securitatea zborului, și muncesc tot exemplar, rămân anonimi în hangare, în turnul de control, la ghișee, în biroul comandantului.

Să încep cu el. Fost zburător, a lucrat în învățământ, ajungând conferențiar la catedra de aviație. De peste un an, cu calm, tact și siguranță, și-a asumat decizia în funcționarea, pe pământ și în aer, a aeroportului. Până la 39 de ani a chibzuit timpul, l-a trămuit chiar secundă cu secundă, învățând să stăpânească avionul, intrind în hațisul teoriilor dintr-o știință care capătă tot mai mare răspindire, familiarizându-se într-un timp scurt cu problemele atit de diferite ale comandantului. După ce a reușit să-i cunoască pe lucrătorii Aeroportului București — Otopeni este extrem de mulțumit de toți profesioniștii.

— Devotați, pricepuți, entuziaști.

Iată esențializarea, prin numai trei cuvinte, a datoriei înscrise cu litere mari în ființa fiecăruia... **DATORIA**, prioritatea, priorităților. La aeroport timpul de lucru este legal cuantificat, dar dacă intervin (și de cite ori) schimbări neprevăzute, impuse de cer și pământ (cele două comandamente esențiale), nimeni nu se gindește să pună înainte familia, filmul, concertul. Este un contract semnat cu conștiința și orice problemă trece de la sine pe planul doi.

Aeroportul, la orice oră, este

o instituție cu reguli precise, cu ordine exemplare, cu orare cunoscută în întreaga lume, cu planificare la secundă, cu agilitate stenică, semnul vieții zgomotoase.

Controlorii de trafic, ca și personalul aeronavigant, nu sint admiși cu o stare psihică labilă, cu o zi mai proastă, cum poata avea oricine dintr-un atelier sau magazin, cu o notă deprimantă sau o trecătoare oboseală. Medicul, înainte de fiecare intrare în tură, are cuvântul decisiv. Ion Gavrilă, doctor în științe medicale, este o cronică vie a stării de sănătate a aeroportului, pentru că prin cabinetul său trec cei cu răspunderi în traficul aerian. Medicul coordonator și colegii săi consultă, zilnic, în jur de 200 de piloți, însoțitoare de bord, mecanici, controlori, pentru a le da „libera trecere” medicală. Fiecare observație, dacă ar fi păstrată în atîția ani, s-ar aduna volume concludente despre sănătatea fiecărui angajat al aeroportului, a cărui muncă deosebită cere supraasigurări. Dispensarul medical, ca și aeroportul, funcționează non-stop din 1970.

Aeroportul, la orice oră, la toate orele, este același, un loc al plecărilor, al revederilor.

Călătorii, într-o stare specială care se declanșează odată cu cumpărarea biletului de avion, consultă grafice, ceasornice, hărți, ascultă buletine meteorologice, interpretează cerul ca mari cunosători: „zburăm, nu zburăm!”.

— Nu este o oarecare rutină în munca dvs. cu tot neprevăzutul pe care-l oferă altitudinea de 14 mii de metri?

A sosit cursa TAROM din direcția Casablanca. Dan Jifcu, Barbu Constantin, Cristian Dumitrescu, George Grosu, controlorii de trafic la post, au citeva momente de respiro pînă „vine Istanbulul”.

—Nici un zbor nu seamănă, natura e inegală chiar în manifestările obișnuite. Probabilitatea de apariție a neprevăzutului are valoarea medie de 0,01, cu toată pregătirea, calificarea și seriozitatea noastră. Mont Blanc într-o zi se vede mărț, într-alta e acoperit de neguri încit și călătorul are un spectacol diferit de la o cursă la alta.

— Nu trebuie să existe nimic care să ne depășească pentru că atunci ar fi o fisură și nu se poate concepe așa ceva. Controlorul de trafic, dacă respectă frazeologia internațională dacă este apt de muncă și deține avizul medicului, dacă este stăpîn pe decizii, nu poate greși niciodată.

Pe o distanță de 25 de kilometri, pe o lățime de 600 de metri, controlorul devine responsabil de zbor, apoi avionul este trecut în grija celor din Deva, Arad, Sibiu, Cluj-Napoca, Brașov, Galați, Porțile de Fier, Constanța, etc.. În fața mea sint 4 bărbați de vîrstă diferite, nu cu mult peste 32 de ani. într-o perfectă unitate de gesturi, reacții, expresii. Tineretea, ca și în pilotaj, ca și în dans, și în turnul de control, este o condiție fundamentală. Nu se exclude, în această profesiune distinctă și rară, experiența care aduce după sine stăpînirea, deciziile de secunde, singurele posibile, soluțiile cerute de o si-

Aeroportul, la orice oră...

tuație extremă, care este comparabilă cu stopul cardiac.

Încerc să-mi inchipui ce se petrece în avionul care aduce pasagerii de la Istanbul. Revisitele trec din mină în mină, gustările dispar, impresiile de călătorie sint stăpîne pe dialog. În aceeași curgere a timpului cei doi interpreți principali (pilotul-controlorul de trafic) poartă lin avionul peste nori, îl trec prin furtuni, îl fac să survoleze mări și țări. Pilotul și controlorul de trafic au ațintiți asupra lor ochii celor 160 de pasageri, viețile lor sint unite, drumurile s-au intersectat, unii și alții trăiesc la unison traversarea munților, a oceanelor. Continentele sint parcurse, de la un capăt la altul, într-o sudură umană specială... În graba vieții n-am văzut pasageri, după zborul minunat, să strîngă mina echipajului, să părăsească aeroportul mulțumind personalului de la sol, să ridice privirea spre cei din turn și să le ureze „serviciu ușor”. N-ar fi nici oboșitor, nici în plus. Dar trecem unii pe lîngă alții străini, uitînd că pentru citeva ore viața ne-a unit. „Ce, ni s-a făcut o reducere la bilet ca să le mulțumim? Nu și-au făcut decît munca lor!” Cine se va recunoaște în aceste judecăți nu trebuie să scrie la redacție și să-mi confirme că nu m-am înșelat.

Pe pista lungă de 3500 de metri sint două zone de siguranță, întreținute cu riguroasă grijă, controlate zilnic, chiar de citeva ori. Firul de iarba nu are voie să crească mai înalt de 15 cm. Orice plus este retezat, dar nu aruncat. C.A.P.-ul din Otopeni folosește iarba care a fost cosită și îngrijită, nu pentru grădinile orașului. Aceste refugii, în cazuri neprevăzute, pot fi salvatoare, de aceea nu este permis nici măcar accesul păsărilor atrase de iarba. Și acest amănunt intră în calculul și în protecția îngrijitorilor pistei.

Calea pe care rulează avionul, ca orice mașină, suportă reparații speciale, ori de cite ori este necesar. Betonul, cit e de beton, se uzează și el. La o expunere permanentă soarelui, la șocurile termice, asfaltul își face „dreptatea lui”. Aeroportul funcționează non-stop, cînd să-i îngrijești micile „răni”? Anul acesta reparațiile au fost făcute la lumina zilei și a proiectoarelor, aterizarea și decolarea respectînd graficele normale. Zborul pe deasupra capetelor meseriașilor și ale macaralelor a cerut o atenție sporită, un mecanism care să egaleze perfecțiunea.

— De piloții români excepționali nu ne-a fost teamă nici la aterizare, nici la decolare.

Cine a spus că aeroportul e o lume, nu cred că s-a gîndit strict la limbile pămîntului care sint vorbite cu sau fără accent, cu sau fără greșeli, ci în primul rînd a avut în vedere varietatea profesiilor, nivelul lor internațional. Avionul stă cuminte, cu imensa mașinărie inertă, și așteaptă să i se controleze „anatomia”: motoare, instalații electronice sofisticate, bord, ca în filmele științifico-fantastice. Pasărea uriașă are nevoie și de hrană pe măsura dimensiunii ei. Carburantul, pentru cursa București — Paris, tot de pe aeroport trece prin „transfuzie” directă în rezervoare. Se imbarcă mii de

geamantane pentru că nu puțini își cară garderoba după ei. Părerea că haina face pe om are încă adepți. Se aduc gustările, băuturile, ziarele, țigările, pentru cel puțin 50 de curse într-un schimb. Fără să aibă habar de această pregătire amănunțită, urcă la bord călătorii. Se instalează confortabil și se pregătesc să privească prin hublouri pămîntul, de sus. Chiar cînd totul se desfășoară matematic, cum am enumerat, zeci de alți mecanici, funcționari, telegrafisti, sint în „priză” pentru ca avionul să decoleze conform graficului, să se înscrie pe traiectorie, să ajungă la destinație în timp. Aeroportul în relația sa permanentă cu cele 17 companii străine, care apelează la serviciile sale, nu are să-i reproșeze nici un minut de întârziere în programul de zbor. Teodor Duminiță, inginerul șef al aeroportului, are o evidență precisă, cu care începe orice discuție cu un ziarist.

— La 9 minute aeroportul e ocupat de o navă într-un regim non-stop.

Serviciul pentru asigurarea exemplară a mijloacelor tehnice (așa se numește, cu asta se ocupă, și nu s-a dezis în nici o împrejurare) este condus de maistrul Ion Nicolae. Pe biroul său (la ce-i servește această încăpere mereu goală? pentru că este numai pe pistă printre mecanici) scrie „nu te enerva”. Nici nu-l văd decît jovial. Sus, în turnul de control, a prins rădăcină o altă vorbă: „Aici nu țîn relațiile, ci numai competențele”. Nu sint vorbe de decor nici la sol, nici la înălțime. Le simt întreaga greutate electricianul Anghel Dobre, șoferul operator Ion Ciortan, electromecanicul de întreținere Ștefan Nicolae, atîția și atîția. Toți sint meșteri ai intervențiilor în orice defecțiune. Alexandru Gelca, inspector la Departamentul aviației civile, după o lungă viață trăită pe aeroport, contopindu-se cu el, imi oferă un tablou verbal al zborului: „un aeroplăn care cuprins în corpul central personalul navigant, într-o aripă se află personalul tehnic și în cealaltă personalul de control”. Să-l credem, știe ce vorbește... La fiecare zbor, întreg aeroportul urcă la bord.

Meserii frumoase, palpitate, devorante, care aduc cu mult înainte de vreme uzura biologică. Consumul nervos e de citeva ori mărit, imi spune doctorul Gavrilă, dar, asemenea profesiunii sint necesare semenilor, trebuie să veghem ca ele să nu-i prejudicieze pe cei care le practică. Trăirea minutului la întreaga lui intensitate este un cîștig pentru speța umană. „Numai puternicii își asumă un asemenea regim de viață”.

Dar curajul, mă hărțuiește una din vocile mele interioare? De el uiți? Tu ai putea fi unul din oamenii aeroportului? Perfide întrebări, nu mă așteptam să încălzesc „dușmanul” la pieptul meu.

Îndrăzneala premeditată și școlită a acestor oameni nu intră în notația obișnuită pentru că ea, deși a ajuns profesiune, cere o condiție înnăscută a individului pentru performanța de a trăi clipă de clipă, față în față, cu riscul.

Ce se petrece acolo sus, ce discută turnul de control cu înălțimea de 14 mii de metri, cum asigură comandantul aéro-

portului, la numai 39 de ani, terizarea cursei din New York la oră precisă și florile din arogară, e treaba și rostul unui aeroport. Privitorul, dar n-ales călătorul, fără să cunoască culisele, este sigur că-i întîlnit cu respect, simte grija și valoarea pentru viața lui mai ales, este fericit în cînd reia, bine dispus, contact cu pămîntul.

Caut priviri și simt emoția de fiecare zi și de fiecare noapte a Aeroportului București — Otopeni n-are altă fătășare decît culoarea schimblă. În salba de lumini pista superbă prin frumusețe și garanță.

La ora 21,00, cînd ziua se gîină cu noaptea, aeroportul arhiplin. Cine e insetat bea o rece (pentru că nu toate cșase bufete dau dovadă de disciplină încălînd program de funcționare); cine dorește taxi găsește un punct fix, permanent al I.T.B.-ului, care cepționează imediat comanda. Cine e foarte grăbit și nu poate aștepta un sfert de ceas, psosește o Dacie cu semnul viciului public, poate lua un taxi, care din jumătate în jumătate de ceas, în alternanță, autobuzele aeroportului stau dispoziția călătorilor. Unii ferii, mai rar, adevărați, se oară să ajute o persoană în vîrstă cu multe bagaje...

Garoafele, într-o revărsare culori și miresme, așteaptă, fie oferite așa cum am văzut de la buni și străbuni. Mă rectez... ar putea fi oferite pentru că astăzi, 16 august, 21,00 vîrînd să mă înapoiez casă cu citeva flori din aeroport am constatat, decepționată, vînzătoarea și-a redus, cu de sine putere, programul de lucru. Pînă mîine dimineață rîile vor fi vestejite și cine va cumpăra va avea bucuria jumătate stîrbită. De fapt, loarea lor pe aeroport e sermentală. Vrem să-l întîmpin pe bărbatul iubit cu un braț garoafe. Vrem să urcăm în avion cu brațul de flori pe care el ni l-a dat! Marți se mulți călători nu s-au bucurat de aceste gesturi calde, de ac te imbolduri ale inimii, pentru Florăria Codlea a hotărît că, avem acest drept. Sigur că va repune în drepturi un program de funcționare, din care nu a rămas decît prețul florilor.

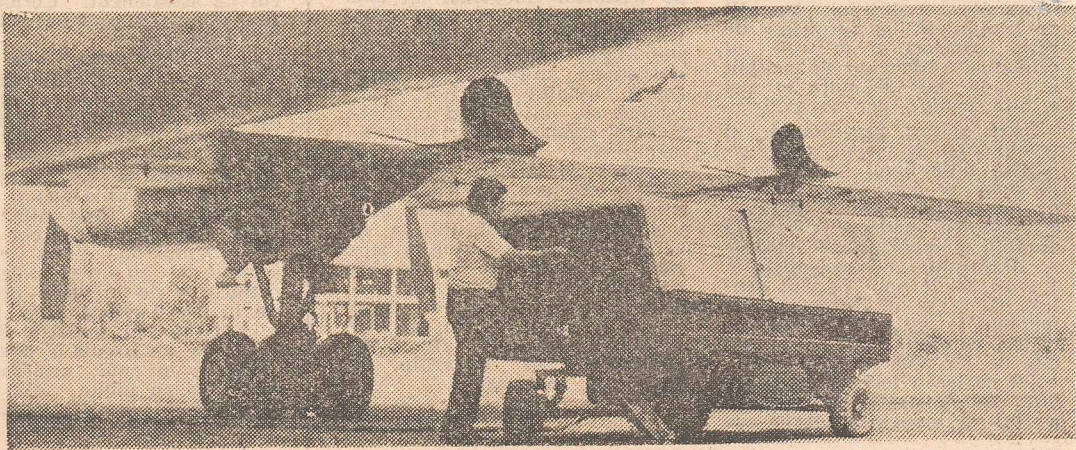
Zgomotul motoarelor intră fereastră larg deschisă a mandantului, se aude în cabinet medical, răzbate în restaurant, e un fond sonor continuu în sălile de așteptare, pe terasa aeroportului. Nu deranjează numărul decibelilor ne f să vorbim cu sunete mult înalte. Zgomotul motoarelor „ritmul cardiac” al aeroportului. Cit sună continuu, egal, f sincope, între cer și pămînt, imbrățișăm plini de speranțe.

Aeroportul, la orice oră, e lume.

La plecarea, aflu că Paul Cristian, navigator de dirijare, dar, a fost elogiat, la sediul diurnă a aeroportului, pentru excepționala atenție și spirit de observație care au fost mare eficacitate într-una din lele tumultuoase meteorologice.

Creionul se retrage copl de eroii anonimi ai Aeroportului București — Otopeni.

CARMEN DUMITRESCU

Doi gemeni, o bucurie nemărginită pentru părinți ca și pentru personalul dispensarului din Abram

Copiii, iubirea unui medic de țară

Cred în dorința oricărui reporter de a reveni în locuri unde a poposit cândva, de a mai întâlni o dată oamenii despre care a scris, dintre aceia care i-au înobilat trăirea și cunoașterea. Deseori resimt chemarea aceasta, nu o dată m-au ispitit întoarcerile de drum spre eroii modesti și anonimi întâlniți în hainele simple ale muncii lor de toată ziua. Printre ei se află și medicii de țară. (Poate pentru că, întrecoanele copilăriei mele trăiește la țară, alături de cea a mamei, a învățătoarei se află și a unui doctor care, din când în când, deschidea ușa clasei și ne spunea că a venit să ne asculte cum creștem și să dea, drept premiu, „bomboane“ din uniură de peste celor cu miinile curate.) Mai sint acolo unde i-am găsit? Mai susțin la fel de cald că au venit să rămână? Mai cred la fel de sincer în apostolatul medical la sat?

Aflându-mă prin Bihor, mi-am adus aminte că în Abram (comuna nr. 1 a României, prin numele ei), undeva la poalele unor dealuri, lângă o zonă petrolieră (Suplacul de Barcău) și una minieră (Voivozi), cea mai îndepărtată de capitala județului, la răscruce de drumuri spre Sălaj și Satu Mare, am cunoscut, cu cîțiva ani în urmă, o familie de medici, de fel de prin

părțile Olteniei, care îmi declaraseră chiar așa „am venit să rămânem!“ „Se țin de cuvînt?“ am întrebat la direcția județeană sanitară. „Mai sint ei acolo?“ „Mai sint!“ mi s-a răspuns și e păcat că n-am aflat vestea (publicată în „Muncitorul sanitar“ încă anul trecut) de a fi transformat acel dispensar într-o circumscripție medicală model pe țară, că și-au provocat colegii, aflați ca și ei în slujba sănătății țăranilor, la întrecere, cu un punctaj îndrăgnet, de la ocrbtirea noului născut, de la prelungirea vieții întregii populații a localității prin calitatea muncii lor. Au ocupat locul I, iar în acest loc întii deasupra stau indicatorii luptei pentru viața și sănătatea copiilor.

Refac, așadar, drumul pînă la ei.

E o zi de duminică, e aproape de prînz, dar medicii Dorina și Petru Tolcea se află în pline ore de consultații. La țară, duminica au oamenii răgaz să se arate la doctor.

Dorina Tolcea, deși a absolvit, ca și soțul ei, medicina generală în Timișoara, de 14 ani, de cînd a venit la Abram, după alți cîțiva ani petrecuți într-o comună minieră, s-a dedicat copiilor. A luat-o de la capăt, a învățat pediatrie, a învățat să slujească viața celor mici și nu

doar din clipa cînd sosesc pe lume și nu doar atunci cînd plîpînda lor făptură le e amenințată. Incepe cu începutul. Fiecare tină să știe cum să aducă pe lume un prunc sănătos, care nu se poate naste decît dintr-o mamă sănătoasă. Apoi, umblă din casă în casă, învățîndu-le arta și știința de a-i crește. În limbaj de specialitate se cheamă că face puericultură și profilaxie. Are în momentul de față în grijă, în cele 8 sate ale comunei, 64 de sugari și 470 de copii între 1 și 14 ani. Nu-i puțin la un singur medic, care se duce el la pacienți și nu invers. „Cu doi cai și o minunată șaretă cu roți de Dacia 1300“ aleargă zilnic de la un sat la altul, aleargă de la Margine și Satu Barbă pînă la Cohani, din afara soselei, cuibărit la poale de deal, și pînă la Dijir, la 13 kilometri de centrul de comună, aleargă și cînd este chemată, dar mai ales cînd nu este, intră în fiecare gospodărie unde crește un copil. Este primită cu bucurie, ca un om de suflet, ca un om căruia îi datorezi viața, căci multe dintre tinerele mame de azi i-au fost în copilărie pacienți, le-a vegheat ființa, existența. Așa se face că, la Abram, de ani și ani de zile, mortalitatea infantilă e zero, iar natalitatea depășește media pe țară.

Trei generații. Abram era o comună de pensionari, este o comună inundată de tineri

Dr. Dorina Tolcea într-o zi obișnuită de muncă; acasă la micii săi pacienți

Așa se face că, la Abram, s-au eradicat bolile respiratorii ale copilului, atît de frecvente altădată, deși condițiile de climă favorizante au rămas aceleasi. Așa se face că, la Abram, nu se mai întîlnesc enteritele provocate de o alimentație incorectă a celor mici și care altădată făceau ravagii.

Cînd am cunoscut-o prima dată, m-a impresionat tenacitatea acestei doctorite și m-a emoționat înfățișarea dispensarului unde muncea alături de soțul ei. Un dispensar ordonat și curat ca un important laborator dintr-o clinică universitară condus de un profesor pedant. Totul trăda convingerea lor că în medicină important e nu unde profesezi, ci cum profesezi. Iar un argument era și micro-laboratorul de analize pe care și-l înjghebaseră, ajutîndu-se în a fi medici adevărați și nu dispoceri de îndrumat bolnavii spre policlinicile și spitalele orășenești.

Ce întîlnesc astăzi nu mă surprinde. Este ceea ce medicii Tolcea știu să fie, știu să facă, știu să acționeze, știu să profeseze cu har și dăruire. Dispensarul din Abram arată el însuși ca o policlinică urbană. Cabinetul de stomatologie, pe atunci gol, este populat de un medic (atît de dorit) și de pacienții săi.

A apărut o sală de obstetrică și ginecologie, de consultații și sfat genetic, iar pe lângă laboratorul de analize, aparatură de fizioterapie. Nu mai există sat fără punct sanitar deservit de o soră medicală cu domiciliul în localitate. Fișierul a ajuns să posede peste 4.000 de fișe, adică un număr egal cu numărul locuitorilor comunei, expresie a unei uriașe munci de cartografiere medicală a populației, și, deci, a unei concepții moderne de a face medicină la țară. Doctorul Petru Tolcea spune simplu „n-am făcut altceva decît ordine profesională“. Iar în această „ordine profesională“ întîlnesc sinteze statistice pe tipurile de boli cronice frecvente în zonă, cu analiza cauzelor și a factorilor de mediu favorizanți, cu măsuri de profilaxie, de educație sanitară a populației și strategii de combatere terapeutică.

„Am vrut de la început să fim și să rămânem medici ai lor și nu un eveniment între două pauze“. Adică medicii ai țăranilor din Abram, dintr-o îndepărtată comună transilvană. Acolo unde, ca pretutindeni în România, trăiesc oameni, se nasc copii cu miinile curate.

Fotoreportaj de
CICI IORDACHE-ADAM
și ELENA GHERA

Vitrina artelor

Muzică

Urmașii lui Ion Căianu

Cu puțin timp înainte de Miercurea Ciuc se ajunge la Șumuleu, astăzi mica localitate fiind aproape un cartier al orașului de reședință județeană. Aici, în urmă cu mai bine de trei secole, mai exact la 17 noiembrie 1650, era numit — în calitate de profesor de muzică al școlii mănăstirești — unul dintre primii artiști mai importanți, cunoscuți în istoria muzicii românești, Ion Căianu, pe numele său oficial *Johannes Caionu Valahu*; el se născuse în comuna Leghea — Cluj în 1629, dobândise o oarecare experiență în studiile compoziționale și organice, luând apoi calea cea mai firească — prin transmiterea cunoștințelor sale — a formării de noi ucenici care să ducă mai departe, în popor, lumina artei. Aici, în Șumuleu Ciucului, la 22 iunie 1676, s-a înființat prima tipografie de print aceste părți ale patriei noastre, cum se vede, una dintre primele așezăminte românești ce urmau calea lui Gutenberg. Tot aici, lucrările lui Căianu au fost tipărite pentru prima dată, printre care acel faimos *Codex Caionu* ce cuprindea 11 melodii autohtone, scrise pentru cor la două voci egale în notația tabulaturilor, cele mai cunoscute dintre ele fiind cele Două dansuri valahe, Dansul Zglobiu, Dansul din Mireș, Dansul lui Lazăr Apor și Cîntecul volvodesei Lupu. Aici și în comuna Lăzarea (la 25 km. distanță) minunatul meșteșug al lui Căianu s-a exprimat prin realizarea a două orgi ce funcționează, încă, după atita vreme și astăzi. Aici, în aceleași locuri de vechi așezare, se organizează diferite concerte de muzică de cameră cinstind, parcă, memoria lui Ion Căianu, legind moș-

tenirea trecutului de prezentul românesc; căci în afara capodoperelor mai vechi, se pot asculta — în interpretarea unor instrumentiști de prestigiu, veniți din Cluj-Napoca, Tirgu Mureș și din alte părți — opuri importante din repertoriul național, începând cu „Toccata” lui Tudor Ciortea și mergând până la Dan Voiculescu, Pascal Bentoiu și Myriam Marbè.

Harghitenii sînt mari amatori de muzică. E adevărat, ei nu dețin formații profesionale; dar corul de cameră „Villanelle”, dirijat de Kiss Julia, orchestra și corul din Odorhei, dirijate de Meszaros Ildiko și Sinka Ignat, corurile Sindicatului Invățămînt și cele mixte, reunite, din Miercurea Ciuc — avînd drept conducători pe David Katalin și Kacsó Marta — ori, cunoscutul cor țărănesc din Ditrău, dirijat de Petreș Lajos; fanfarele din Miercurea Ciuc și Gheorgheni, îndrumate de Kölle Ferenc și Kolomban Istvan; iată doar cîteva dintre exponențele artistice ale județului care, în timp, au primit numeroși lauri în finalele Festivalului național „Cîntarea României”. Am participat, cu ani în urmă, la concursul anual din Ditrău; astăzi, aceeași manifestare a devenit itinerantă, ea avînd loc în diferite centre culturale ale județului, stimulînd și mai mult, deci, activitatea culturală locală; o bună experiență, care dă roade frumoase și care ar trebui, poate, urmată și în alte părți. Alte înființări județene și interjudețene, din Cristuru Secuiesc, Praid, Miercurea Ciuc etc., au menirea de a crea climatul favorabil apariției actelor de cultură, întru formarea și împlinirea gustului și bucuriei estetice.

Educația muzicală se află în permanentă atenție a factorilor de decizie și ea se împlinește prin mai multe căi; de la Școala generală — care are cîteva clase cu profil specific — la Școala Populară de Artă și pînă la turneele efectuate de filarmonicile din Tirgu Mureș și Cluj-Napoca, sau prin spec-

tacolele oferite de Opera Română (sporadic) și Opera Maghiară, amîndouă tot din Cluj-Napoca, ce organizează microstagioni cu rezultate excelente; se simte, însă, în această privință, nevoia unor prezențe din Brașov și chiar din București. Căci oameni dornici de frumos există berechet: în Miercurea Ciuc, Odorhei, și Gheorgheni, sîlile mari, cu scene generoase, așteaptă concertele simfonice ori spectacolele lirice; în Cristuru Secuiesc, Tușnad și chiar Borsea, stagiunile camerale au un deplin succes, iar numărul mare de abonați, în toate localitățile, constituie o vie dovadă a interesului și iubirii nutrite de harghiteni față de arta sunetelor.

Aici, prin locurile în care a trăit Ion Căianu, se ridică neconștient noi talente care urmează drumurile înaintașului harghitean; dirijori, instrumentiști (Gall Zsombor, Koppand Jenő, Torro Ana, Miklos Adalbert) aflați prin diverse filarmonici; profesori — activiști (Pop Vasile Mihai) toți născuți dintr-o mare pasiune față de cunoașterea nemijlocită și chiar profesarea celei mai iubite dintr-arte. Muzica!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Teatru

Hohote de rîs

Deși nu se obișnuiește, vom încerca totuși o cronică de teatru comparat, la două spectacole cu „pastilele dramatice” ale lui Tudor Popescu, realizate de Teatrul de Stat din Oradea și Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, pe care întîmplarea ni le-a pus la dispoziție într-o succesiune foarte apropiată.

Spectacolul orădean se intitulează *Zece hohote de rîs*, din care la Săptămîna Teatrului Scurt au mai rămas opt. Cel de la Piatra Neamț se intitulează *Sapte hohote de rîs* și sînt de

fapt numai șase. La fiecare dintre aceste cifre se mai adaugă cîte una, liantul scenic al celorlalte. Oricum, aritmetica această pare a fi ea însăși parodică, anecdotică, chiar în spiritul „pastilelor” în cauză. Despre aceste „pastile”, un fel de „momente” scenice, se știu deja destule lucruri. Ele fac parte din latura de divertisment, dar și de avertisment a dialogului scenic/uman, fiind totodată un joc ingenios al stilurilor (Caragiale, Mazilu, Băieșu, Everac ș.a.) și al umorului parodic. Să faci din aceste flash-uri spectacole unitare nu e simplu. O convenție, și ea binecunoscută, a teatrului în teatru, cu personaje din realitate (directorul teatrului, regizorul, reporterul etc.) realizează fundalul ambelor spectacole. De fiecare dată este urmărită o zi din viața teatrului, cu necazurile și dificultățile ei, cu bucuriile, cu orgoliile, cu perplexitățile ei. Pe ambele scene amintite (la Oradea regia Alexandru Darie, la Piatra Neamț regia Alexandru Dabija — doi tineri cu verificate calități) se acordă un discret elogiu vieții în teatru. Abia după aceasta intervin nuanțele de diferențiere ale celor două reprezentări. La Oradea totul este pus sub semnul jocului continuu, al unei tristeți bonome (Ion Miinea în rolul directorului a întretinut în permanență această notă delicată și indulgentă), în timp ce la Piatra Neamț ordinea și semnificația „pastilelor” au o evoluție dramatică, exaltînd prin comic un anume spirit critic cu trimitere la realitățile teatrului contemporan. Linia orădeană este așadar orizontală, calmă, aproape strict umoristică, cu accent pe interpretarea fiecărei pastile în parte, în timp ce linia nemțeană este ascendentă, enervată. Directorul ultimei trupe (și la propriu și în rol Cornel Nicoră) este mai retras, punctînd doar sensurile fiecărei reprize de „hohot”. În consecință, ultimul spectacol este mai legat, mai serios, iar celălalt este inevitabil mai cald, mai atrăgător.

Decorul orădean este mai realist, funcțional, pe cînd cel nemțean este format din obiecte de recuzită, mai aleatoriu, dar mai propriu interpretării în succesiune logică. Maria Miu (Oradea) și Pulu Antemir (Piatra Neamț) au servit cu fidelitate intențiile regizorilor.

Dincolo de decor, spectacolele

se despart din nou, desti debutază cam în același fel (cu intrare din sală, cu așezare în spațiul scenic gen fotografie etc.), mai ales din punctul de vedere al receptării publicului. La Oradea am desprins fiecare secvență (hohot) ca pe un modul integrabil prin simplă însumare. Ca atare, actorii caută și ating un semn de egalitate (de unitate necesară deci) în interpretarea lor. Cu mici oscilații valorice sînt de remarcă Ion Miinea, Mariana Vasile (chiar dacă uneori e cam stridentă), Daniel Vulcu (uneori prea sărit), Petre Panait (foarte interesant de fiecare dată), Mariana Neagu (sigură pe ea), dar nu pot fi neglijați nici Laurian Jivan, Florența Manea, Nicolae Barosan, Simona Constantinescu, Nicolae Toma, Alla Tăutu, Marcel Popa. În această distribuție diversă, în care fiecare actor s-a avut în vedere în general pe sine, profitînd astfel de plăcerea jocului „în oglindă”, spectacolul orădean este agreabil, destins, fardat doar cu tristețea necesară măștii — a doua fizionomie a actorului.

La Piatra Neamț și jocul actorilor este repartizat pe repere ascendente. În retragerea intenționată a lui Cornel Nicoră (mai mult persuasiv decît incitant), a lui Carmen Ionescu și Ion Muscă sînt lansate interpretările pe direcția de la haz nebun (cîrcă chiar) la lirism. Astfel, Liviu Timus, Tatiana Ionescu, Maria Filimon, Gelu Birou joacă în umor gras (notat de noi cu o „stea”), ca apoi, ascendent, pe linia umorului însușit să joace (cu două „stele”), Claudiu Istodor, Oana Albu, din nou Maria Filimon, Bogdan Gheorghiu, ca, într-un final cu pastila *Premieră* cu orice preț, să se interpreteze (cu trei „stele”) umorul dramatic (Oana Albu, Constantin Gheneșcu, Traian Pârlog, Tatiana Ionescu). Acest punctaj nu reiese din valoarea în sine a actorilor (trupa de la Teatrul Tineretului fiind ca întotdeauna omogenă, entuziasmată, devotată), ci din proporțiile cerute de regia și de logica spectacolului.

Mai multe idei și un singur ton interpretativ la Oradea, o singură idee și mai multe nuanțe de joc la Piatra Neamț, iată cel puțin două direcții de gîndire scenică pe aceste texte vii semnate de Tudor Popescu.

VALENTIN TAȘCU ■

„Hălăișa!...” strigare peste veacuri a datinei străbune

Solar, amețitor, eclatant, unic prin varietate și bogăție de mișcări, „peste una sută de figuri, sărituri și tacturi diferite, încît cei care le joacă par că nici nu ating pămîntul cu picioarele ci zboară și se poartă în aer” (cum aflăm încă din *Descriptio Moldaviae* a lui Dimitrie Cantemir), călușul urcă din vechime spre noi tărîmuri de armonii și frumusețe, ivite din plin în cadrul atît de generos al Festivalului național „Cîntarea României”. Purtînd marca inconfundabilă a geniului nostru autohton, filtrat în zeci și sute de variante pe firul depănat de la ritual sau obicei (călușean, căluș, călușii sau călușe) la forma actuală de spectacol popular, nemuritorul „dans de ceață” și-a dobîndit pe merit dreptul de a pune semnătura pe tot ce cuprînd „copertile” unui veritabil regal de virtuozitate, fantezie, ritm și culoare, care este *Concursul interjudețean „Călușul românesc” de la Caracal*.

Aici, în Olt, ca într-o simbolică și cuprinzătoare înfrîurire a dansului din străbuni, prin ceea

ce are mai spectaculos și de durată, și-au dat întîlnire la cea de-a XIX-a ediție nu mai puțin de 37 formații de călușari, călușeri și căiuți din 14 județe reprezentative (Alba, Argeș, Brașov, Cluj, Dimbovița, Dolj, Giurgiu, Hunedoara, Ialomița, Jași, Suceava, Teleorman, Vâlcea, Olt) și municipiul București, însumînd exact 847 participanți. Orașul Caracal a reînviat în zilele sfîrșitului de august febra unui eveniment cultural-artistice aparte, datorată poate și apropiatului jubileu al celor 450 de ani de la atestarea documentară a localității (17 noiembrie 1538, hrisov al lui Radu Paisie). Centru comercial și agricol în evul mediu, mai apoi tirg și urbe, însemnată la rîstimpuri de trecerea lui Mihai Viteazul, Matei Basarab și Vladimirescu, a vestitului haiduc Iancu Jianu, oraș frămîntat de actul revoluției de la 1848 cit și de mai toate evenimentele ulterioare, Caracalul cunoaște în anii noștri o dezvoltare economică-socială pe măsură (întreprinderi de vagoane, tricotaie, anvelope, mo-

bilă, de prelucrarea și industrializarea fructelor — cea mai mare unitate de acest fel din țară etc.).

Peisajul spiritual nu eșe cu nimic mai prejos de cel economic. Există tradiții de peste un secol ale mișcării teatrale, care justifică astfel constituirea aici, la Caracal, a unui teatru popular cu reprezentări chiar și peste hotare. Ansamblul de cîntece și dansuri, celelalte colective interpretative dețin și ele un frumos palmares competițional. Am spicuit aceste date din cuvîntul de deschidere a celei de-a XIX-a ediții a Concursului interjudețean „Călușul românesc” de la Caracal, prezentat de Anghel Gheorghe, primarul localității, și nu se poate să nu reliefăm că forurile locale și județene organizatoare și-au dat cu larghețe mîna în a oferi publicului, artiștilor amatori, creatorilor populari un cadru cit mai adecvat de exprimare.

Tirgul olarilor „Pomul vieții”, vernisajul expoziției tematice „Artă și port popular în județul Olt”, ineditul carnaval fol-

cloric au fost totatîtea chei de reușită a fiecărui număr din program. Crogatica vie de argilă și smalt în care și-au încrustat harul și munca vestiților meșteri olari din Oboga-Olt și Corund-Harghita a atras atenția specialiștilor, a publicului. Iar pe arterele reînnoite ale orașului, alaiul călușeresc a încîntat asistența prin răscolitorul „hălăișa!” în ritmul pîntenilor și al zurgălăilor, cit și prin frumusețea costumelor brodate ori pitorescul canafurilor și al moletierelor înflorate.

În consens, noua ediție a concursului a marcat față de cele trecute un plus de calitate în planul autenticității, al apropierii inspirate de izvoare și obirșii din partea conducătorilor de formații, cum au probat-o de altmîneri vestitele centre călușeresti ale Oltului. Așa se explică situația în frunte a cunoscutelor colective de dansatori din Vilcele (zestre nativă specifică tradițiilor locale greu de egalat ca ritm și componente ale mișcării denumite în iz popular *rîndunica, pasărea, plimbarea, trei-săltate, puturoasa, crucea, sirbele, tarapanaua*) și Dobrun (trei generații de călușari cu un deosebit simț al plasticității scenice și un exercițiu al figurilor îndelung cizelate). Se simte „școala” unor neîntrerunute generații de vîtafi, oameni cu două inimi, cum se spune, de la vestiții Marin Coculeasa și Marin Ghiță (Vilcele), Ilie Ene (Valea Mare), Florin Matei (Potcoava) la mai tînărul dar nu mai puțin înzestratul George Ghiță (Dobrun).

Spectacole de virtuozitate în stare să taie respirația și să încînte privirea, demonstrații de măiestrie artistică, au susținut ansamblurile călușeresti de la Mina Solinga (Dimbovița), Uzinele „23 August” București, Întreprinderea de panouri și tablouri electrice Alexandria (Teleorman), Mihai Bravu (Giurgiu), Lunca Corbului (Argeș), Poiana Mărului (Brașov), Platforma industrială Slatina (Olt). Au trecut prin scenă, apropiindu-ne de codrii Bucovinei, călușii din Zamostea (Suceava), au descins de dincolo de munți călușerii Boșorodului, ai Geo-

giului, ai Orăștioarei de Sus (Hunedoara) cu ceremonialul lor de curte, nelipsindu-le diagonală tricoloră pe piept ca semn al virtuților naționale. Au răsunat pînă departe „Banu-Mărăcine” și „Romanul”, după care neîntrecută interpretă a cîntecului popular dinspre părțile Albei și de mai departe, Veta Biris, ne-a adunat cu talentul ce o caracterizează într-o simbolică roată a tuturor pămînturilor îngemănate de o parte și de alta a Carpaților.

PALMARESUL:
PREMIUL I — formațiile de călușari din Dobrun și Vilcele (Olt); PREMIUL II — I.P.T.E. Alexandria (Teleorman) și călușarii din Boșorod, Geoagiu și Orăștioara de Sus (Hunedoara); PREMIUL III — Uzinele „23 August” București și călușarii din Lunca Corbului (Argeș); PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI — Platforma industrială Slatina (Olt); PREMIUL COMITETULUI JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ — călușarii din comunele Mihai Bravu (Giurgiu) și Poiana Mărului (Brașov); PREMIUL CONSILIULUI JUDEȚEAN AL SINDICATELOR — I.P.C. Slatina; PREMIUL COMITETULUI JUDEȚEAN AL U.T.C. — Școala din comuna Iclod (Cluj); PREMIUL C.C.P.M.A.M. Olt — călușarii din Radomirești (Olt); PREMIUL CENTRULUI DE CULTURĂ ȘI CREAȚIE „CÎNTAREA ROMÂNIEI” CARACAL — I.A.M.U. Blaj (Alba) și căiuții din Zamostea (Suceava); PREMIUL PENTRU VIRTUOZITATE — Centrul de cultură și creație pentru tineret Slatina; PREMIUL DE POPULARITATE — Platforma industrială Caracal; PREMII INDIVIDUALE DE INTERPRETARE: Ovidiu, Marius și George Ghiță (Dobrun).
TIRGUL OLARILOR. PREMIUL I — Grigore Ciungulescu (Oboga); PREMIUL II — Marin Truscă (Bals) și Ion Răducanu (Oboga); PREMIUL III — Agostin Tofalvi (Corund-Harghita).

VIRGIL DUMITRESCU ■
Foto: NICU CIOREI ■
MARCEL VLADSCU ■

atelier literar

Stănescu

Virgil Vasilescu — București. Lăsând la o parte „bătălia” pe care o dați cu unele texte poetice publicate în „Atelier”, tocmai pentru a le arăta participanților cum nu trebuie să scrie, scrisorile dumneavoastră ne pun pe masă o multitudine de probleme literare care nu intră în atribuțiile noastre. Editurile, criticii și istoricii literari respectivi vă pot fi de mai mult folos.

Virgil Pelescu — Buzău. Vă plac Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Zaharia Stancu și D.R. Popescu. Și sunteți sincer: „Sint destul de curajos. Pe lume nu mi-e frică decît de Darie Novăceanu și de faptul că mai tirziu îmi va fi rușine de aceste presupuse poezii ale mele”. Pe noi lăsați-ne la o parte și teme-vă-ți numai de dumneavoastră. Deși nu prea aveți motive. Poeziile trimise — să le spunem încercări — pîlpie, fac fum, dar nu „ard”. Poate doar Marea și Toamnă liiejdă. Stăruți.

Grigore Pribeagu. Cîndva, un mare și needucat nobil spaniol i-a trimis lui Gongora o tavă de argint plină cu ovăz. Poetul a oprit tava și, prin același servitor, i-a restituit conținutul, spunându-i: „Tava e pentru mine, ovăzul pentru stăpînul tău”. Așa că, lăsați saramura, trimiteți sonetul.

Radu Dumitru — Dobroești. Ne trageți la răs-pundere că ați trimis „Atelierului 10 (zece) poeme, iar noi nu le-am avut în vedere și nu aveți copie. Apoi, adăugați cu aplomb: „Sînt născut și îmi des-fășor activitatea în sectorul zootehnic din Comuna Do-

broești” — ceea ce e greu de crezut: lucrați în res-pectivul sector, dar v-ați născut în sat — și ne a-vertizați că dacă avem alte preferințe, nu vă dați bătut și veți bate la alte uși... Rețineți prima re-gulă a Atelierului: ma-nuscrisele nu se înapoi-ază. În rest, bateți.

Ion Pleșa — București. Fiindcă sunteți sincer, dar nu și modest, vom fi exacti: din poemele tri-mise, cele mai apropiate de poezie ni se par Cea-sul topit, Freiaj, și, par-țial, Scrisoare. Evident, computerul are altă pre-ferință și a reținut Știri: „Piatra accepă dalta of-tind. / Logica încercuiește orasul. / Precum bătri-nul Egeu / ucis de culoa-re, / visul înșală desti-nul”. Numai că, aproape sigur, opt din zece cititori nu știu că tînărul Egeu a uitat să coboare de pe ca-targ pinza cernită.

Camelia Stoica — Tir-goviște. Sunteți sigură că iubitul se va plimba din nou prin parcul pe unde ați trecut împreună: „Am trecut, dar ai uitat, / căci te-a iubit un suflet curat. / Iar tu, ca un pirat, i-ai alungat inima pe un tărîm îndepărtat”. Computerul crede că e bine să-l așteptați la ieșire.

Turcu Constantin — București. Multe lucruri frumoase și de valoare în „neliniștile” dumneavoastră. Dar „cărarea care duce spre răsărit” va tre-bui s-o găsiți singur, părăsind tărîmul întunecat pe care vă aflați acum: prea multă sfîșiere, prea multă tristețe. Întoarce-ți-vă, măcar imaginari, în Voronețul copilăriei și porniți într-o altă direc-ție.

Eugenia Ionescu — Iași. Perseverati și nu vă pier-deți încrederea în ceea ce faceți: E. E. Cummings merită să fie încetățenit în poezia noastră.

Rodica Postelnicu — București. Texte slabe, în afara poeziei, scrise cu neglijență și neatenție: „Mă trag din strănepoții lui Ștefan / din moldo-veni cu limbă lată...”. Dacă aflați moldovenii...
Brăduț Nicolaescu — Craiova. Din cele cinci

„pseudopoeme”, numai Renunțare pare să aibă puțin sunet. Celelalte sînt bazaconii. Computerul nu eliberează certificate de călătorie în nici una din provinciile poeziei. Asta ar mai lipsi...

Mai trimiteți: **Artemiza Honiceanu** (Iași); **Ciubi Cătălin** (București); **George R. Leonte** (Bacău).

Deocamdată nu: **Vasile Vananyi** (Satu Mare); **Tudor Elena** (București); **Ralea Leonid** (Iași); **Marin Oprea** (Craiova); **Țigănuș Ștefan** (Drobeta Turnu Severin).

Nu vă pierdeți timpul: **Celarius Vanea** (Galați); **Cobzan Gheorghe** (Har-gița); **Ion Dochioiu** (Focșani); **Iordache Mirel** (Ploiești); **Bălănică Ro-meo Liviu** (Iași).

DARIE NOVĂCEANU

Amiază cu prieteni

Privesc în jurul meu
ochi de tăciune,
gesturi
ca niște flori culese
în dimineți înrourate
e cald și frig,
din tavanul camerei
luminează o inimă mare
alcătuită din inimile
noastre laolaltă,
flori de vopsea
mirosind a cîmp și pădure,
Paler, Manolescu,
Dan Grigore,
Bruckner dirijat
de Mandeal,
ciorbă de lobodă
și iubire.

MIHALEA PETRESCU

Înserare

seara
cînd reînvie nonsensul
lucrurilor lumii
cînd iluziile flutură stinse
în aerul rarefiat
o ușă se-nchide
în urma ta
iar cheia cade
în afară

Cină

spre seară intrasem
într-o casă pustie
ascunsă-ntr-un mînj
am așezat pe masă
piinea și vinul
am cînat în taină
singur și trist
apoi în tăcere
mi-am așternut patul
și-am adormit într-o clipă
o mică de veacuri

Zicere

lată ce zic
orice fir de nisip este altfel
decît orice alt fir de nisip
și mai zic
orice fir de nisip e asemeni
oricărui fir de nisip
și iată de ce
vă zic aceste lucruri
iată pentru ce le zic
ca să mai uităm o clipă
ce imens e deșertul

PETRICĂ IONUȚ

AL. IORGU-POP

NICOLAE SILADE

VASILE PINTEA:

(Urmare din pag. 9)

— Condiția ar fi ca șoapta să fie auzită.

— Fiți liniștit, e auzită... Și uneori impresionează mai mult, are o eficiență socială mai mare. Din fericire, la noi există, după 1965, o mare deschidere spre diversitatea de stiluri, fiecare artist avînd posibilitatea să se exprime potrivit structurii sale sufletești, fără a avea de suportat constrîngerii uniformizatoare.

— Urmarea?

— Fără a ne acorda singuri lauri pe care să-i purtăm doar pentru a-i impresiona pe ceilalți, putem afirma răs-picat, fără a greși cu nimic, că în România, în clipa de față, ar-tele plastice cunosc o înflorire fără precedent. Cu toate in-erentele greutăți — dar spune-ți-mi, unde și cînd lucrurile au mers de la sine, fără nici o poticnire? —, artiștii români au ajuns să exprime adevăruri despre om într-o formă care poate să intereseze nu numai pe cei de la noi din țară.

— Cu adevărat?

— Orice contact l-am avut cu arta din alte părți mi-a confirmat acest adevăr. Vorbesc deci în perfectă cunoștință de cauză.

— Dar prin ce s-ar deosebi arta plastică românească de cea de pe alte meleaguri?

— Ne-am menținut în tradi-ție. N-am preluat fără discer-nămint modele care s-au peri-mat cu o înfălă de necrezut. Într-un secol grăbit, mereu în-setat de noutate, fără ca întot-deauna noul să însemne și va-loare, arta noastră s-a dezvoltat fără a-și pierde legăturile cu ceea ce-au făcut înaintașii.

— Deci, orice complex de in-ferioritate ar trebui să dispară. — Categorie.

— Dar ni s-ar putea reproșa prea multă cumințenie.

— Mulți, de prin alte părți, ar trebui să învețe — și unii chiar se și străduiesc — să de-vină mai cuminți, mai așezați.

Desigur, nu înțeleg prin cumin-tenie a sta cu brațele încruci-șate.

— Dar ce anume?

— Cumințenia la care mă re-fer e activă, e o viziune asupra lumii plină de înțelepciune și de dorința de a transforma potrivit aspirațiilor celor mai nobile ale omului. De aceea m-ar bucura dacă mai multe cărți de-ale noastre s-ar tadu-ce în străinătate, dacă mai multe expoziții sau filme s-ar prezenta acolo. Ele fac o isto-rie a noastră care ar trebui știută și de alții în toată am-ploarea ei. Din confruntarea cu alții n-am avea decît de cîștigat. S-ar vorbi mai mult despre noi, iar aceasta ar fi spre prestigiul țării. Cui îi poa-te fi indiferent așa ceva?

— Vorbiți foarte entuziast despre arta românească. De-altfel, cuvintele dumneavoastră sînt îndreptățite. Dar de propria dumneavoastră artă sunteți mulțumit?

— E o întrebare cam cu-rioasă. Nu știu ce să vă răs-pund.

— De ce?

— Dacă spun că sînt mulțu-mit, toți mă vor suspecta de orgoliu. Dacă aș zice că sînt nemulțumit, mi s-ar putea spu-ne pe șleau: atunci de ce nu te-apuci de altceva? Și într-un caz, și într-altul aș putea fi suspectat de ipocrizie, de fal-sitate.

— Aveți dreptate, întrebarea mea nu e cea mai potrivită. Mai ales pusă unui om care, din tîte mi-am dat seama, nu iubește deloc falsitatea.

— Mi se pare una dintre cele mai penibile tare pe care le tirăște după ea omenirea. Am cunoscut mulți oameni falși. Îi disprețuiesc și îi compătimesc. Marile izbînzii ale lumii contem-porane sînt umbrite de tot felul de pete rușinoase, printre care și nesinceritatea. Inexplicabil!

— Nesinceritatea se poate ma-nifesta și în artă.

— Din păcate, așa e. Iar în artă, impostura îmi pare și mai jalnică.

— Cu dorința dumneavoastră de sinceritate e probabil greu să vă apropiați de cineva!

— Credeți? Oamenii care îi pun sufletul în palmă sînt mai mulți decît s-ar crede. Ei sînt cei care au nevoie de dialog, de prietenie, de încredere, de sentimente durabile. De-a lungul anilor am avut norocul să întîlnesc colegi minunați, pri-eteni adevărați. Datorită lor n-am fost niciodată singur. Fiindcă singurătatea nu e bună. Te înăsprește. Te face dur, egoist, neatent la problemele ce-lorlalți. Singur îmi place să fiu doar cînd lucrez în atelier. Dar și atunci port cu mine imaginea celor dragi, a celor pe care-i pre-țuiesc și pentru care rivnesc să-i bucur cu arta mea. Însă n-am nici un respect pentru spiritul de gașcă. Laudă-mă tu ca să te laud și eu. Lingusește-mă tu și te voi lingui la rîndul meu. În nici un caz nu așa se poate a-unge la arta adevărată, izvorită dintr-o necesitate interioară.

— Dar cum îi recunoașteți pe cei care procedează astfel?

— De obicei, după limbajul sofisticat. N-ați băgat de seamă de cit de multe cuvinte are ne-voie impostorul și cit de înzor-zonat vorbește? N-ar spune lim-pede ce vrea să spună nici în ruptul capului. Și știți de ce?

— De ce?

— N-are ce să spună! Vorbele lui maschează un vid suflete-sc, un pustiu înghețat.

— Îmi pareți, în clipa de față, foarte sigur pe dumneavoastră. Așa ați fost întotdeauna?

— Sigur pe mine? Nu știu dacă s-o iau ca pe un compli-ment sau... În fine, să zicem că sînt, deși am în continuare cău-tările mele, neliniștile mele...

Desigur, în tinerețe ele erau mai vizibile. Acum altfel văd lucruri-le. Am avut și eu momentele mele de facilitate, am descoperit tot soiul de „găselnițe” cu care aș fi putut păcăli publicul. Dar am avut puterea să renunț la ele, chiar dacă, ajutat de ele, aș fi reușit mai repede. Dar acum m-aș fi uitat în urmă cu multă rușine.

— Cam care ar fi aceste „gă-selnițe”?

— Cele pe care le-au știut mulți în secolul nostru: a uita de desen, de culoare, de formă chiar, din dorința absurdă de a

inventa un nou alfabet, de a fi cu orice preț original. Pînă la urmă am renunțat — și nu re-gret deloc.

— Un moment care v-a adus, cu siguranță, multă bucurie, a fost acela al ilustrării Ciulinilor Bărașanului, apărut în limba franceză într-o ediție bibliofilă de o mare valoare. Cele 16 ilu-strații exprimă o atmosferă plină de lirism, de liniște care poate să contrarieze pe cunoscătorii operei lui Istrati, însă în același timp perfect verosimilă.

Cultură și progres

(Urmare din pag. 9)

pretare scenică și creație, pur-tînd amprenta originalității și a împlinirii valorice.

Întreaga activitate educativă de formare a omului nou, mul-tilateral dezvoltat, de o mare bogăție sufletească, constructor conștient și competent al socia-lismului și comunismului, a în-registrat un remarcabil salt ca-litativ, în cadrul generos con-stituit al Festivalului național „Cîntarea României” — această amplă emulație, de cea mai nobilă expresie umanistă, ini-țiată personal de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin aceas-tă inițiativă, milioane de oa-meni ai muncii, de la orașe și sate, de pe întreg teritoriul țării, au căpătat, mai acut con-știința valorii proprii perso-nalității, dorința de a-și dezvolt-a maximalitățile, de afir-mare a lor, în forme de expre-sie originale, participînd efec-tiv și afectiv, totodată, la ridi-carea vieții spirituale din țara noastră pe o treaptă superioară.

Toate acestea demonstrează convingător justetea politicii partidului, validarea ei în practica transformării revoluționare a societății românești, că în strategia și tactica progresului multilateral al țării, investițiile în domeniul educației, a perfec-ționării permanente a pregătirii

— N-am dorit să fac o simplă ilustrație de text, ci să re-creez un univers literar cu mijloacele artei mele.

— Reușita a fost deplină. Ei i-au urmat altele. Ce-o să faceți în continuare?

— N-am să-mi innoiesc mult reperoriul de subiecte, dar vi-saz la o simplificare a expresiei. Din nefericire, știu mai multe decît am făcut. Dar timpul poa-te să lucreze în favoarea mea. Cel puțin, așa nădăjduiesc.

profesionale și de cultură ge-nerală ale cetățenilor, în for-marea și dezvoltarea unor con-științe și conduite avansate, în promovarea patriotismului, a angajării plenare pentru trans-punerea în viață a idealurilor nobile ale socialismului și co-munismului, sînt deosebit de rentabile, chiar dacă nu au o eficiență imediată și nemijloci-tă, ele rodind bogat la scara întregii economii naționale și pentru un timp mai îndelungat; ele nu sînt încadrate, deci, con-form unor păreri vechi, demult depășite, în sfera consumului social, ci în domeniul repro-ducției, celui mai important e-lement al forțelor de producție, care îl constituie, în fond, omul concret — agentul și beneficia-rul tuturor schimbărilor din so-cietate.

„Iată de ce este necesar — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — să punem în cen-trul activității de propagandă, politico-educative, lupta împotriva ignoranței și inculturii, lupta pentru formarea omului cu o înaltă cultură, constructor conștient al societății socialiste și comuniste în România”!

Cultura este tot mai mult implicată decisiv și propulsiv, în progresul multilateral al țării, în făurirea premiselor ma-teriale, pentru dezvoltarea ei viguroasă în continuare, înrii-rind astfel pozitiv, multiplu și complex, dialectic și continuu, întreaga viață a națiunii, în efortul ei de emancipare și afirmare valorică în universa-litate.

Doar miinile, ochii și glasul te ajutau să recunoști în spațiile halatului și echipamentului steril pe doctorul Petre Ignat. Mănușile nu pot însă să ascundă virtuozitatea degetelor care, abia atingând a terele și venele mușcate de boală, deschid noi trasee sănătoase pentru freamțul singelui. Este ceva din spectacolul mingiei struneor viorilor de către un mare artist. „Pensa, vă rog! Tampon, vă rog!” Oftatul aoratului de anestezie, piuitul ce aduce pe monitor zbaterea inimii și boabele de sudoare rostogolindu-se pe fruntea chirurgului amintesc totuși că ne aflăm într-un moment dificil al operației. Vocea sefului clinicii de la Spitalul Județean din Timișoara nu a uitat însă nici acum cuvintele: Vă rog! Iar privirea, prin care parcă se scurge toată energia și concentrarea medicului, a rămas tot bândă. Ca înainte de intervenții cind bate la ușa durerii aducind telegramele speranței și încrederii. Tînărul venit din alt colț de țară și aflat acum pe masa de operație suferise un accident care lezase artera umerală. Anevrismul punea în pericol brațul. Mai luți decît minulele, mlinile doctorului Ignat izolează segmentul bolnav, rezecă cheagul și dilatarea și pornesc să refacă arhitectura trunchiului arterial principal. Acum singele are iar semafor verde să transporte viață. Pulsul își reia imediat zvicnetul uitat și brațul se încălzește. Cind se va trezi, va putea să întindă mina spre bucuria de a fi iarăși un om ca toți ceilalți. Asistasem la una din miile de operații ale conferențiarului Petre Ignat, începînd cu cele de chirurgie generală și continuînd cu intervențiile arteriale moderne, de la anevrisme la înlocuirea arterelor cu unele similare din material plastic sau practicarea unor by-passe în arteritele obliterante.

„Chirurgia vasculară este artizanală, de o delicatețe aparte, nu se poate practica decît într-o echipă omogenă valoric și puternic sudată sufletește. Din păcate, în patologia vaselor se întîlnesc frecvent și insuccese nemeritate ale medicului. După o intervenție de-a dreptul eroică, reușită din toate punctele de vedere, pot interveni complicații datorită stofei uzate a vaselor care impun apoi operații mutilante. Așa cum în tinerețe, muncitorul Petre Ignat s-a hotărît în timpul unei internări pentru o afecțiune pulmonară să lupte și împotriva suferinței altora învățînd pe un pat de spital din tratatele de anatomie, tot așa, mai tîrziu, s-a decis să încerce să corecteze și el aceste nedreptăți ale profesiei. Și apoi bolile vaselor ocupă un trist loc de vir în clasamentele mortalității și morbidității. Sint infirmizante fizic și psihic, duc la incapacitate temporară sau definitivă de muncă și afectează troficitatea întregului organism. Se întînd de la frecvențele suferințe funcționale cum sint răcirile extremităților, spasmele pînă la infarct, adevărată moarte a țesutului. Am avut șansa prin 1952, la clinica din Cluj, să particip la primele încercări timide, chiar în lume, de rezolvare a afecțiunilor vasculare pe cale chirurgicală, iar mai apoi, să fiu în dreapta profesorului timișorean Pius Brinzeu. M-am așezat mereu în băncile acestor mari școli de meserie. Mai am atîtea de făcut încît uneori regret că nu pot plonja într-un tunel al timpului să derulez înapoi banda vieții pînă la vremea cind lumea mi se adresa cu: tovarășe asistent!”

De peste 35 de ani, conferențiarul Petre Ignat reconstruiește zilnic păienjenisul de vase rătăcit de boli al ființei omenite, ca singele să-și îndeplinească nestîngherit misiunea sa de cărău al vieții. În spitalul din miezul Banatului a ridicat în calea bolilor mereu baricade din idei noi și tehnici originale. Ca urmare a articolelor de specialitate și a tomurilor scrise a fost ales membru al Societății Internaționale de Chirurgie și al celei de Chirurgie Vasculară. Acum 6 ani a primit o scrisoare din partea președintelui Uniunii Internaționale de Flebologie în care era rugat să accepte să facă parte din conducerea acesteia. La Congresul European de la Londra, prezentarea raportului privind experiența românească în domeniu a fost o adevărată surpriză. Profesorul Davy, liderul școlii franceze, care recenziase în marile reviste cîrțile medicului timișorean, și profesorul Gerson propun ca viitorul Congres de la Paris să se

desfășoare sub auspiciile colaborării franco-române. La Congresul Mondial de la Kioto-Japonia, Petre Ignat prezintă o metodă inedită: aponevrectomia parțială electrică. În cazul ulcerelor de gambă în care insuficiența venoasă cronică duce la plăgi infectate și supurinde, doctorul timișorean extrage aponevroza, acel țesut avascular dintre zona tegumentară ulcerată și mușchi. Îndepartarea acestui baraj permite interceptarea venelor bolnave, și, datorită faptului că pielea și zona subcutanată se culcă astfel direct pe mușchi, pot apărea noi vase din interior care nutresc tegumentul bolnav regenerîndu-l și o adevărată rețea limfatică care prin drenaj descongesează zona bolnavă. Într-un teritoriu al medicinei întunecat de nereușite, terapia românească aduce lumina unor vindecări spectaculoase. Lucrarea suscită discuții vii,

este chemat la sala de consultații. Venise la control o bătrînică din Sibiu pe care o operează mai demult de un anevrism gigant de aortă abdominală. „În abdomen dilatarea aortei care pulsa violent era de dimensiunile unui cap de copil, povesteste. Situația era dramatică fiindcă femeia era și cardiacă. I-am făcut anestezie loco-regională și am înlocuit aorta de sub arterele renale pînă la bifurcație cu o proteză din dacron tricotată la Timișoara. La plecare a vrut să-mi sărute mina. N-am lăsat-o ci i-am sărutat eu palmele muncite, pentru anii ce-i purta în spate și pentru viața ce va urma.”

Îl așteptăm să se întoarcă. La ușă ciocănește cu sfială o pacientă care se externa. Aflase de la alți bolnavi că există o carte de aur a spitalului și venise să scrie și ea cîteva rânduri. După plecare, citim: „Îl

ță. Într-o după amiază a fost adus la spital un tînăr cu hipertensiune gravă datorată unei tumori pe glandele suprarenale. Viața lui depindea de minute. Mi-am băgat capul sub robinet și apoi am intrat în sală. Dacă în timpul extirpării s-ar fi traumatizat formațiunea tumorală, descărcarea de catecolamine ar fi produs o creștere a tensiunii ce depășea limitele aparatelor. Dresate de ani de zile, mlinile au lucrat cu blindețe chiar dacă erau frisonate de oboseală. Acum cîteva zile l-am zărit pe stradă. Se plimba cu o fată și ridea. A fost o mare victorie a echipei de chirurgi, anesteziști, cardiologi, alergologi, medici de laborator.”

— Li se reproșează adesea chirurgilor că sint prea înlănuți de voluptatea bisturiului. Optează imediat pentru operație chiar dacă s-ar mai putea

bine ca mine. În fiecare an încerc să introduc tehnici noi pe care după ce le execut de cîteva ori îi las pe colaboratori să le practice, eu fiind mina a doua. Medicii Nicolae Bota, Avram Jecu, Vasile Ivan, asistentele Rozalia Ivan, Eleonora Cristian, Antonia Plăieșu nu mai au demult statutul de elevi, și-au luat zborul în meserie.

— Tovarășe doctor, din păcate tot mai adesea se uită că bolnavul, pe lîngă suferințele fizice, are și sufletul răvășit de o furtună de întrebări și neliniști. El caută în medic punctul de sprijin și pentru zburci-mul din inimă în fața necunoscutului și uneori e privit doar ca un set de analize sau un cimp operator. Se pare că dumneavoastră întreprindeți ceva pentru vitaminizarea lui cu optimism din moment ce mai mulți pacienți au scris în cartea de aur: „momentele grele dinainte și după operație au fost trecute cu ușurință datorită zîmbetului și căldurii conferențiarului Ignat care a găsit balanța între latura profesională și grija față de sufletul bolnavului.”

— Supertehnificarea medicinei, acordarea unui credit prea mare aparatului electronice, ritmul profesiei și timpul care ne presează au făcut ca prea des bolnavul să fie privit doar ca un caz și nu ca un om într-o situație psihologică specială. Fluidul de căldură sufletească dintre pacient și tîmăduitor cu consecințe atît de importante în procesul vindecării a dispărut, s-a creat un hiatus, o lipsă de afinitate. Eu am continuat să cred că trebuie făcută și puțină chirurgie pe suflet. Să pătrunzi acolo, să extirpi frica și să faci o grefă de încredere și optimism, tu fiind donatorul universal. Numai așa îl poți avea pe suferind alături de tine combativ în lupta cu boala. Stau de vorbă în salon cu fiecare, pe lîmba lui, explicîndu-i boala și felul în care voi interveni, arătîndu-i ce importantă este încrederea lui în reușită. În același timp, minimalizez, în limitele bunului simț, situația în care se află. Căci „au ajuns oamenii pe Lună și noi să ne împiedicăm într-un stomac rebel?” Pe cei hipersensibili îi trimit în alte saloane să stea de vorbă cu cei de la operație. Nimic nu e mai convingător și eficient în alungarea fricii decît relatarea lor după ce au trecut hopul. Iar eu, pe coridor, am dreptul să fiu enervat sau necăjit pe mine, pe colaboratori, în salon trebuie însă să intru zîmbitor, inspirînd siguranță, încredere, căci bolnavii îți caută imediat privirea încercînd să citească în ea, ca într-un barometru, evoluția lor ulterioară. Fac pregătirea preoperatorie cu calm, pe tăcute, ca și cind intervenția nu reprezintă un eveniment neobișnuit. Aplic o preanestezie chiar din salon ca bolnavul să ajungă în blocul operator mai indiferent. Odată o femeie a vrut să scrie un bilet fiului ei chiar în sala de operație. Vă dați seama că nu mai de asta nu era timp. Am lăsat-o, și ea s-a liniștit. Post operator uneori apelez la adevărate scamatorii psihologice ca să le fac transfuzie cu optimism. Acest timp afectat „construirii” unui tonus sufleteș puternic nu este pierdut, ci un ajutor prețios în procesul vindecării. Se impune să umanizăm din nou medicina!”

La lumina veiozei de pe birou, conferențiarul Petre Ignat își răsfoiește corespondența: o invitație la un congres internațional la Paris și două scrisori care-l aduc pe figură adierea unui zîmbet. Tîrîncuța din Tismana pe care la 14 ani o operează de o tumoră a vezicii urinare îl anunța că a născut al patrulea copil, un băiețel buclăit de 4 kg. Celălalt plic nu ni-l arată pînă nu găsește în sertar două fotografii. Într-una se văd gamba-le unei tinere, brăzdate de varice ca de niște triste forme de relief cenușii. Nu suportă să se privească în oglindă și venise cu lacrimi în ochi și în inimă. A doua fotografie, făcută după operație, îi putea servi ca recomandare pentru înscrierea într-un concurs de frumusețe. Scrisoarea, semnată Arșanșca, așa cum prieteneste i se adresa chirurgul, era o invitație la căsătorie. De la spitalul din Timișoara, două fete frumoase plecaseră cu ochi senini spre viață. Ca atîția și atîția, pe care doar archiva li mai știe și sufletul doctorului.

FLORIN CONDURĂEANU

Fotografii de PAUL AGARICI

Chirurgie și pe suflet

filmul video cu inedita intervenție se reia de cîteva ori, iar Petre Ignat este invitat să conducă a doua zi lucrările congresului.

„Am participat la multe reuniuni științifice pe glob, am operat în Italia și în alte țări și pot spune în cunoștință de cauză că medicii români stau cu fruntea sus printre așii bisturiului din lume. Chiar dacă aceștia sint înzestrați cu aparatură electronică mai sofisticată, școala românească de chirurgie se menține pe primele locuri prin talent, acuratețe tehnică, pregătire și scrupulozitate.”

La Congresul Mondial din insula Corfu, Petre Ignat prezintă alte trei tehnici originale. Pe fondul muzical din filmul Zorba Grecul, medicul din Timișoara începe prin a demonstra că pe piciorul unei celebre statui antice în care artistul sculptase fiecare venă, se poate citi o boală de vase. Flebografia ortodinamică oferă o imagine de ansamblu a circulației și nu doar un instantaneu și în plus indicii asupra eficienței pompei musculo-venoase. Flebografia retrogradă printr-o sondă cu balonase face o vizualizare selectivă a unui segment venos. Pînă acum, în timpul unei operații putea apărea o surpriză: degeaba se elibera circulația singelui dacă țesutul receptor ce-l primea nu era sănătos. Metoda de arteriografie retrogradă imaginată de chirurgul român permite prin intermediul unui cateter introdus pînă sub obstrucție să se descopere calitatea stofei vasculare de sub obstacol. Dacă aceasta este necorespunzătoare se intervine pe lanțul simpatic pentru revitalizarea circulației prin vase colaterale. Comunicările științifice trezesc un mare interes și se propune ca în 1989 să se organizeze în România un simpozion științific cu participare internațională.

Conferențiarul Petre Ignat

voi purta în suflet toată viața pe doctorul Ignat care m-a salvat de la moarte. Cind îl vedeam mașina în fața clinicii, noi, bolnavii, eram mai liniștiți” — Laslo Ileana. Pe pagina dinainte, Papathanasiou, directorul unor hoteluri din Grecia, descrie cum n-a putut să-și vindece suferința în cele mai mari spitale din lume și cum, după operația făcută la ambele picioare de conferențiarul Ignat, parcă ar zbura. „Nu există cuvinte în nici o limbă ca să-i pot mulțumi. M-a făcut să mă simt ca acasă și să-i înțeleg pe studenții greci care vin să învețe în România. Au de la cine!” Pe sute de file au scris cu inima oameni din toate colțurile țării. Cel mai des se întîlnesc cuvintele: recunoștință și miini de aur. Pe o pagină, ca în caietul unei adoescențe, Mariana Drăghicescu a lipit o floare presată și a milgălit cîteva versuri: „Dar nu, durerea nu mai e stăpînă / Mă nasc a doua oară. Bezna a trecut. / Pe-obraji simțeam paternă a ta mină / Tu doctore-mi zîmbeai, te-am cunoscut.”

Afară se simte filifirea de aripă a inserării.

„Mă întrebați care mi-e programul zilnic. Un celebru medic francez spunea: „Eu nu cer colaboratorilor mei decît să lucreze pentru bolnavi 24 de ore. Ce fac cu restul timpului liber nu mă interesează. Numai acela să se facă doctori.” Noi, chirurgii, lucrînd pe muchia îngustă dintre viață și moarte, trebuie să ducem o astfel de viață, încît să intrăm în blocul operator cit mai în formă. Și asta cu prețul multor renunțări. Dar cum dispoziția depinde și de multe imponderabile cum sint surmenajul, bioritmurile, felul somnului, este necesar să le compensezi prin cunoștințe vaste, experiență, gîndire și miini abile. Trebuie să înveți degetele să urmărească rapid și perfect judecata. Experiența și promptitudinea pot salva uneori o via-

folosi și alte variante nechirurgicale.

— Ca în orice profesie și chirurgul își iubeste meseria. O intervenție făcută cu blindețe, cu eleganță, respectîndu-se timpii operatori, mie imi produce veritabile emoții artistice. Dar el nu trebuie să devină robul emoției și plăcerii date doar de latura tehnică a operației, să se lanseze de dragul lor în intervenții aventuriste. Adevăratele satisfacții le reprezintă sănătatea recistigată de bolnav, reîntoarcerea lui cit mai refăcut în vîltoarea vieții. Cind mă apropii de un bolnav, prin minți mi se perindă ca pe un ecran tot ce știu în legătură cu suferința lui, toate metodele ce l-ar putea vindeca. Mă străduiesc să practic terapia cea mai fiziologică, cea mai aproape de normalul funcționării celorlalte organe, cea mai puțin traumatizantă și multilantă. Eschil spunea: înțelept nu este cel care știe multe, ci acel care știe ce trebuie. Din multitudinea de tratamente încerc să aplic pînă la limitele extreme terapia nechirurgicală, bineînțeles cind afecțiunea nu reclamă expres o operație. Adesea, pacienți supraponderale aproape că mă somează să le operez scurtîndu-le intes-tinul. Le sui pe masa de operație doar pe cele monstruos obeze la care bisturiul e singura soluție. Celorlalte le dau adresa medicului nutriționist. O fată căreia cîntarul îi arăta cu 20 kg în plus m-a amenințat chiar că se sinucide dacă nu intervin chirurgical. A înțeles pînă la urmă că mai de folos i-ar fi tratamentul endocrin și acum mă felicită de Anul Nou, chiar dacă cu mine n-a purtat decît o discuție. De fapt, pînă la urmă, o intervenție chirurgicală oricît de măiastră ar fi dispăre odată cu ultimul fir. Chirurgul trebuie să trăiască prin urmași, prin școala pe care a creat-o. Îmi doresc și fac totul ca asistenții mei să opereze mai mult și mai

— S-au împlinit de curind, stimulate tovarășe director, o sută de ani de la nașterea motorului cu ardere internă, bine înțeles dacă, la fel ca alții, vom atribui această invenție inginerului Nicolaus Otto. Vom observa în continuare că nu puțini din cei care au început să fabrice motoare încă din zorii veacului nostru au rămas până astăzi printre specialiștii genului. Ne referim la cele mai cunoscute firme din Europa și Statele Unite ale Americii. Această situație de fapt ne îndeamnă poate să ne punem următoarea întrebare: pot intra în competiție cu asemenea monștri sacri cei sosiți mai târziu în această meserie dificilă și de bogată tradiție?

— Tradiția constituie o moștenire prețioasă, dar ea nu condiționează în mod absolut calitatea, originalitatea și performanțele dobândite de diverși constructori. Numeroase firme au intrat în această aprigă competiție mai târziu și produsele lor sint solicitate în lumea întreagă. E de ajuns să ne gândim la japonezi, dar și la români. În țara noastră s-au născut, în trecut, mulți constructori geniali ce au propus invenții prioritare în lume, dar care, din păcate, nu s-au bucurat de atenția oamenilor de afaceri și a cercurilor conducătoare. Aurel Persu, Aurel Vlaicu, Gogu Constantinescu, sint doar câțiva din aceștia. Nu puțini din creatorii au fost simpli meșteșugari, ingineri sau profesori în învățământul superior, răzlețiți până nu demult prin diverse ateliere, laboratoare uzinale sau universitare. Tocmai de aceea s-a simțit nevoia unificării muncii de concepție și cercetare, măsură concretizată prin înființarea la 1 iulie 1985 a Institutului Național de Motoare Termice, compartiment de creație științifică și tehnică, născut din gîndul și prin aportul nemijlocit al secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. I.N.M.T.-ul a avut astfel menirea de a concentra activitatea de concepție, cercetare, prognoză și dezvoltare a unor noi familii de motoare termice, cerute de industria românească în plină dezvoltare. El își desfășoară activitatea în colaborare cu diverse alte institut de cercetări, întreprinderi de profil, cercuri universitare. Este știut că România fabrică în prezent, pe bază de licență sau în concepție proprie, motoare cu puteri mici pentru transportul rutier, motoare cu puteri mijocii, destinate auto-

camioanelor și tractoarelor, și motoare cu puteri mari necesare în tracțiunea feroviară, transportul naval, la grupurile de foraj și tracțiune rutieră grea.

— Am scris despre toate acestea pe larg într-un precedent articol. Cititorii noștri, bănuim, vor fi însă interesați să afle în continuare ce soluții tehnice noi au fost adoptate între timp și ce motoare vor intra în dotarea viitoarelor autovehicule, locomobile, nave sau instalații.

— În ianuarie anul acesta, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu au vizitat din nou Institutul Național de Motoare Termice, spre marea cinste și bucurie a colectivului de aici. Cu acest prilej a fost analizat stadiul de dezvoltare al programelor ce ne revin și s-au precizat direc-

vor face cu mai multă competență chiar constructorii din aceste întreprinderi. Colaborarea noastră cu aceste unități se referă strict la motoare. Astfel, în ceea ce privește autoturismul „Dacia”, institutul nostru, în colaborare cu Centrul de cercetări al Centralei de autoturisme din Pitești, a creat o gamă de motoare noi, perfecționate, cu consumuri îmbunătățite și care vor intra în producție în cel mai scurt timp. Între acestea se află și un motor de concepție originală ce se distanțează mult de licența Renault. El va sta la baza unei noi generații de motoare și autoturisme de calitate sensibil sporită.

În colaborare cu Întreprinderea „OLTCIT”, institutul nostru desfășoară cercetări pentru îmbunătățirea performanțelor la acest autoturism. El va avea

cerute la ora actuală autocamioanele ușoare, deci cele de 1,5—6 tone. S-au luat deja măsuri ferme pentru ca industria națională să producă și ea asemenea autovehicule. Institutul nostru, în colaborare cu ICSTTA și Întreprinderea de autocamioane din Brașov, a realizat deja studii și cercetări pentru realizarea motoarelor ce vor intra în dotarea autocamioanelor de mic tonaj. Dar asta nu înseamnă că vehiculele grele (de 19 tone sau chiar mai mult) au fost date uitării. În viitor, România va ieși pe piața mondială și cu autocamioane de mare tonaj, prevăzute cu motoare de concepție originală, motoare aspirante, supraalimentate și prevăzute cu răcire intermediară. Este vorba de autocamioane de 280—340 de cai putere dar cu performanțe de consum competitive pe plan

treptat la carburatorul pe care îl știm cu toții. O tendință la care, evident, se aliniază și cercetarea de profil din România. Împreună cu Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia, am dezvoltat un program consacrat realizării unor echipamente de injecție capabile să reducă mult consumul de carburant la motoarele diesel. În ceea ce privește injecția pe benzină, aceasta e o treabă ceva mai complicată și care reclamă cercetări pluridisciplinare. Este nevoie, cu alte cuvinte, de colaborarea electrofizicului și specialistului în tehnică de calcul. Cu ajutorul acestora a fost deja protectată electronizarea comenzilor de formare a amestecului carburant.

— Printre beneficiarii se vor număra și autoturismele Dacia și OLTCIT?

— Primele echipamente de injecție pe benzină vor intra tocmai în dotarea autoturismului românesc. Și nu peste multă vreme. Ele vor avea, între altele, darul de a reduce considerabil consumul de benzină.

Institutul Național de Motoare Termice este implicat într-o măsură mare și în realizarea unor motoare necesare tracțiunii grele feroviare, navelor, industriei petroliere, grupurilor electrogene. Sint domenii ce dețin o mare pondere în cadrul economiei naționale. Propun tocmai de aceea ca ele să formeze obiectul unei convorbiri separate, deci al unui alt articol ce ar urma să apară în coloanele „Flacării”.

— Putem încerca o concluzie?

— Cred că e momentul să răspundem mai exact primei întrebări pe care ne-ați adresat-o. Nu e nevoie să dispui de o tradiție de un veac în fabricarea motoarelor cu ardere internă pentru a realiza produse competitive și la cotele exigenței actuale. Recuperarea timpului e tot o problemă de timp, dar prin fructificarea fiecărei secunde. Tovarășul Nicolae Ceaușescu avea mare dreptate cînd ne-a spus că pentru finalizarea unei idei novatoare nu e nevoie de ani de cercetare. Cercetarea poate fi o problemă de luni, săptămîni și zile. România oferă în această privință un exemplu concludent. De fapt nu numai aici, ci în oricare alt domeniu, totul depinde de noi, de munca, hărnicia, zelul și buna noastră credință.

LIVIU TIMBUS ■

Motoarele pornesc mai întii pe planșetă!

Convorbire cu doctor inginer LUCIAN TEODORESCU, director științific al Institutului Național de Motoare Termice

țiile prioritare în care institutul nostru va fi implicat în mod deosebit. S-a subliniat necesitatea reducerii pînă în 1989 a consumurilor specifice la toate tipurile de motoare cu ardere internă, astfel încît acestea să atingă performanțele dobîndite pe plan mondial. În general vorbind, viitorul așteaptă de la noi o investiție mai mare de inteligență, cercetarea noastră urmînd să aducă o contribuție sensibil sporită la obținerea unor produse capabile de a satisface cele mai ridicate exigențe ale beneficiarilor interni sau externi.

— Ce surprize plăcute îi așteaptă pe viitorii cumpărători ai autoturismelor de fabricație românească?

— În industria de autoturisme, lucru știut, noul devine vechi într-un timp record. Zeul-automobil e nevoit mereu să-și schimbe veșmintul și performanțele tehnice. Nu voi vorbi despre croiala noilor caroserii ce se vor produce la Pitești, Craiova și Cîmpulung, o

performanțe îmbunătățite atît în ceea ce privește consumul de combustibil și își va reduce considerabil componentele poluante din gazele evacuate.

Există de asemenea cercetări avansate dedicate realizării unei noi familii de motoare diesel de 4—6 cilindri ce vor intra în dotarea autovehiculelor produse la Întreprinderea de autoturisme „ARO” din Cîmpulung. Sint prevăzute de asemenea soluții noi energetice și de alimentare a motoarelor cu aprindere prin scînteie. Studiile prevăd deopotrivă echipamente speciale pentru reducerea emisiunilor poluante. Astfel, sint în curs de omologare neutralizatoare catalitice, canistră-carbon, reglaje optimizate de doza și aprindere.

— Veți vorbi, bănuim, în continuare despre producția națională de autocamioane. Dorim să știm dacă cercetarea a avut în vedere cerința mondială de autocamioane de mai mic tonaj.

— Într-adevăr, în lume, sint

mondial.

— Specialiștii institutului și-au propus și realizarea unor motoare îmbunătățite destinate tractorului românesc?

— Va trebui să facem mari eforturi pentru a recupera acest timp pierdut. A fost întocmit un program larg de implicare a I.N.M.T. în acțiunea de modernizare și diversificare a motoarelor pentru aceste vehicule. Există de asemenea preocuparea pentru tipizarea soluțiilor și componentelor de motoare, astfel încît exploatarea și întreținerea lor să fie mult simplificată.

— Vă propunem să revenim pentru cîteva clipe la producția de autoturisme. În lume, am aflat noi, carburatorul clasic (care, în paranteză fie spus, dă multă bătaie de cap conducătorilor auto) tinde din ce în ce mai mult să devină o piesă desuetă. În locul lui, marile firme adoptă injecția pe benzină sau motorină.

— Este adevărat, constructorii de motoare cu ardere internă sint pe cale de a renunța

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Ultimul zbor al lui Aurel Vlaicu

Cîă forță și expresivitate în cuvintele pe care le-a asternut poetul Octavian Goga cu prilejul ultimului zbor al lui Aurel Vlaicu, din 13 septembrie 1913, cînd țara toată i-a plîns dispariția: „A răsarit deodată din marea anonimă, și-a rotit aripile deasupra noastră, ne-a sîltat să-l căutăm tot mai sus, în înaltul cerului, și-a căzut într-o clipită, cu trupul zdrobit de propriul făt [...] Așa cum s-a desfășurat însă, tragedia lui are o înaltă semnificație simbolică. E un val de lumină care a izbucnit din regiunile vaste ale genului nostru popular, a umplut o clipă lumea și s-a întors acasă, ca o solie care și-a împlinit datoria”.

S-au scurs trei sferturi de veac din acea zi care a îndoliat și a îndemnat la meditare un întreg popor, căci, cum scria Nicolae Iorga: „...nici nimeni nu s-a uitat nația cu ochi mai bucurînd, scîldați în lacrimi și toți plini de raze, decît la dînsul. A fost un fericit, prin toată mărirea triumfului său, prin toată căldura iubirii ce deșteaptă în juru-i”.

Gîndul ne poartă spre „ultimul zbor” al celui ce scria așa de frumos: „Sufletul omului n-a rămas încătușat de pămînt cînd știința deschide drumul văzduhului”. Al celui despre care ziarul „Neue Freie Presse” din Viena scria că „nu este numai un pilot strălucit, ci și un constructor genial”, glorie a aviației mondiale din epoca eroică a afirmării ei. Despre

cauzele curmării atît de abrupte, prin prăbușire, a acestei din urmă plutiri — cauze controversate pînă astăzi (pană de motor, atac de cord etc.) — vrem să prezentăm și noi o mărturie, aproape uitată.

Dar mai întii, citeva cuvinte despre inginerul, inventatorul și aviatorul Aurel Vlaicu (6 noiembrie 1882 — 13 septembrie 1913), dispărut prematur, în plină celebritate, la numai 31 de ani. Două perioade cuprinde această prea scurtă viață, astfel caracterizate de istoricul tehnicii transporturilor, dr. ing. Dem. Urmă: „...prima, pînă în anul 1909, aceea a pregătirii și încercărilor, a visurilor și speranțelor, iar a doua, din 1909 și pînă în 1913, perioada realizărilor și a gloriei”.

Biografia lui menționează că a urmat liceul la Orăștie și Sibiu (baccalaureat 1902) — încă din copilărie pasionat al tehnicii și invențiilor —, apoi studii ingineresti la Budapesta și München (1902—1907), după care este timp de un an angajat la Fabrica de automobile „Opel” din Rüsselsheim (Germania). Nu reușește să convingă direcția uzinei să construiască un avion după proiectul său, deși realizase, chiar anterior, ca student, o machetă foarte izbutită. Revine în Transilvania natală, unde tatăl său își ipotechează o parte din pămînt pentru ca Aurel Vlaicu să poată construi un planor, cu care efectuează zboruri reușite (1909). Face totodată demonstrații cu aeromo-

delul avionului său, la Brașov și București. Sprijinit de o seamă de cărturari și scriitori români, printre care I.L. Caragiale, Al. Vlahuță, Spiru Haret, St. O. Iosif, Octavian Goga, Nicolae Iorga, construiește la Arsenalul Armatei avionul „Vlaicu I”, cel dintii aparat de zbor realizat în țară (cu excepția motorului, care e cumpărat, cu binevenitul concurs al lui Traian Vuia, din străinătate).

Cu acest aparat, de concepție originală, efectuează primul său zbor mecanic la 17 iunie 1910 — azi Ziua Aviației Românești — apoi numeroase zboruri de antrenament și performanță, ovationat de un public tot mai numeros; la un mîling aeronautic de la Cîroceni, întrece pe experimențatii piloți M. Molla și G. V. Bibescu. Utilizînd o varietate perfecționată a aparatului său („Vlaicu II”), obține premii importante la Concursul aviatic internațional din 1912 de la Aspern, lîngă Viena, obținînd rezultate superioare celor ale unor ași ai aeronauticii, asemenea lui Roland Garros. Tot în 1912, concepe, iar din 1913 începe construcția avionului „Vlaicu III”, terminat după decesul său, unul dintre primele aparate cu scheletul aproape integral metalic, cu calități aerodinamice deosebite și cu un inel metalic de răcire în jurul cilindrilor motorului, ulterior larg introdus; istoricul aviației Const. C. Gheorghiu observă pe drept cuvînt că acesta ar trebui să se numească „Inelul Vlaicu” și nu „Inelul N.A.C.A.”, cum se obișnuiește, din păcate. În ce privește aparatele sale anterioare, „Vlaicu I” și „Vlaicu II”, și acestea au inovat tehnica aeronautică. Remarcăm: corpul avionului alcătuit dintr-un singur tub de aluminiu, pîndind toate celelalte elemente ale mașinii (elice, nacelă, cîrmă, planuri purtătoare și auxiliare); două aripi con-

trarotative coaxiale, care anulează cuplul de răsturnare creat de motor; trenul de aterizare alcătuit din roți independente; aripa cu profil variabil, etc.

...La sfîrșitul verii anului 1913, fără să mai aștepte terminarea construcției aparatului „Vlaicu III” și deși „Vlaicu II” dădea semne de uzură, pilotul-inventator se hotărăște să întreprindă un temerar zbor de traversare a Carpaților, cu gîndul să aterizeze la Orăștie, unde se ținea o mare adunare — ca un simbol al unității românilor de ambele părți ale munților.

La 13 septembrie 1913 dimineața aparatul „Vlaicu II”, revizuit de constructorul său, și-a luat zborul de la Cîroceni. Lîngă Ploiești a fost realimentat cu combustibil și ulei, apoi s-a înălțat din nou, spre creștele Carpaților. Curînd, însă, deasupra satului Bănești, lîngă Cîmpina, s-a observat că întîmpină greutăți în a lua înălțime; voise să atingă peste 1 000 de metri pentru a înfrunta munții, dar mașina sa se zbătea abia la cîteva sute de metri. Inginerul Constantin Silisteanu, colaborator apropiat al lui Vlaicu, care a urmărit zborul dintr-un automobil, a încredințat în 1953 amintirile sale în manuscris inginerului Dem. Urmă care le-a și publicat atunci. Vom cita și noi un pasaj semnificativ și lămuritor:

„...Reluîndu-și zborul, a fost nevoit pînă deasupra satului Bănești să lupte cu gîlurile de aer, căci nu avea înălțime mai mare de 300—350 metri. Vlaicu și-a dat seama că nu poate trece munții în asemenea condiții și căuta un loc unde să aterizeze. Nu mai rămînea pentru el decît să aleagă locul de aterizare. Înaintea satului erau livezi de pruni, în spate și în lături ogoare de porumb, iar între livezile de pruni se găsea o

poiană cu trifoi, lată de 60 metri și lungă de circa 200 metri. Aci a voit Vlaicu să aterizeze. Ca să-și piardă din înălțime și ca să ia priză de teren chiar din margine, de lîngă șosea, a virat la dreapta, înterupînd motorul din timp în timp, ca să nu capete viteză prea mare. Dat fiind că elicele erau demulțiplicate, ele mișcau mai greu motorul. Astfel, în timpul unei înteruperi mai prelungite a motorului, acesta s-a oprit așa încît Vlaicu a venit la aterizare în zbor planat. În această situație, a remarcat stîlpul metalic care susțineau conductorii electrici de înaltă tensiune, ce se aflau chiar pe marginea șoselei și care îl împiedicau să mai ia priza de teren chiar de lîngă șosea. Atunci s-a văzut nevoit să împingă zborul planat ca să treacă de linia conductorilor, intrînd însă în pierdere de viteză.

În această situație, se vede că a dat peste un gol de aer sub aripa dreaptă, care i-a fost fatal, căci aparatul s-a precipitat cu aripa dreaptă în jos, în direcție perfect perpendiculară, și s-a izbit cu putere de pămînt de la o înălțime de cel puțin 40—50 metri. Prima lovitură cu pămîntul a avut-o aripa dreaptă. Din cauza șocului, Vlaicu s-a lovit cu putere cu fruntea de marginea capotei de aluminiu (care acoperea motorul) și nu aruncă ulei) și cu gura de volan. Această lovitură i-a provocat fractura bazei craniului”. Aurel Vlaicu n-a mai venit la Orăștie, unde îl aștepta multime mare de oameni. Dar lupta sa pentru progresul tehnicii, opera sa de inventator neobosit a dovedit lumii puterea creatoare a poporului român. Iar la jumătate de deceniu după moartea sa, visul său cel mai scump a devenit realitate, căci în 1918 s-a înfiptuit Unirea cea Mare.

I.M. ȘTEFAN ■

Cărlibaba — în curînd o invitație la tratament balnear

Ne reîntîlnim la Consiliul popular al comunei Cărlibaba cu primarul Gheorghe Tomoiagă și principalii săi colaboratori (de fapt sint doar doi). A trecut doar un an de cînd — în paginile revistei „Flacăra” atrăgeam atenția asupra posibilităților, unite cu demersurile energice ale acestui tînăr primar, ca această comună din nord-vestul Bucovinei să devină stațiune balneo-climaterică. Iată, spre bucuria noastră, că în acest scurt răstimp demersurile primarului Gheorghe Tomoiagă susținute de „Flacăra” s-au apropiat cu pași mari de o soluție dintre cele mai ferice. Susținînd cu operativitate asemenea inițiative benefice institutul de balneofizioterapie — prin conducătorul acestuia — profesorul dr. Nicolae Teleky a deplasat la fața locului specialiști competenți care, după o meticuloasă cercetare, au ajuns la concluzii dintre cele mai pozitive. S-a constatat că dintre cele trei izvoare folosite de multă vreme de către cărlibăbeni unul s-a dovedit a fi de apă carbogazoasă neferonizată și care exclude feronizarea, ceea ce face din această apă un „partener ideal” al meselor de toate zilele. Celelalte două izvoare dau rezultate dintre cele mai bune în cură internă în cazul afecțiunilor de ficat, inclusiv litiază biliară, al afecțiunilor de stomac și pancreas, de asemenea, cel puțin unul dintre izvoare utilizat în cură externă a oferit rezultate concludente în bolile cardio-vasculare și în nevroză. (Emanările carbogazoase din jurul respectivului izvor dovedesc că aici pot fi instalate și binefăcătoarele mofofe). Acestea ar fi, traduse în limbaj curent concluziile specialiștilor care au analizat componența chimică și eficacitatea izvoarelor în cauză. De altfel, nu vin decît să confirme niste foarte vechi constatări ale cărlibăbenilor dintre care unele au intrat în anecdotică. Buncară, cea mai recentă dintre istorisirile adevărate despre virtuțile cvasi-miraculoase ale izvoarelor minerale ale Cărlibabei se referă la un bătrîn ursuz și singuratic pentru care singura atracție către viața obstească a constituit-o, iarna trecută, propunerea de a participa la un concurs popular pe schiuri. Ei bine, surpriza povestirii este că bătrînul cel ursuz s-a clasat primul și încă la mare distanță de ceilalți. De unde adunase atîta vigoare? Și, din aproape în aproape primarul a aflat că neașteptatul „campion” se obișnuise încă de mic, să bea doar apă minerală dintr-un izvor aflat chiar în fața casei sale. L-am cunoscut apoi chiar pe bătrînul în cauză (se apropie de 80 de ani) și am rămas la rîndu-ne uimiți de vîioiciunea și vigoarea de care dă dovadă. Discuțăm în continuare cu

primarul Gheorghe Tomoiagă: Care ar fi în continuare etapele devenirii Cărlibabei și ca stațiune balneo-climaterică? — Dacă vom beneficia mai din plin de sprijinul Ministerului Sănătății, respectiv al Direcției Sanitare județene care ne-au arătat și pînă acum înțelegere și bunăvoință, Cărlibaba va putea intra în circuitul balnear încă înaintea anului 1990. Hotelul turistic pe care îl construim acum (se înalță pe un dîmb din centrul Cărlibabei cu zveltețea unuia dintre brazil care-i alcătuiesc structura de rezistență) va fi o bază modernă de cazare, alături de care, multe din casele noi ale cărlibăbenilor oferă condițiile de confort ale unei găzduiri dintre cele mai ospitaliere (să spunem aici că pledoaria doctorului Radu Rey vechi colaborator al „Flăcării” și om al Bucovinei și-a găsit un ecou deosebit la Cărlibaba). Aveți, însă, nevoie de asistență medicală calificată... — Tocmai în această constă ajutorul de perspectivă imediată

pe care îl solicităm pentru a realiza captarea deplină a izvoarelor și a da în folosință într-o primă etapă, bazele pentru tratamentul intern. Urmînd ca într-o a doua etapă cu același sprijin calificat al forurilor sanitare să dăm în folosință o bază pentru tratamentul balnear extern.

Așadar, Cărlibaba, străveche vatră de oameni legați de existența pădurii, forestieri din tată-n fiu, mineri unii dintre ei, — Iacobenii sint în imediata apropiere — neîntrecuți crescători de taurine și pătimași îndrăgostiți de cai, prin ținuta și stilul noilor locuințe, prin noile edificii de utilitate publică, trece pe făgașul urbanizării, năzînd că va reuși în curînd să devină stațiune balneo-climaterică și turistică. Este un mod propriu de a răspunde prin fapte înțeleptelor chemări cuprinse în Tezele din aprilie ale secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Și, dacă adăugăm că o parte din discuția noastră cu primarul Gheorghe Tomoiagă s-a purtat în timpul „Serbărilor muntelui”, manifestare ce tinde să consolideze o nouă și strălucitoare tradiție culturală în spațiul Bucovinei, apare limpede că oamenii din Cărlibaba valorifică și pe plan spiritual ideile subsumate excepționalilor Teze din aprilie.

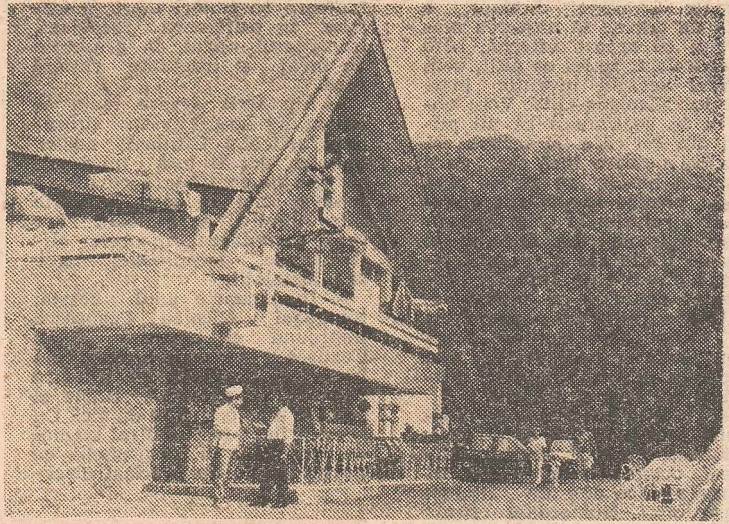
HARALAMBIE LEREA ■

„La Șura Ortacilor e atît de frumos!”

„Indiferent din ce colț al României sosită descoperiți frumusețile acestui județ luînd ca punct de plecare Reșița” — te informează orice ghid turistic al Oficiului Județean de Turism Caraș-Severin. Am urmat acest sfat, cu atît mai mult cu cît doream să aflăm mai cu seamă ce posibilități de petrecere a timpului liber se pun la dispoziția oamenilor muncii dintr-un puternic centru al siderurgiei și construcțiilor de mașini românești — Reșița. În „cetatea muncii”, cum o numește primarul Ion Văduva, se află cel

mai vechi teatru din țară. Recreere înseamnă, nu de puține ori, împlinirea unor pasiuni și tocmai de aceea municipiul se mai mindrește cu Casa Științei și Tehnicii.

Ar mai fi de amintit Casa de cultură a sindicatelor, Ateneul Tineretului, cinematografele municipiului, toate oferind, săptămîna de săptămîna programe cit se poate de variate. Marea atracție pentru reșițeni rămîne însă, ne asigură primarul, zona turistică Secu care, situată la doar 14 kilometri de Reșița, este considerată de toată lumea

ca aparținînd municipiului. De ce tocmai Stațiunea Secu? În fond, e suficient să treci de ultimele blocuri ale Reșiței ca să te afli în plină natură. Iosif Catană, directorul O.J.T. Caraș-Severin te lămurește pe dată — în Stațiunea Secu se găsește celebra Șură a Ortacilor, unicat — adăugă adjunctul său, Mihai Surugiu, în toată țara. Șura Ortacilor reînvie tot ceea ce înseamnă grăd, port și obicei bănățean, de cea mai adevărată și pură factură. O încununare a tot ceea ce s-a păstrat aici pare a fi „Joia bănățeană ai căror observatori am încercat să fim o seară.

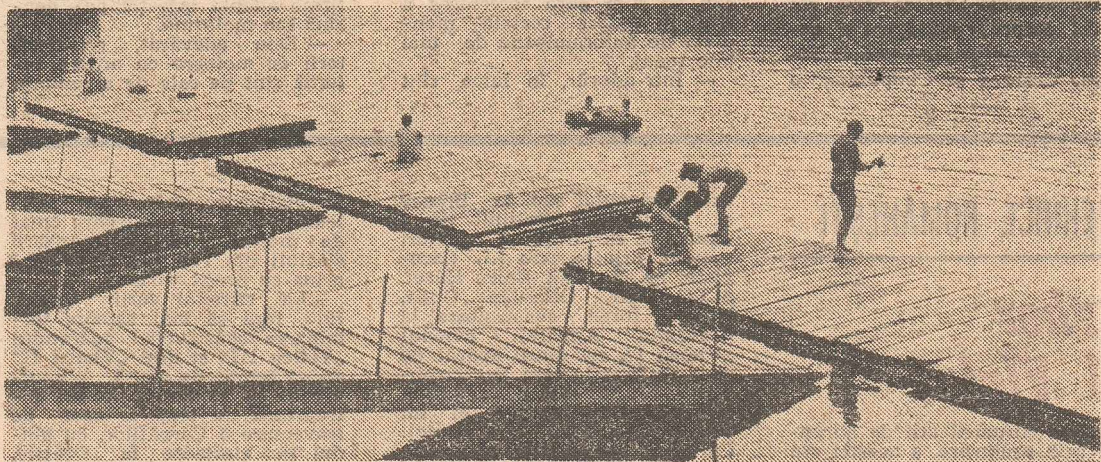
Către orele 17, Șura Ortacilor este cu desăvîrșire pustie, căci reșițenii sint încă pe drum, din spre oraș, iar cei veniți de prin alte locuri în concediu, mai întîrzie pe malul lacului, la soare. „Peștele acum începe să muște”, ne asigură familia Fărcașiu din Timișoara. „La Șura Ortacilor n-ai fost?” — ne chestionează Anastasia Lazăr, muncitoare la mina Sasca Oravița. E așa de frumos! De cîtiva ani își petrec concediile numai aici, „că e și munte și mare, cum s-ar zice”. Telescaunul te poartă în cîteva minute de pe piscul cel mai înalt pînă la malul lacului, iar toboganul acvatic, adus tocmai de la Constanța, umple văduhul de chiotul copiilor, întocmai ca pe litoral. Plăcerea

traiului în cort, odată descoperită într-o vacanță, rămîne întregă, chiar dacă hoteluri și vile te îmbie prin eleganța lor. Constatăm cu bucurie că ceea ce revista „Flacăra” prezenta în urmă cu un an ca o valoroasă idee — cortul de pe capotă — a prins astăzi viață și în Stațiunea Secu, chiar dacă se constituie încă într-o curiozitate, există instalat pe o mașină cu număr de Dolj.

Revenind la Șura Ortacilor, la ora 19 nu mai e loc nici să arunci un ac. Valuri de autobuze au depus grupurile de reșițeni, nerăbdători să se aprindă focul de sub hotă. „Ortacii” din personalul Șurei, supravegheați pe sub sprincene de Constantin Moldovan, șeful, se învîrtesc ca sfirlezele printre oaspeți, oferind, bănățenește, mincăruri bănățene. În sfîrșit, formația Semic din cadrul Ansamblului Doina Banatului dă semnalul: începe seara bănățeană, un spectacol unic, deși mereu altfel prezentat, cum ne asigură Ionel Mut, lăcătuș la I.C.M.R. și Ernest Feith de la Combinația Siderurgică, care vin, de cîte ori au o seară liberă joia, împreună cu familiile, vecine și prietene. Laureții ai Festivalului național Cîntarea României, cunoscuți în toată țara, Traian Barbu, Traian Jurghilea, Nicu Novac, Pera Todorovici prezintă, nu o dată, prime audii — descoperiri din comoara folclorului bănățean — aici, la Șura Ortacilor. Îndelung pregătite sub îndrumarea Comitetului județean de cultură și educație socialistă și a Centrului județean pentru îndrumarea creației artistice de masă, programele de la Șura Ortacilor, cu cîntece focose și joc amețitor saltă de pe scaun întreaga suflare. „După o seară ca asta, în care oamenii se simt atît de bine — și asta se vede fără multă vorbă — nu-i reșițen să nu ne spună, afirma Florentin Tăciune de la O.J.T. Caraș-Severin, că a doua zi se simt parcă mai sprinteni mai voioși, iar țreaba merge, nu știu cum, mai bine.”

LIANA MOLNAR ■

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

În limbajul constructorilor, terminarea unei lucrări înseamnă „predarea la cheie”, dacă e vorba de un bloc de locuințe, „punerea în funcțiune”, în cazul unor unități industriale. În fiecare moment, ei știu exact care este stadiul lucrării față de această dată a „punerii în funcțiune”, pe care trebuie să o respecte strict, inginereste. Nu prea au timp de poezie. Asta vine mai tîrziu, cînd, după ani revăd locurile în care ei au ridicat case, ei au înălțat spitale și hidrocentrale. Nu pentru că nu și-ar iubi meseria. Nu pentru că n-ar fi romantici. Dimpotrivă. Numai că dragostea și romantismul lor se traduc în respectul pentru cei care așteaptă ca și acele case și acele spitale și acele hidrocentrale să fie înălțate, să fie „date în funcțiune”.

În două din cartierele Capitalei, Berceni și Militari (zona Lujerului) s-au deschis, nu demult, două noi șantiere. Se lucrează în ritm alert, în două schimburi, cu efective mari de constructori, cu utilaje multe. Termenele de predare sint scurte, se scurtează cu fiecare zi care trece, și, ciudat, constructorii vorbesc despre ele cu un suris în ochi, și nici nu le spun termene de dare în funcțiune. Ei spun, simplu parcă

inconștienți că folosesc una din cele mai frumoase metafore ale vieții, „prima piine”.

Da, două noi fabrici de piine au prins deja contur în cele două cartiere ale orașului. În Berceni, „vechea” fabrică a devenit acum „Berceni I”, cea nouă, „secție” a celei dintîi, cu o capacitate de 100 tone piine

că, îmi spune că era firesc să le creeze front de lucru. Fiecare clipă e prețioasă. În corpul p + 1 s-a încheiat executarea zidărilor și a compartimentărilor, iar cei din Baia Mare lucrează la montarea cuptoarelor și a dospitoarelor. La 15 octombrie, „prima piine”, spune inginerul Buturcă și privește

30 noiembrie, „prima piine” la Lujerului. Peste două săptămîni începe și acolo montarea cuptoarelor.

Pe șantierul Fabricii de piine Lujerului (al Antreprizei București Vest), directorul antreprizei, ing. Ion Răzvan Roșioru, ing. Alexandru Han, șeful lucrării, ing. Constantin Popescu,

în timp foarte scurt toate utilitățile, s-a împrejmuit suprafața complexului, acum se lucrează la turnarea drumurilor de incintă și a platformelor.

La 30 noiembrie, „prima piine”. Aici, la Lujerului, „prima piine” nu e decît prima bălăie ciștigată. Urmează secțiile de patiserie, fabrica de biscuiți și paste făinoase, o moară cu o capacitate de 200 tone în 24 ore, două silozuri de făină și unul de griu.

Cînd am plecat din Berceni, miroase a piine caldă. Din „Berceni I” pornea către oras o nouă „șarjă”. Mașini pe care scria mare cuvîntul PIINE își așteptau rîndul. Containerele metalice, înlocuind vechile nave pentru transportul piinii, erau rapid încărcate. La „Lujerului” pentru un nespecialist, șantierul seamănă cu oricare altul. Pentru constructori, însă, el are o încărcătură aparte. Este, la modul cel mai propriu cu putință, un șantier al piinii. La 30 noiembrie, spun ei mereu, ca și cum s-ar teme să nu uite, „prima piine”. Există, oare, ceva mai frumos, mai adevărat decît mirosul piinii calde? — întrebă Ion Roșioru. Și știu că nu așteaptă răspuns.

ROXANA PAICU ■

Investiții bucureștene

Cu miros de piine caldă

În 24 de ore, se va numi „Berceni II”. Directoarea Lucia Chivulescu are probleme. Tocmai au sosit încă 14 specialiști din brigada complexă de montaj utilaj alimentar a I.P.I.C.C.F. Baia Mare și trebuie cazați. Inginerul Vasile Drăgoi șeful de brigadă, și maistrul Ioan Racolțea, șeful lucrării, sint în șantier, știu că n-au de ce să se agite în privința oamenilor nou sosiți. Cei de la „Berceni I” cooperează perfect. Și cu Antrepriza de construcții industriale București sud s-au înțeles de minune. Inginerul șef, Mircea Butur-

corpul p + 3, la care finalizează structura de rezistență a etajului. La 15 octombrie, „prima piine”, spune și Lucia Chivulescu, adăugînd ca pentru sine că asta va însemna asigurarea unui ritm optim de aprovizionare a magazinelor cu piine proaspătă; nu va mai trebui să se lucreze în devans o cantitate mai mare de piine pentru a se asigura acoperirea cererii. Piinea va pleca spre magazine în momentul scoaterii din cuptor. La 15 octombrie, „prima piine”, rostește și maistrul Racolțea; și, din nou, la

inspector de stat în cadrul I.G.C.I.C. și ing. Mihai Cocuz, reprezentantul beneficiarului, întreprinderea de morărit și panificație, au o scurtă sedință de lucru. Ajung pînă la mine cuvintele directorului Roșioru „nu ne putem permite să pierdem nici un moment”. De fapt, află imediat, nu era nici un fel de sedință, pur și simplu se puneau la punct niște amănunte. Nu e timp de sedință. Totul se face din mers. Pe șantierul viitorului complex de morărit și panificație era un loc viran. Au trebuit rezolvate

Continuă majorarea retribuțiilor

Scop suprem: bunăstarea și fericirea oamenilor

Așa cum prevede Decretul Consiliului de Stat, majorarea retribuțiilor continuă prin aplicarea măsurilor din prima etapă. După ce de la 1 august, 900.000 de persoane au beneficiat de creșterea retribuțiilor, alte 600.000 li s-au adăugat la 1 septembrie. Este vorba de cei cu cistiguri sub 2.000 de lei din unitățile industriale alimentare, agricultură și silvicultură, construcții-montaj, economia apelor, transporturi și telecomunicații și nu numai de acestea.

Alte sute de mii de oameni ai muncii simt concret, în intimitatea vieții lor, în propria lor casă, semnificatia măsurilor profund umaniste inițiate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, elaborate în conformitate cu hotărârile Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, aprobate de plenara Comitetului Central din 29 iunie 1988. Umanismul partidului nostru și adevărul afirmat că scopul suprem al politicii sale este bunăstarea și fericirea oamenilor sunt demonstrate încă o dată prin aceste măsuri. Așa cum atestă întreaga dezvoltare a României socialiste, tot ce s-a realizat și se realizează în patria noastră, mai cu seamă de la Congresul al IX-lea încoace, fiind destinat creării unor condiții de muncă și de viață din ce în ce mai bune pentru toți cetățenii ei.

Succesele obținute de oamenii muncii în îndeplinirea actualului plan cincinal — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din aprilie a.c. — au creat condițiile materiale pentru majorarea retribuțiilor tuturor oamenilor muncii. Începând cu cele mici. Lucru care pune în evidență preocuparea neabătută pentru aplicarea principiilor eticii și echității socialiste.

Contextul mondial actual face să fie deosebit de vizibile vigoarea economiei românești, justetea politicii economice a partidului datorită aplicării unor măsuri de asemenea amploare. Fiindcă de ele se vor bucura 7,9 milioane de oameni ai muncii. Practic, fiecare familie, dacă ne gândim și la sporirea pensiilor. Toate acestea, în timp ce în lume se extinde șomajul, care lovește milioane de oameni, indiferent de profesie, chiar în cele mai dezvoltate țări capitaliste; în timp ce efectele crizei se simt în diminuarea fondurilor sociale. Ei bine, tocmai în aceste momente, iată, partidul și statul nostru asigură, pe lângă garantarea unui loc de muncă, sporirea substanțială a veniturilor; desigur, în raport direct cu cantitatea și calitatea muncii depuse. Tot așa cum este asigurată stabilitatea prețurilor și se mențin drepturile la alocația de stat pentru copii, la burse pentru elevi și studenți, rămân nemodificate chiriile, alte indemnizații.

Sînt diferențe pe care le văd chiar și cei ce n-ar dori să le vadă. Cu atît mai mult ele sînt resimțite de către oamenii muncii din țara noastră ca element de rezistență al structurilor edificate în România socialistă sub conducerea înțeleaptă a partidului comunist, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Cu caldă recunoștință și fierbinte grațitudine față de secretarul general al partidului, inițiatorul acestor noi măsuri de majorare a retribuțiilor și pensiilor, toți oamenii muncii din România își exprimă ferma lor hotărîre de a contribui, zi de zi la înfăptuirea deplină a prevederilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, prin îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal.

DORIN GHERGHINESCU ■

La prima vedere s-ar părea că nu există absolut nimic comun între judecătorul Augustin Man din Oradea și Francisc Kadar, profesor din Satu Mare, între Elena Bildea, profesoară din Alba Iulia și ing. Estera Agoston de la ICAPPA Sălaj, între ing. Eugen Man, șef de lucrări la Institutul Politehnic din Timișoara, și ofiterul Karol Miklos din Oradea, între Kepp Man Florica, judecătoare din Caransebeș, și ing. Traian Gligor din Oradea, între ing. Maria Man din Timișoara și ing. Ionel Moroc din oraș Dr. Petru Groza, între subinginerul Gheorghe Moruț de la TAGCJ Bihor și ec. Ionel Man din Beiuș, între arhitectul Gheorghe Ilea din Satu Mare și ing. Toma Man din Tileagd, între subinginerul Petru Benedek din Beiuș și Maria Man, inspector școlar de la inspectoratul județean Bihor, între ing. Titus Macavei din Oradea și subinginerul Ildiko Fenesi din Dr. Petru Groza, între ec. Lucia Gligor din Oradea și Mihai Man, contabil șef la ILF Bihor.

Intr-adevăr, ce anume ar putea să lege prin nevăzute, dar puternice fire, pe acești oameni situați la sute de kilometri depărtare? S-ar părea, pur și simplu, că toate aceste nume s-au scris din pur amuzament, pe niște bilete de hirtie, s-au introdus într-o pălărie, s-au scuturat și s-au scos unul după altul la nimereală pentru un gratuit divertisment dadaist. Dar pe nici un bilet din inchipuitul sac cu pricina nu s-a scris lucrul cel mai important și care lămurește misterul: toți acești oameni s-au născut în același sat — Finis de lângă Beiuș — și s-au născut cu toții nu demult. Dintr-odată, ca la o comandă, toți acești oameni serioși și cu scaun la cap și-au lăsat baltă treburile și au dat o fugă în sat cu emoția de nedescris cu care te duci la prima întâlnire de dragoste.

Probabil, singura dragoste care rămîne mereu egală cu ea însăși, tulburătoare, mai presus de toate, izvorul de superbă candoare al copilăriei, purtată pe undele albastre și reci ale văii Finisului și pe sub umbra zidurilor cetății acestei localități care peste trei ani își va serba 700 de ani de la prima atestare documentară. Fără îndoială că oricît de grea ar fi fost viața unui

om, că oricît de amare îi vor fi devenit unele momente, el găsește în copilăria sa o fărîmă de puritate și lumină care să-l întărească și să-l mîngie. Prin acest recurs extraordinar la necorupta instanță a copilăriei omul poate câștiga cele mai grele procese de conștiință cu sine însuși și poate să scoată cu genele amintirii, de sub straturi de cenușă fosilizate, bucăți de jărtec imaterial, dar care ard și încălzesc ca soarele însuși. Orice om este un Anteu în felul său; mai degrabă ori mai târziu, el face cale întoarsă spre locul unde s-a născut, sub steaua sa de pază și priveghere, pentru a putea prinde puteri noi. Lipsa rădăcinilor sleiește în

Nan comuna Finis, cu peste 550 de gospodării și peste 3700 de locuitori, a cunoscut o mare dezvoltare. Este sediul administrativ al CUASC Finis, cuprinzînd satele aparținătoare Fiziș, Ioaniș, Șuncuius. Tot aici se află un puternic sector de exploatare a lemnului și filii reînțorși pentru cîteva clipe au putut vedea alergînd pe îngusta cale ferată ditamai matahala de vagon încărcat cu bușteni pentru scinduri. Comuna realizează, în medie, o producție industrială de aproape 90 de milioane de lei anual, ceea ce nu-i deloc puțin.

Dar prezentul și viitorul nu pot scăpa de trecut cum nu poate scăpa omul de umbra lui. Chiar dacă se va moderniza

drăzneți își plăteau cu canoane afurisite nefireasca galanterie. „Res severa verum gaudium” — Lucrurile serioase sunt adevărate bucurie — spuneau pedagogii și dascălii și învățăceii, volens-nolens, trebuiau să se supună. Beiușul e la o aruncătură de băț de Finis și este numai cu cîteva ani mai vechi decît Finisul. Dacă Finisul se uită de sus la Beiuș pentru că are o cetate situată pe o înălțime, în schimb pleacă ochii sub strălucirea cîtoriei lui Samuil Vulcan care i-a „școlit” odraslele, trimițîndu-le în toată țara.

După cuvîntul unuia din participanții la întîlnire, eleva Mihaela Man în vîrstă de 14 ani a încheiat urarea de bun venit cu un cîntec (reluat și în spectacolul oferit de școlari în limbile română și maghiară) și care a stăruit îndelung în memoria tuturor: „Ai colindat ce-ai colindat / În lumea veșnic friguroasă / Acum bine-ai venit în sat / Mai cald e, totuși, pe acasă...”

Acasă, în satul Finis, sat al cărui locuitori, și români, și maghiari trăiesc în bună înțelegere și colaborare, omenia și hărnicia fiind singurele unități de măsură cu care se cîntărește un om. Marnea Teodor e vecin bun și de-o viață cu Egyed Iosif, după cum Ilea Viorel e vecin bun cu Paul Francisc. Cînd un om își construiește o casă, sar toți vecinii, să îl ajute la „clacă”; înalță zidurile de piatră și pereții și nu sînt cu suflul împăcat pînă nu pun ultima țigla pe acoperiș înainte de venirea ploii. Balurile și nunțile atrag pe tineri și dansurile se succed, ameteitor, înfierbîntate de descîntece și strigături românești și maghiare. Chiar și împrejurările, mai puțin fericite, le trăiesc deplin uniți.

„Fiii satului” vor mai reveni toți deodată în locul unde s-au născut în anul 1991, cînd se vor împlini 700 de ani de la prima atestare documentară a Finisului.

„Finis”, în limba latină înseamnă „sfîrșit”.

Dar un „sfîrșit” neobișnuit care începe mereu, ca un fluviu care, înainte de a se vărsa în marea cea mare a lumii, se întoarce, secret și subteran, la izvorul primordial.

PAȘCU BALACI ■

„MAI CALD E, TOTUȘI, PE ACASĂ...”

scort timp trunchiul, doboară frunzele și numai cioturile mai rămîn, invocînd spre un cer străin, disperarea.

Întîlnirea acestor „fii ai satului” a avut loc la cîminul cultural unde altădată răsunaseră pentru tineretea lor zvăpăiați vestitele viori cu goarnă ale Bihorului ca trimbetele Ierihonului și unde răscoliseră praful de pe podea învîrtite, horele și ceardașurile. Am avut rare ocazii să văd oameni care și-au lepădat la ușă masca lor de respectabilitate socială cu care veniseră și au pășit în cîmin cu pașii ușurei ca ai copiilor din comună, înlemniți de respect și admirație și care-i priveau din bănci, aduși aici spre luare aminte și învățare de exemplu de inimosul dascăl de limba și literatura română prof. Nistor Dobre, care a început simplu: „Nu știu alții cum sînt, dar eu cînd mă gîndesc la locul nașterii mele...”

Rînd pe rînd, cei mari deveneau copii, se emoționau și se bîlbăiau ca și cum ar fi fost prinși cu lecția neînvățată la școala de unde zburaseră spre lumea largă. Și, într-adevăr! Din cuvîntul primarului Stavu

drumul de la Finis la Beiuș supranumit „drumul învățaturii”, oamenii de aici nu pot să uite niciodată că cetatea lor ridicată pe un deal de 459 metri și pomînită de Anonymus a fost construită de voievodul Menumorut în anul 1247, satul fiind atestat documentar cîteva ani mai târziu, în 1291. Cetatea Finis era punctul de trecere de pe valea Crișului Negru, cetatea controla minele de la Băița și Pietroasa și servea ca un fel de frontieră sui generis între pașalicul Ungariei și voievodatul liber al Transilvaniei. Un pasionat de istoria fecundă a acestor locuri a căror frumusețe ar trezi invidia și celor mai pitorești plaiuri din țară este fostul primar al comunei, Ilea Vesa, care, vreme de 30 de ani, a cîrmuit destinele obștii.

La întîlnirea „inteligenței” s-a evocat cu mindrie „mica universitate” a vestului țării — liceul „Samuil Vulcan” din Beiuș unde, după cum relatează cu umor și bonomie ing. Macavei Titus era un cumplit sacrilegiu să te duci la oră cu lecția neînvățată și să iei notă slabă. Educatorii și pedagogii pedepseau cu canoane grele pe cei certați cu catalogul, elevii nu leșeau în oraș decît „cu ordul” (adică încolonați), nu li se îngăduia să facă zimbze fetelor, iar cei în-

tuși ne dă, ce facem cu el?). Și ce ne-ar mai trebui? Purcede cu ironie vorba sa din aceeași tăcere superioară. Îi spunem. Pe același ton serios: 4 pivoți, 2 rulmenți și dacă se poate, numai dacă se poate, pentru că nu vrem să-i facem greutate, o să fim și noi atenți cu el, oho și încă ce atenți! un set motor, unul așa mai modest, de Reșița, nu un Borgo,

feșta. Șeful zimbste, dar risul lui nu e valabil ca soluție. „Uite cit de nemilos plouă afară, îi spunem. Hai să ne adăpostim un pic acolo”. Și-i arătăm magazia. Peste cîteva clipe sîntem în miracol. Magazia de piese de schimb are o scenografie de ev mediu: bidoane, borcane, cuie, cirpe, scaune, table ruginite și vom mai vedea noi ce — toate într-o dezordine aproape su-

atunci e de presupus că ea stă în magazie e scris și pe hirtie. Dar și de această dată dulcea noastră credulitate a fost vexată. Controlul a trecut mai mult ca o părere, ca o stație cumsecade. Pe hirtie nici un set motor, în rafturi 4; în fișele de materiale nici un set de segmenti, în rafturi 6. De prișos să adăugăm că M.M. nu s-a sfiit nici o clipă să consimtă că așa stau lucrurile.

Din lunga listă purtînd semnătura lui Mihai Munteanu (pe care o avem la îndemînă) ne îngăduim să vă reținem atenția doar cu valorile cel mai importante: 4 seturi motor, un vibrobrochen, un electromotor, trei planetare, cinci seturi segmenti, vopsele, carburatoare, rulmenți, plăci de presiune, pivoți reconștrucționați, bidoane cu benzină etc. etc. Le sugerăm celor doi revizori să calculeze ei înșiși contravaloarea pieselor care au fost trecute cu vederea la inventar.

În acest sanctuar al lui Mercur, în care nu se pătrunde dacă nu cunoști Legea lui Ohm (Sînt om cu tine, dacă și tu ești om cu mine), stăruie o confuzie totală. Dar pe M. M. nu acest lucru îl deranjează. Ne-am convins răsfoind registrul de comenzi că are într-adevăr „cunoștințe vaster”. Nu s-a speriat și tulburat M.M. nici măcar atunci cînd dintr-un scrin confecționat de o mină măiastră în ale dositelui (Cine se ascunde bine, trăiește bine) au început să curgă Kent-uri, pungi cu cafea, pachete de Marlboro și Windsor, ciorapi psihedelici și o ploaie de sute adevărate — 12.000.

Ne oprim aici. Faptele vorbesc cu prisosință. Ne despărțim de Mihai Munteanu în termeni buni. E dispus chiar să ne ducă cu mașina lui. Cum și-o fi „gîndit” el, oare, mașina lui? „Mi-am pus-o pe gaz metan. Ieftin, 127 dolari. Anul trecut am vizitat Italia. Vedeți Napoli și pe urmă... Săvîneștiul”. Știți care este pseudonimul necinstei? Faceți un popas la „răspîntia ispitei” și veți afla.

EUGEN TUREȘCHI ■

La un Service, după control

Politețea era o mască!

nu sîntem chiar absurzi. Știți, o facem ca s-o vindem, îi dăm și-o vopsea, un kaki ne-ar prîi...

Îl cuprînde un fel de mîrînimie posacă pe Mihai Munteanu, o senzație nedeslășită pe care o frecventează doar oamenii cumsecade, care sînt în stare să-ți dea și cămașa. Ne-ar servi cu mare plăcere, spune, dar n-a avut repartitie decît pentru două seturi motor, pe care, firește, le-a dat; vibrobrochen n-a mai văzut de vreo trei ani (el e aici de 10): pivoții și rulmenții lipsesc cu desăvîșire. „Nu am nici măcar pentru reviziile anuale, ridică tonul iritat. Nimic despre vopsele. Încît mai schimbăm o idee — două despre vreme, despre ploie, nici ploile astea cînd sînt prea multe nu sînt bune decît la spălat mașini... „Facem și noi ce putem”, oftează M.M. a ușurare, exact cu o clipă înainte de a ne deconspira. Flerul său îndeobște prezumțios i-a jucat

prarealistă. „E deranj fiindcă am avut inventar” se scuza M. M. incurcat, cînd dintr-o dată dinții încep să-i bată ca tacheții. Descoperisem un capăt. Deci inventarul „vine, vede, vicii”, își ia partea și pleacă. Notăm în treacăt că cei care au cotrobăit în infernul de aici se numesc Ion Ionită și Vasile Rareț. Conțați pe ei, U.J.C.M.-ul Neamț mai are cîteva servicii-uri!

La o altă răspîntie a ispitei ne împiedicăm, pardon! de un vibrobrochen. Începe să se vadă lîmpede că M.M. una spune și alt fumează. Ne plimbăm pe aleile magaziei și sîntem efectiv consternați să aflăm că tot ce este reper la o Dacie 1300 se află la raft. Și în mînte ne stăruie lamentația mincinoasă cu care acesta își întîmpină clienții: „Aștia nu-mi dau decît bucege domnule, am o magazie plină de bucege”.

Dacă cu cîteva zile în urmă pe aici s-a petrecut controlul,

● La Nicosia au început lucrările conferinței miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate. În cursul dezbaterilor sînt abordate aspecte ale activității mișcării de nealiniere, în special rolul ei în stingerea focarelor de conflict din diferite regiuni ale lumii. În ce privește problemele economice, accentul principal este pus pe povara datoriei externe cu care se confruntă marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare nealiniate.

● Jan Eliasson, reprezentantul special al secretarului general al O.N.U. la negocierile de pace de la Geneva dintre Iran și Irak, desfășoară intense consultări pentru găsirea unor soluții de compromis între cele două părți. În declarațiile făcute presei, reprezentanții Iranului și Irakului au relevat dificultățile cu care se confruntă negocierile, dar au reafirmat dorința lor de a coopera în aplicarea rezoluției 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U. privind războiul din Golf.

● Lucrările celei de-a zecea runde de consultări greco-americane în legătură cu viitorul statut al bazelor militare ale

S.U.A. pe teritoriul Greciei, începute luni, au fost întrerupte în aceeași zi, ca urmare a cererii părții elene ca S.U.A. să evacueze baza aeriană Ellinikon, de lângă Atena. Delegația americană s-a reîntors la Washington pentru a primi noi instrucțiuni.

● În cadrul acțiunilor de îmbunătățire a relațiilor dintre Grecia și Turcia, la Ankara și la Atena au avut loc reuniuni ale comitetelor mixte politice și, respectiv, economice ale celor două țări. Au fost dezbătute modalități de extindere a cooperării economice și culturale, de eliminare a divergențelor și crearea a unui climat de încredere între cele două țări.

● Marocul a declarat că acceptă, în principiu, planul de pace propus de Națiunile Unite în vederea organizării unui referendum cu privire la viitorul Saharei occidentale. De asemenea, frontul POLISARIO a acceptat „cu unele condiții” planul de pace pentru Sahara occidentală.

● Congresul Partidului Social-Democrat din R.F. Germania, desfășurat timp de patru zile în localitatea Münster, l-a re-

ales pe Hans-Jochen Vogel în funcția de președinte al partidului.

● De la baza militară Waldheide, din apropiere de localitatea vest-germană Heilbronn, a început retragerea rachetelor americane cu rază medie de acțiune „Pershing 2”, care urmează a fi distruse în conformitate cu prevederile Tratatului sovieto-american. Rachetele respective vor fi transportate în S.U.A., unde vor fi distruse în poligoane speciale.

● În cadrul acordului de încetare a focului convenit între Africa de Sud, Angola și Cuba, ultimii 1 000 militari sud-africani au părăsit teritoriul angolez.

● În zona Atlanticului de Nord și a Mării Nordului se desfășoară, în această lună, unul dintre cele mai mari exerciții militare combinate ale N.A.T.O., denumit „Teamwork '88”. Participă aproximativ 45 000 militari, 200 nave de suprafață, 16 submarine și 200 avioane din nouă țări ale N.A.T.O.

● Într-un raport guvernamental, dat publicității la Washington, se arată că numărul cetățenilor S.U.A. situați sub

„pragul oficial” al sărăciei se ridică la 32,5 milioane, adică 13,5 la sută din populația țării.

● Numărul analfabeților era, în Italia, la sfîrșitul anului 1987, de 1 169 164 persoane.

● Comitetul Olimpic al R.P.D. Coreene a hotărît să nu trimită echipa sa reprezentativă la cea de-a 24-a ediție a Jocurilor Olimpice de la Seul, ca urmare a opoziției continue a autorităților sud-coreene de a organiza aceste jocuri în comun, informează agenția A.C.T.C.

● După efectuarea unor experimente medico-biologice și biotehnologice la bordul complexului orbital „Mir”, cosmonauții V. Leahov (Uniunea Sovietică) și A. Momand (Afganistan) au revenit, la bordul stației „Soyuz TM 5”, pe Pământ. V. Poliakov a rămas la bordul stației „Mir”, unde se găsește, de asemenea, M. Manarov și V. Titov, care continuă activitatea lor spațială, intrată în a opta lună.

ION V. ■

Comentariul săptămînii

Neoprotecționismul

Președintele S.U.A. a semnat recent o nouă lege comercială, adoptată anterior de cele două camere ale Congresului S.U.A., după îndelungi dezbateri și după negocierea unor soluții de compromis în ce privește capitolele controversate ale documentului. Și dacă disputele pe plan intern s-au stins, în mare parte, odată cu intrarea în vigoare a legii, în schimb ecourile critice externe capătă o amploare tot mai mare. Pentru că documentul cuprinde o serie de prevederi apreciate drept protecționiste atît de țările dezvoltate, cît și de țările în curs de dezvoltare. Guvernul francez s-a declarat „alarmat” de adoptarea legii, considerînd-o un produs al tendințelor protecționiste tot mai accentuate ce se manifestă în S.U.A. și, în plus, apreciînd că încalcă normele Acordului General de Tarife și Comerț (G.A.T.T.). Din partea Comisiei Pieței Comune, Willy de Clercq, responsabil cu relațiile comerciale externe, a fost și mai categoric afirmînd că această lege confirmă tendința S.U.A., de a interpreta unilateral problemele comerțului internațional și a avertizat că la apropiata reuniune a Consiliului Ministerial al Pieței Comune va atrage atenția asupra necesității unui răspuns adecvat al C.E.E. la situația creată. Dar criticele nu s-au mărginit la Europa. Însuși primul ministru al Japoniei, Noboru Takeshita și-a exprimat regretul că această lege a fost adoptată și a declarat că va urmări îndeaproape modul în care se aplică această lege. Pentru ce? Firește, pentru a adopta măsuri de răspuns. La rîndul său, un purtător de cuvînt al Ministerului Afacerilor Externe al R.P. Chineze a exprimat îngrijorarea în legătură cu consecințele noii legi americane și a relevat că aceasta are o puternică tentă protecționistă, ceea ce nu este conform cu poziția asupra comerțului liber exprimată în repetate rînduri de guvernul S.U.A. Iar un reprezentant al țărilor în curs de dezvoltare, senatorul columbian Humberto Gutierrez, noul președinte al Parlamentului latino-american, considera că legea „constituie unul dintre multiplii factori ce împiedică progresul națiunilor latino-americane, închizînd frontierele pentru exporturile lor”. „Dacă noi le-am face Statelor Unite așa ceva, ne-ar califica drept agresori”, a evidențiat el.

Adoptarea acestei legi protecționiste de către S.U.A. nu este un fenomen izolat, ci exprimă o tendință care devine evidentă în special în perioadele de criză ale economiei mondiale, cînd lumea bogată încearcă să creeze parca un perete despărțitor în fața lumii subdezvoltate. Spre deosebire de trecut cînd măsurile protecționiste erau adoptate de țările mai puțin dezvoltate spre a putea face față concurenței produselor venite din țări mai dezvoltate, cu o productivitate superioară a muncii, caracteristic pentru perioada crizei sistemului comercial mondial actual este faptul că focarul general al măsurilor protecționiste și neoprotecționiste se află tocmai în țările cu economie de piață, cele mai avansate din punct de vedere industrial. Examinarea actualelor reglementări și practici neoprotecționiste — de la finanțarea de către stat a competitivității produselor naționale în fața concurenței produselor externe și de la introducerea de „autolimitări voluntare”, de fapt impuse partenerilor comerciali, pînă la proliferarea a tot felul de norme tehnico-sanitare la import — relevă că marea lor majoritate au apărut ca rezultat al conflictelor comerciale dintre marile puteri capitaliste — S.U.A., Piața Comună și Japonia. În acest sens, ziarul francez „Le Monde” nota nu demult: „Războiul cerealelor, al vinului; disputa în legătură cu încălțămîntea, războiul oțelului și conflictul dintre Airbus și Boeing: în comerțul internațional se înregistreză adevărate bătălii, căci mizele se calculează în miliarde de dolari. Fundalul: locurile de muncă într-o lume industrializată, confruntată de peste zece ani cu șomajul”. Tocmai aici în zona mult-lăudatei „economii de piață” și a „liberalismului comercial”, practicile protecționiste s-au extins și dacă spiritul comerțului liber este pe cale de dispariție, așa cum recunoștea unii economiști occidentali, aceasta se datorează tocmai statelor care flutură steagul „liberalismului comercial”. Însă, acest „liberalism” nu este valabil decît cînd este vorba de alții, cită vreme interesele economice ale Occidentului nu sînt periclitate.

Efectele măsurilor adoptate sînt resimțite însă în primul rînd și cel mai profund de statele subdezvoltate, în asemenea măsură încît, pînă la urmă, se creează impresia că întregul arsenal neoprotecționist a fost creat și folosit de țările capitaliste dezvoltate pentru dominarea și „ținerea în friu” a statelor angajate, la acest sfîrșit de secol, XX, într-un proces de demaraj industrial. Principalele categorii de produse vizate de protecționism se numără printre cele de interes prioritar pentru industriile în formare din numeroase țări în curs de dezvoltare (în special textile, confecții și încălțăminte, dar și produse siderurgice, electronice, electrotehnice și chimice). În aceste condiții, este explicabil de ce, în 1986, valoarea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare a înregistrat o scădere puternică — circa 6 la sută — în contrast cu creșterea de circa 10 la sută a valorii exporturilor mondiale, ceea ce a dus la diminuarea la 19,6 la sută a ponderii, și așa reduse față de potențialul lor uman și material, a țărilor respective în comerțul internațional. Iată de ce, România socialistă, alături de majoritatea covârșitoare a țărilor lumii, se pronunță ferm pentru întreprinderea urgentă a unor măsuri ferme care să permită însănoșirea profundă a economiei mondiale, pentru liberalizarea schimburilor comerciale, pentru renunțarea la condiționarea relațiilor economice de criterii extraeconomice, pentru însănoșirea generală a climatului în care acestea se desfășoară, pentru sporirea posibilităților de participare neîngrădită a tuturor țărilor la comerțul mondial, la întreaga viață economică internațională.

ION VIRGIL ■

Pețitoarea miliardarilor

Firește, un domeniu atît de important cum este viața personală nu putea să scape regurilor implacabile ale societății banului. Așa au apărut agenții matrimoniale specializate în „căsătorii de elită”. O asemenea instituție este cea fondată în S.U.A. de Helena Amram, sub pompoasă denumire de „VIP Internațional”. Într-o convorbire cu un corespondent al revistei „Le Point”, Helena nu se sfîia să declare despre perspectivele ei de a-și extinde și în Franța activitățile: „Voi cunoaște un succes imens. Și știți de ce? Pentru că sînt cea mai bună”.

Se pare că nu este o laudă goală: în cei 10 ani de cînd s-a lansat în „afaceri” a încheiat peste 7 000 „căsătorii” și, de-a lungul și de-a latul Statelor Unite, „Sînt un star”, spune ea. O demonstrează și faptul că a participat la nu mai puțin de 52 de show-uri televizate și că se pregătește pentru prima ei carte: „I Got a Spouse for You” (Am un soț pentru d-voastră).

În stil de mare campioană a lumii capitalului, Helena nu are indoieli, este convinsă că nimic nu îi rezistă. „Oamenii nu știu cum să se întâlnească”, spune ea, relevînd că și cei mai bogați dintre bogați sînt deseori oameni foarte singuri. Și cei mai neîncrezători. Pentru că, aflați pe tronul de aur, au ciudata pretenție de a fi luați în căsătorie pentru ei înșiși și nu pentru banii lor.

Helena se lansează la una dintre emisiunile cele mai populare din S.U.A.: „Good Morning America”. Triumful ofertei sale o determină să deschidă o sucursală în Manhattan, urmează o altă în Beverly Hills, cartierul cel mai select din Los Angeles. În clubul ei închis, nu devine membru cine vrea. Pentru a fi inclus pe listings (aproape 20 000 de persoane sînt incluse pe aceste liste de la birourile din S.U.A. și Marea Britanie) trebuie achitată o taxă de intrare de 10 000 dolari la New York și de 2 000 de lire sterline la Londra. Pentru Paris taxa va fi aproximativ 20 000 franci. Și în plus solicitantul nu trebuie să fie un sărăntoc. Oficial nu se ține seama de suma la care se ridică averea lui, însă, așa cum au demonstrat-o faptele unui candidat cu venituri modeste îi va fi mai greu să fie admis pe listele agenției decît unei cămăle să treacă prin urechile acului. Helena Amram: „Femeile, dacă sînt tinere, frumoase și de o bună moralitate, pot totuși să se înscrie în listele noastre, chiar dacă ele sînt de origine modestă. Dimpotrivă, verificăm ca bărbaii să fie capabili să subvenționeze nevoile unei familii”.

La cît sînt estimate aceste nevoi? „Clienții noștri cîștigă cel puțin 100 000 dolari pe an”, precizează Helena. Și maximum? Cu un suris ironic, ea i-a răspuns reporterului: „Sînt miliardari!”. Dar, vărsarea taxei de intrare, nu încheie ritualul pretențios al „mijlocitoarei”. Urmează teste psihologice, cu psihologi și grafologi (sic!) ai casei, alegerea candidatului (ei) pe baza unor fotografii, întîlnirea... Desigur, păstrarea discreției este condiția esențială a

succesului agenției. „Dacă citez un singur nume, n-am decît să-mi închid agentia. Dar, să știți, că printre clienții mei se numără tot ceea ce este mai bun printre chirurgi, oameni de afaceri, avocați sau văduve. Am deja aproape 1 000 membri francezi înscriși în listele agențiilor mele americane sau londoneze, printre care și destul de mulți aristocrați”. La bursa agenției Amram, aristocrații francezi sînt la mare preț.

Marfa nu este luată pe garanție. Candidatul, femeie sau bărbat, trebuie „să fie absolut al învățămîntului superior, să fi primit o bună educație, să prezinte un cazier judiciar alb și un buletin de sănătate satisfăcător”. Pentru mai multă siguranță, cu voia sau fără voia candidatului, detectivii particulari sînt trimiși pe urmele lui să-i verifice declarațiile. „Am avut uneori surprize neplăcute — își amintește Helena — Un tip fusese condamnat pentru viol, iar o fată ce pretindea că este manechin făcea de fapt parte dintr-o rețea de call-girls”. Sînt și cazuri de falși baroni, falși marchizi și chiar falși bogași, ceea ce constituie vina supremă. Aproximativ 60 la sută din solicitanți sînt respinși. Cota falsității este destul de ridicată în lumea bogată!

ROMEO NĂDAȘAN ■

Misterul tungus

La opt decenii de la producerea lui, deși zona unde a avut loc a fost mereu cercetată de o adevărată armată de chimiști, biologi, matematicieni, botaniști, cosmochimiști, astronomi etc., deși s-a apelat la cea mai modernă aparatură de investigație, în ciuda celor peste o sută de teorii formulate, știm la fel de puțin despre acest eveniment ca în ziua apariției lui. Dar, să dăm puțin „filmul” înapoi. Sîntem, așadar, în tinutul Krasnoyarsk, în ziua de 30 iunie 1908. Este ora 7 și 17 minute, cînd, în apropiere de satul Vanavara de pe rîul Podkamennaia Tunguska, un glob de foc străbate cerul, îndreptîndu-se de la sud spre nord, apoi de la est spre vest. Peste cîteva secunde urmează o explozie formidabilă a cărei undă de șoc culcă arborii din taiga pe o suprafață de mai bine de 2 000 km.p., nimicînd păștorii nomazi și turmele lor de reni. Aproximativ concomitent are loc un cutremur înregistrat de toate seismografele din lume, în timp ce sutele de incendii înalță pe cer vîlvătaiele unui halucinant rug.

Cînd totul s-a liniștit, spre zona nimicită au pornit echipe de cercetători din cele mai diverse sectoare ale științei. De atunci, cu unele mici întreruperi, vizitele investigatorilor n-au încetat. Așa s-au adunat încercările de a explica ce s-a întimplat în taiga la 30 iunie 1908. Cea mai des formulată teorie este aceea a ciocnirii Pământului cu un corp ceresc, de unde și denumirea „Meteoritul tungus”. Așa de mult a „prins” această ipoteză, încît unii s-au apucat chiar să „măsoare” dimensiunile prezumtivului meteorit folosind modelul matematic. Din calcule rezultă că el ar fi avut o greutate de 5 milioane tone și un diametru de 100 m. Impactul produs de un corp cu o asemenea dimensiune, colosalele efecte distructive produse, ar corespunde cu forța unei bombe atomice de 10 megatone. Dar, dacă a fost un corp

celest, fragmente din el — cît de mici — trebuiau găsite. N-a fost descoperit însă nici un grăunte din presupusa materie venită din spațiu. Atunci, un alt grup de savanți cărui i s-a alăturat și cunoscutul astronom sovietic Felix Zeigel, formulează o teorie, pe cit de nouă, pe alit de senzatională: n-a fost vorba de nici un meteorit și nici de vreoa cometă, cum afirmă alții, ipoteticul corp ceresc ar fi fost o astronavă cu propulsie nucleară ce n-a mai răspuns comenzilor echipajului! Iar repetata schimbare a traiectoriei explică eforturile lui de a o redresa...

Nici această ipoteză nu rezistă însă: nici una din probele de sol, prelevate din diverse locuri, nu pune în evidență materie radioactivă. La fel de senzatională este și teoria cercetătorilor leningrădeni Valentina Juralișva și Genrich Altov, citați și de Erich von Däniken. Ei spun, pur și simplu, că explozia care a generat atîtea supoziții, ar fi urmare a unei greșeli a unor... ființe inteligente din constelația Lebedei! Interpretează-se drept un semn venit de pe Terra, fasciculele de unde radio emise în Cosmos de violenta erupție — în 1883 —, a vulcanului Krakatau, reprezentanții acestor „lumi” ar fi „răspuns” îndreptînd spre Pământ o rază laser. Din păcate, mult prea puternică, ea s-ar fi transformat pe cînd străbatea atmosfera, în substanță; cu urmările știute.

În schimb, mult mai tranșantă dar și mai veridică pare a fi teoria cercetătorului sovietic Timofeev. Într-un recent număr al revistei „Chimia și viața”, el spune răspicat: cauza giganticei explozii a cărei forță putea fi, într-adevăr, măsurată în megatone, de unde și tentația de a găsi explicații neverosimile, n-a fost un meteorit, nici nucleul unei comete și nici o mașină fărînită de ființe din alt sistem planetar. Explicația formidabilei explozii din 30 iunie 1908 trebuie căutată în intensă activitate seismică din zonă, din acest an fatidic. În urma repetatelor „respirații” ale Pământului, o uriașă cantitate de gaze a ieșit la suprafață prin mai multe crevase terestre. Ele s-au înălțat apoi pînă la cîteva sute de metri după care un vînt ușor le-a împrăștiat pe mai multe sute de kilometri, concentrîndu-le în Valea Tunguska. A fost deajuns o scînteie pentru a declanșa explozia. Atît de gigantică încît justifică plămămirile țesute pe seama ei.

MIHAI VASILIU ■

Lumea se amuză

După „Skandi”

Să nu ucizi!

„Siguranța depinde de tine. Poți descuraja un atac asupra ta sau asupra bunurilor tale căutând să nu fii o țintă prea ușoară. Multe agenții specializate îți oferă broșuri și sfaturi utile privind modul în care poți preveni o agresiune îndreptată asupra ta. Primul pas ar fi acela de a-ți barricada casa. Pune încuietori zdravene la uși și ferestre și ține-le zăvorite. Fă ca locuința să pară ocupată și în lipsa ta. Nu lăsa niciodată pe cineva să intre în casă când ești singur. Protejează-ți mașina cu sisteme de alarmă, încuietori la roți, portbagaj, etc.”

Aceste sfaturi oferite prin intermediul publicației americane cu caracter religios „The Plain Truth”, în numărul din august anul acesta, ar părea generale dacă...

În cuprinsul aceleiași publicații nu s-ar prezenta un articol referitor la riscurile posibile ale unui cetățean american de a

fi victima unei crime. După datele unui studiu riguros crimele ocupă în ierarhia cauzelor de deces, în SUA, locul al 4-lea după atacurile de cord, cancer și accidente de circulație. 3/4 din victime sunt bărbați, frecvența cea mai mare afectând grupa de vîrstă cuprinsă între 15 și 44 de ani. Zonele cu cea mai ridicată criminalitate la 100 000 de locuitori sînt: Washington (74,7), Louisiana (45,3), Texas (45,2), etc. New-Yorkul ocupînd abia locul al 9-lea. Rata crimelor în rîndul populației de culoare (minoritară) este mult mai mare. Ea se află în continuă și sensibilă creștere. Pe fondul inflației galopante s-ar putea spune că lucrurile costă tot mai mult în timp ce viața își pierde valoarea. Studiul nu face nici o referire la cauzele care duc la creșterea ratei criminalității.

Dacă ar fi să ne luăm după profilul revistei americane ea ar trebui să propovăduiască mai mult preceptul, universal valabil: „Să nu ucizi!”

DAN DĂNUȚ DORU ■

BREVIAR

O femeie „vede”

În infraroșu

Era într-o simbioză, cînd cablul aerian aflat sub tensiunea de 380 volți, ce alimenta și mina de cărbuni „Petrovskaja”, de lângă orașul ucrainian Donetsk, s-a rupt cîzînd peste o macara în care lucra Iulia Vorobiova, în vîrstă de 37 ani, electrocutînd-o. După ce toate încercările medicilor de a o readuce la viață au fost zadarnice, ea a fost transportată la morgă. Luni dimineața, a intrat aici un grup de studenți, de la facultatea de medicină. Cînd unul din ei s-a apropiat de locul unde se afla Iulia, a observat că aceasta avea ușoare tremurături. Transportată la spital, după două săptămîni de îngrijiri și-a recăpătat cunoștința. Abia acum au început pentru ea o serie de suferințe, pe care le povestește astfel: „nu am închis ochii șase luni. În cap parcă mi se învîrteau toate, iar în corp simteam dureri atroce. Într-un tîrziu am cerut să fiu dusă acasă, unde peste cîteva zile m-a cuprins un somn lung, adînc și binefăcător. Într-o dimineață, cînd m-am simțit mai bine, m-am dus după piine. În stația de autobuz mai aștepta o femeie. Cînd am privit-o am rămas îngrozită. Vedeam prin ea. Hainele nu mai erau nici un fel de obstacol. Îi vedeam pielea și sub ea toate organele din corp. M-am crezut nebună”. În 1987 un ziarist sovietic a vizitat-o la casa ei din Donetsk, în care locuiește cu fiul și fiica sa. „Am rămas surprins

declară acesta — cînd Vorobiova mi-a spus că la dejun am băut un lichid roșiat. Băusem, ce-i drept, două pahare de „Chisel”, la bufetul hotelului. Mii de persoane îi solicită, mai ales prin scrisori să fie văzute, cerînd ajutor.

Medicul șef al spitalului din localitate a mărturisit: „Vorobiova are un diagnostic infailibil. Ea mi-a spus că vîd mai bine cu ochiul drept și aud mai bine cu urechea dreaptă. Este adevărat. În tinerețe am avut un traumatism în timpul unui înot submarin”. Așa cum arată revista Sputnik, care a prezentat și cazul, părerile asupra acestui fenomen sînt împărțite. Profesorul L. Taranenko, de la Institutul de medicină din Donetsk explică acest lucru prin puternica acțiune pe care curentul electric l-a exercitat asupra creierului, acesta dobîndînd capacitatea de a vedea razele infraroșii emise de organele corpului. În schimb șeful secției clinice al Institutului de cercetări în psihiatrie generală și juridică din Moscova este de părere: „Nu vreau să o jignesc pe Iulia Vorobiova pentru necredința mea, dar eu consider că este imposibil de a radioscopia conținutul stomacului, starea ochilor și a urechilor, a pancreasului etc. grație facultății de a percepe razele „infraroșii”. În imagine Iulia, femeia care „vede” invizibilul, la ea acasă.

AUREL DIANU ■

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Vacanța cea mare intră în ultima ei săptămînă, interval ce coincide cu cel de pînă la următoarea apariție a „Flacării”. Prezentarea valului de căldură din 7—10 septembrie 1946 în numărul precedent al revistei, precum și evoluția vremii din ultimii doi ani, în care la finele vacanței mercurul termometrelor depășea 35°C în sudul țării, confirmă potențialul termic încă ridicat pentru acest interval de timp al anului.

Ținînd seama de caracterul deosebit al fenomenelor meteorologice din septembrie 1946, văm reținem atenția cu încă cîteva date. În afara maximei absolute lunare de 43,5°C, înregistrată pe 8 septembrie 1946 la Strehaia, menționăm temperaturile de 42,2°C la Giurgiu și 41,8°C la Orșova, valori comparabile cu maximele absolute ale lunii august atît la stațiile menționate precum și la altele situate în sudul și vestul țării. Regimul termic ridicat al anului 1946 s-a manifestat și în lunile de primăvară și toamnă, la multe din stațiile meteorologice maximele absolute lunare au rămas de atunci pînă în prezent valori record. Din punct de vedere climatic, regimul termic excesiv este o caracteristică a continentalismului, căruia i se asociază de asemenea aspectul de vreme secetoasă. Consistența acestei asociații este atestată și prin relațiile din buletinele meteorologice pe anii 1945 și 1946. Lunile acestor ani au fost clasificate drept secetoase și excesiv de secetoase. Luna septembrie 1946 a fost ultima lună secetoasă a intervalului 1945—1946, cu o cantitate medie pe țară de 23,6 l/m² și un număr mediu de 3,2 zile cu ploaie. În Oltenia, Bărăgan, cea mai mare parte a Crisanei, Banatului, Dobrogei și Moldovei nu s-au însumat mai mult de 12,5 l/m².

Evoluția vremii în săptămîna care a trecut, în care mercurul termometrelor a urcat ziua numai pînă la 32°C, iar la 4 septembrie a coborît în zorii zilei, la Miercurea Ciuc, pînă la -1°C ne îndeamnă să ne gîndim la stări termice aflate la polul opus. O asemenea situație este descrisă de Nicolae Topor pentru intervalul 6—9 septembrie 1953. În Buletinul Meteorologic al

acestui an se relatează: „După o zi călduroasă cînd se înregistrează ploi sub formă de averse însoțite de tunete și fulgere în Ardeal și în estul țării, vîntul s-a intensificat în cursul nopții și temperatura coboară sub 5°C în jumătatea de nord a țării și pînă la -8°C pe vîrfurile munților, unde ninge abundent. În cursul zilei de 7 septembrie cerul devine variabil și cad precipitații sub formă de averse în Moldova, Bărăgan și Dobrogea. La amiază un front de vijelii străbate sud-estul țării, determinînd averse de grindină. În nordul Bucureștiului a căzut grindină cu greutate de 150 grame.

Temperaturile minime noctur-

ne coboară sub 0°C în nordul, centrul țării, depresiuni și în zona subcarpatică: Vișeu -1,3°C, Petroșani -1,7°C, Tirgu Bujor -0,3°C, în unele zone ale țării se produce brumă.”

Răcirii atît de accentuate, încă din prima decadă a lunii septembrie, au frecvență mică. În intervalul 8—14 septembrie au avut loc și în alți ani zile cu scădere accentuată a temperaturii și cu minime nocturne negative. În acest sens menționăm anii: 1933, cînd la Craiova s-au înregistrat -1,0°C, în 1956 cînd la Virfu Omu s-a înregistrat -13,4°C, 1973 la Satu Mare, -1,7°C și 1983 la Miercurea Ciuc -2,8°C.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 8—14 Septembrie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE		VALORI DEOSEBITE ALE TEMperaturii ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m ²)		Maxime diurne	
	Maxime diurne	Minime nocturne	Maxime diurne	Minime nocturne	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpia	22÷26	10÷14	4÷10	43,5	Strehaia 1946	-17 Satu Mare 1973
Deal și podiș	19÷23	7÷12	9÷12	38,9	Păgăreș 1946	00 Sibiu 1935
Depresiuni	19÷21	5÷9	10÷15	35,3	Petroșani 1946	-28 Miercurea Ciuc 1983
V. Omu	6÷7	0÷1	16	18,8	1946	-134 1956
Litoral	22÷23	14÷15	4÷7	31,2	Constanța 1987	64 Constanța 1953

Privitor la evoluția vremii în intervalul 8—14 septembrie 1988, aceasta va fi marcată în primele zile de masele de aer reci antrenate deasupra teritoriului României în spatele frontului atmosferic care pe data de 7 septembrie determina ninsori în Carpații Meridionali la înălțimi de peste 2200 m. Precipitațiile se vor restrînge treptat, la începutul intervalului urmînd să se mai semnaleze ploi în regiunile estice și ploaie, lapoviță și ninsoare în zonele montane. Degajarea aerului va favoriza apariția izolată a brumelor slabe în centrul și nord-estul țării în zorii zilelor din intervalul 9—11 septembrie. Minimele nocturne se vor situa între 3° și 13°C, mai coborîte în depresiuni, iar maximele diurne se vor încadra în general între 15° și 25°C.

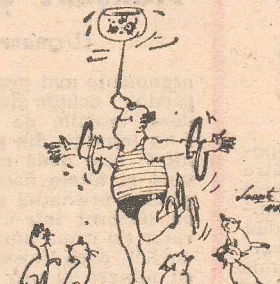
În prima parte a săptămînii viitoare vremea va fi predominant frumoasă și temperatura

va depăși din nou în sudul țării pragul celor 25°C a zilelor de vară.

GLOSAR METEOROLOGIC

Bruma este o depunere de gheață cu aspect cristalin care are loc pe suprafața solului sau pe obiectele de pe el. Ea se formează prin trecerea directă în gheață (sublimare) a vaporilor de apă din aer care vin în contact cu suprafața solului. Bruma se formează în mod analog cu roua, în nopțile senine și calme sau cu vînt slab și nebulozitate redusă, dar reci, de primăvară, toamnă sau iarnă. Este necesar însă ca temperatura solului sau a obiectelor de pe el, să fie inferioară punctului de sublimare. Cînd există condițiile menționate bruma se poate forma uneori chiar și în cazul aerului ceșos.

Racul

Caricaturi de LEONTE NĂSTASE ■

Concurs rebusist

În cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, în zilele de 3—4 septembrie s-a desfășurat la Casa științei și tehnicii pentru tineret din Craiova, Concursul interjudețean de creație rebusistă „La izvoarele patriei”, aflat la a IV-a ediție. Au prezentat referate conf. univ. dr. Ion Pătrașcu („Rebusismul — act de cultură pentru toate vîrstele”) și Th. Sandu Ciobăncan („Cercul rebusist Feroviarul la cota exigențelor contemporane”).

Tot cu acest prilej s-a derulat etapa a III-a a Campionatului de rebus pe anul în curs, organizat sub egida Federației Române de Șah de către Comisia de jocuri logice, cu sprijinul

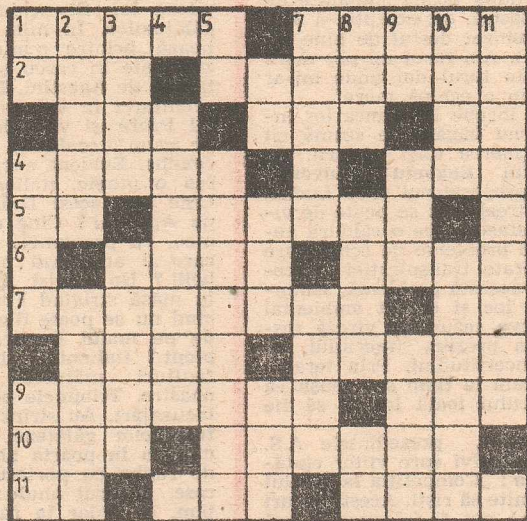
Consiliului Județean al Sindicatelor Dolj.

Cele trei probe de concurs s-au soldat cu următoarele rezultate: **compunere careuri:** I) Teodor Capotă — Cluj-Napoca; II) Gheorghe Țirdea — București; III) George Marină — Sibiu; **dezlegare careuri:** I) Anton Moreanu — Brăila; II) Gheorghe Crișan — Timișoara; III) Bogdan Vlad — București; **dezlegare enigmatică:** I) Nicolae Șut — Dej; II) Liviu Ungur — Cîncea, Cluj; III) Ionel Dragomir — Teis, Dimbovița.

Cîștigătorii la dezlegări (careuri și enigmatice) prin adițiune de puncte: Gheorghe Crișan — Timișoara. Titlul de laureat al etapei a III-a a Concursului de rebus Craiova 1988 (compunere și dezlegări): George Marină, din Sibiu, care repetă performanța din prima etapă, cea desfășurată la Băile Felix.

ADRIAN MITU ■

Țesături

ORIZONTAL: 1) Țesătură groasă de lînă albă (pl.) — Fișie îngustă și groasă de țesătură, folosită ca ornament la îmbrăcăminte. 2) Țesătură foarte subțire — Șiret de lînă sau mătase, împletit sau răsucit (pl.). 3) Cîlindru gol — Siglă pentru „Căile Ferate Algeriene” — Deliciu canin. 4) Fire subțiri netoarse, naturale sau sintetice, materie primă pentru țesături — Bună la țesut. 5) Încheie un fir de mohair! — Țesătură deasă și

fină din fire de în superior, pentru confecționarea lenjeriei de pat sau de corp. 6) Se prinde de haine — Insulă din arhipelagul Capului Verde. 7) Țesătură subțire de mătase vegetală, amestecată cu bumbac — Erbiu. 8) Țesătură lucrată în casă din fire de cîneșă sau de în — A striga puternic. 9) Țesătură de bumbac, deasă și rezistentă, cu una dintre fețe pufoasă (pl.) — Nu-s buni. 10) Veche măsură — Fibră textilă sintetică, rezistentă și elastică.

11) Comparăție pentru capron! — Fibră textilă — Postav aspru de lînă de culoare închisă.

VERTICAL: 1) Simbolul argintului — Se desfășoară pe o pinză specială — Țesătură de bumbac din care se fac haine de vară și salopete. 2) Fir de bumbac mai gros decît ata de cusut, folosit pentru însăilă — Pinză de bumbac rară și subțire. 3) Alaun cristalin ca zahărul — Țesătură de lînă sau de fire sintetice pentru îmbrăcăminte. 4) Țesătură de mătase de calitate superioară, înflorată cu fire de aur sau de argint. 5) Elvira Gane — Proprietatea țesăturilor din fire de cauciuc, îmbrăcate în fire textile

(masc.; pl.). 6) Coase cu ată — A usturoia (reg.) — Dromader. 7) Pinză de bumbac albă, cu fața netedă și apretată, folosită pentru confecționarea lenjeriei — Țesătură subțire, încrețită, din fire de mătase. 8) Fir de urzeală — Cap în Maroc — Margini de rips! 9) Rădăcină — Amalgamați în vechea chimie — A tăia o stofă de croitorie. 10) Ciine din deltă — Țesătură

cu urzeală de mătase și bătea-lă de bumbac, pe o parte lucioasă, iar pe cealaltă scămăsoasă, utilizată în confecțiile de damă. 11) Ateliere unde se fac diverse țesături.

Dictionar: RAZO, SIAC, AZUB, AIL, NAR, DRAA, AAA, ENOT, ZENANA.

GHEORGHE TOIA ■

Dezlegarea careului „Nocturnă”

SOMNAMBULA; RASUNET; UTA; REU; Y; EMIR; ABC; ZEU; IPA; DA; MARGINI; A; BARBU; IRP; MARTIE; STEA; MAI; EITA; R; SUD; ARSA; ID; TR; QL; ARAMA; AGARBICEANU.

Succes olimpicilor noștri!

Un avion al companiei „Tarom” a decolat, în urmă cu câteva ore, de pe aeroportul Otopeni în direcția Seul, purtând delegația sportivă a țării noastre care va participa la cea de-a 24-a ediție a Jocurilor Olimpice de vară. Acest start a fost, de fapt, punctul terminus a patru ani de căutări și angajamente, de speranțe și verificări, de pregătiri și așteptări — toate acestea într-o luptă vizibilă și invizibilă pentru a prinde un loc sub semnul olimpic, adică acolo unde gloria oricărui sportiv se află la apogeu unei recunoașteri fără egal. Până la urmă, succesive analize și deliberări asupra șanselor pe care le-am putea avea la Olimpiadă, întorcând problema acestei participări pe toate fețele, adică măsurând de vreo zece ori și tăind o dată, s-a ajuns la opțiunea definitivă de a înscrie în concurs 64 sportivi la 10 discipline olimpice: atletism, canotaj, caiac-canoe, tir, gimnastică, box, lupte (greco-romane și libere), scrimă, haltere și natație.

Lotul olimpic al țării cuprinde sportivi de mare valoare, laureați în repetate rânduri la diverse competiții internaționale, „veterani” ai întrecerilor mondiale și olimpice, am putea spune, dar și foarte mulți tineri,

abia intrați sau trecuți de vîrsta adolescenței și tocmai de aceea dornici de afirmare într-o competiție de mare anvergură. Pentru Maricica Puică, Nicu Vlad, Aurel Macarencu, Ion Corneliu, Sorin Matei, această Olimpiadă nu mai poate stîrni fiorii unei premiere, dar poate constitui prilejul confirmării la nivel înalt a performanțelor lor, încheierii apoteotice a unor cariere sportive de excepție. Pe de altă parte, puștoarele de la gimnastică și natație, boxerii Dumitrescu și Vasțag, „piticii” halterelor — Socaci, Cicărean, Czanka —, floetistele Tufan și Kazăr, băieții de la gimnastică, recordmena lumii la junioare Alina Asaftei, luptătorii Cărare și Tămăduian și alții vor pași pentru prima oară în agora întrecerilor olimpice, cu speranță, cu ambiție, dar și cu emoții inevitabile.

Sportivii noștri s-au angajat să obțină 17—19 medalii, din care 6—8 de aur; de vor reuși sau nu, asta e greu de spus, pentru că această întrecere este, înainte de toate, cu necunoscutul. Oricum, vom fi alături de ei cu gîndul și cu speranța că ne vor face să ne bucurăm, foarte des, ori de cîte ori vor reuși să fie „altius, citius, fortius”!

OCTAVIAN ȘTIREANU

Echipa de gimnastică

În cronică atît de colorată a ciclismului nostru a mai trecut o ediție a „Turului României”, a 26-a, o ediție parcă mai puțin agitată, datorită, în special, superiorității învingătorului, dinamovistul Vasile Mitache, care a purtat tricoul galben încă de la început și l-a păstrat cu brio, „cu panas”, cum se spune, pînă la București.

Prima etapă avea să dea tonul întrecerii, fiind ca un „original”, „xeroxat” apoi în mai multe rînduri. După monotona parcurgere a autostrăzii București — Pitești, după cîteva hărțuiri nesemnificative, Mircea Romașcanu, însoțit de Gheorghe Neiliu și Ion Alexandru, și-a manifestat pretențiile, demarînd sec cu 10 km înainte de sosire. Numai că Mitache, Cornel Nicolae și Costică Paraschiv au prins repede „roata” micului grup, iar la sprintul de la Curtea de Argeș prima victorie de etapă revenea lui Vasile Mitache, și, odată cu acest succes, și tricoul galben, poziția mult rîvnită fiind consolidată la Tg. Mureș (evadare în trei, cu Romașcanu, cîștigător de etapă, și Mihai Oros, localnicul), acțiune care a stabilit configurația podiumului final, intrucît ceilalți au sosit la 6 minute și peste. Să reamintim și „intermezzo”-ul de la Sibiu, unde a cîștigat turcul Salih Korkmaz, un rutier cunoscut, cu un palmares impresionant: 100 de victorii în diferite probe de șosea și velodrom.

De la Tîrgu Mureș rămînea de văzut dacă, și cum, vor reacționa ceilalți pretendenți la victoria finală. Erau în joc, de asemenea, alte două tricouri distinctive, cel roșu, al sprinterilor, și cel albastru, al cătărătorilor. În lupta pentru acesta din urmă, purtat inițial de Valentin Constantinescu, cîștigătorul de anul trecut al „Miciei bucle” (după care s-a cam resemnat, inexplicabil...) și-a demonstrat, înapă de etapă, calitățile un tânăr rutier bulgar, Stanislav Fotev („Veți mai auzi de el și în alte mari competiții internaționale, mai ales după încă doi ani”, ne declara antrenorul lui), care și-a adjudecat în cele din urmă, dar destul de detașat „Premiul Munților”.

În ce-l privește, Vasile Mitache n-a slăbit nici un moment

alura, trecînd cu succes și proba, drastică, decisivă adesea, a muntelui, cu o nouă victorie la Piatra Neamț, o etapă destinată, parcă exclusiv, „grimpeurilor”, cu două puncte de cătărare de prima categorie.

După jumătatea cursei, plutonul își îngăduie un scurt moment de respiro, de care profită italianul Gianpaolo Grimaldi, primul în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, dar a doua zi liderul punctează din nou, la Sf. Gheorghe, înscriindu-și în palmares a treia victorie de etapă. Ultimele două tronsoane ale cursei, cele mai lungi, Sf. Gheorghe — Buzău și Buzău — București, au fost marcate de tresărirea de orgoliu a doi favoriți inițiali, în opinia majoritară a specialiștilor, Ludovic

cîștiga o etapă în „Turul României” (Brașov — Cîmpulung Muscel), iar anul trecut a făcut, pe munte, o evadare de 85 km, clasîndu-se în final al treilea.

● Al doilea clasat, Mircea Romașcanu, a dovedit la cei 35 de ani (împliniți în martie) aceleași excelente calități de tehnician, tactician și de voință care l-au făcut cunoscut ca rutierul nostru cel mai bun mai bine de un deceniu. Acum antrenor, Mircea Romașcanu a dat, în „Tur” un exemplu personal tinerilor săi elevi ● Surprinzătoare, poate, pentru mulți, poziția a treia ocupată de Mihai Oros, mai ales că el prezintă un caz particular, începînd ciclismul de performanță la... 22 de ani, la Electromureș Tg. Mureș

● Prima formație a României (condusă în această competiție de Nicolae Voicu), a doua selecționată (antrenor Ion Stoica) și Selecțiunea sindicală A (Constantin Ciocan) și-au adjudecat „medaliile” pe echipe, iar la sprinteri s-a impus tot Vasile Mitache. ● Menționăm pentru Ludovic Covaci, Cornel Nicolae, Cristian Neagoe, Dănuț Catană, Ion Alexandru, din primele noastre echipe, Nicolae Aldulea, Ovidiu Mitran, George Olteanu, Florin Sandu (care a obținut un premiu din partea C.M.B.E.F.S. — București), Viorel Grosu, Cristian Ivancea, Gheorghe Neiliu, care au apărut, constant, în comunicatele caravanei. ● Ca și în anii trecuți, „întrecerea” capetelor de etapă a revenit organizatorilor de la Piatra Neamț (presedinte C.J.E.F.S. — Ion Balcița), secundată de cei din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej și Buzău. ● Un premiu fair-play sui-generis merită, în opinia noastră, antrenorul turc Hasan Sert, care a depănat, într-o situație dificilă, bicicleta bulgarului Krasimir Konev, pe cînd mașina tehnică a acestuia se afla departe, în „coada” caravanei.

Deci, s-a mai încheiat o ediție a „Turului ciclist al României”. Nu ne rămîne, la sfîrșitul acestor rînduri, decît să spunem: „La anul, din nou la drum”, cu minunații oameni ai ciclismului.

LUCIAN OPREA

Turul ciclist al României

Lauri pentru „mica buclă”

Covaci și Cornel Nicolae, învingători la sprint.

În încheiere, să punctăm cîteva aspecte ale cursei. ● Mai întîi, cîteva cuvinte despre învingător. ● Născut la 2 iulie 1964, la București, Vasile Mitache a fost legitimat prima dată în 1977 la Clubul sportiv școlar numărul 1 de prof. Francisc Gera, la recomandarea profesoarei de... română a viitorului campion Elena Calcan. A trecut apoi la Dinamo București, sub îndrumarea antrenorului emerit Nicolae Voicu (acum îl are antrenor și pe... Mircea Romașcanu), impunîndu-se destul de curînd, chiar în 1978, cînd și-a adjudecat primul titlu, la campionatele republicane de juniori mici. În total, pînă în prezent are 15 titluri la juniori și 14 la seniori, șase dintre acestea anul trecut, ceea ce i-a adus distincția de cel mai bun ciclist în 1987. Ca o paranteză, poziția respectivă nu i-a fost de-ajuns pentru a fi selecționat în echipa de „Cursa Păcii”, fiind considerat exclusiv un pistard și un contratimpist, deși încă în 1983

Fotbal: Cupele europene, o nouă ediție

Pentru antologia fotbalului

(Urmare din pag. 24)

la ce subtilități tehnico-tactice mai apelează ei. Iar ceea ce s-a petrecut către sfîrșitul meciului cînd jucătorii praghezi păreau total lipsiți de vîlagă și într-o completă derută în timp ce ai noștri zburdau de parcă abia atunci intraseră pe teren, astfel încît cîteva minute n-au permis adversarilor nici măcar să se atingă de mingea și i-au transformat în jaloane printre care executau ceva ce semăna cu slalomul uriaș explică de ce campioana noastră, aflată de la un moment dat irezistibil la cirna jocului, merita cu prisosință victoria la un asemenea scor care, după părerea noastră, și fără nici o exagerare, ar fi putut fi și mai mare dacă n-ar fi fost cîteva ratări uriașe, inerente în condițiile unei lupte de o asemenea tensiune. Scor care ne scutește de emoții în legătură cu calificarea în turul doi al C.C.E. și care reflectă maturitatea acestei echipe, formidabila ei voință de a se da rîni în așa fel pe parcursul întregii partide încît să-și ingenucheze adversarii fără menajamente de ordin emoțional. Nimeni nu ne-a iertat vreodată dacă a avut prilejul să ne administreze o lecție severă. Miercuri însă Steaua a răzburat multe din înfrîngerile rușinoase pe care le-au cunoscut echipele noastre de fotbal. Așa e firesc, așa e bărbătește, așa e legea jocului. De altfel, înșiși jucătorii de la Sparta Praga au recunoscut superioritatea jucătorilor români și au așteptat respectuoși ca mai întîi să iasă de pe teren și să se îndrepte spre vestiare cel care au cîștigat partida. E un gest emoționant, e un gest cavaleresc care îi onorează. Iar Lung, Dan Petrescu, Ungureanu, Iovan, Stoica, Belodedici, Lăcătuș, Hagi, Ilie Dumitrescu, Pena, Rotariu precum și cei doi jucători care au intrat în a doua repriză, Balint și Măstăcan l-au meritat din plin.

A fi ca și calificat în turul al doilea într-o competiție de o asemenea anvergură, din primul meci, este o performanță care nu-i este dat oricui s-o cunoască. De aceea încheiem, așa cum e și normal, așa cum de altfel ne-am obișnuit în ultimii ani, cu o felicitare ce devine tradițională: „Bravo Steaua!”

Tranșant și convingător

(Urmare din pag. 24)

argumente mai principale, inevitabilul s-a produs: echipa din Lahti a început să cedeze, ocaziile de gol ale dinamoviștilor s-au înmulțit din minut în minut, au venit și cele două goluri — și mai puteau veni și altele dacă Lupu nu vîrșa oala plină a prestației sale de pînă atunci dînd cu piciorul într-un penalty pe care l-a ratat (în urma unui fault asupra lui Vaiscovic), dacă Vaiscovic nu vroia să treacă pe mîngă și prin ochiurile plasei (după ce driblase tot ce-i ieșise în cale, dacă lobul lui Mihaescu nu poposea pe transversală, dacă portarul finlandez nu răsărea că din pămînt în calea unor mingi pe care toți le vedeau în plasă s.a.m.d.

După pauză, și îndeosebi după primirea celui de-a doilea gol, echipa din Lahti a încercat marea cu degetul, făcînd tentative de a ieși spre atac, în căutarea unui gol dătător de speranțe. Au fost momente care ne-au explicat cum a rezistat echipa din Lahti timp de 176 de minute fără gol în fața Stelei, confirmînd că și acum finlandezii alcătuiesc o echipă redutabilă, cunoscutoare a regulilor unui joc în deplasare însă, în ciuda intențiilor ei inteligente, nu s-a putut exprima; asta pentru că Dinamo, și cu asta credem că am spus totul, a fost mereu deasupra — jocului și adversarilor, deopotrivă.

Alături de proporțiile scorului, care-i asigură o confortabilă calificare în turul doi (minuni se mai întîmplă, dar mai rar, totuși), imbucurătoare a fost la Dinamo maturitatea competițională: nu s-a precipitat vînzînd că nu-i „iese”, n-a intrat în jocul distructiv al adversarilor, a reținut cu mîgălă, de fiecare dată, șirul atacurilor și al combinațiilor, și-a făcut propriul joc, la care se lucrează de atîta vreme și, lucrul cel mai important, a știut cînd și cum să schimbe foaia, astfel încît reduta finlandeză să cedeze. Toate astea, repet, pe fondul unei prospețimi în joc și-al unei excelente pregătiri fizice — capitol care era cîndva meteahna fundamentală a echipelor noastre. Acestea fiind spuse, se înțelege că și scorul la care s-a încheiat partida ne îndeamnă să felicităm întreaga echipă dinamovistă, pe antrenorii ei și, nu în ultimul rînd, întreg „statul major” al oamenilor de bine și de suflet care sînt alături de Dinamo în această campanie europeană, pentru că, nu-i așa, nici-o campanie nu poate fi dusă „de unul singur”.

Gîndind la turul al doilea

(Urmare din pag. 24)

întîlnit o echipă muncitoare, dornică de a afirma, care a vrut dar n-a putut mai mult. Oricum, returul va trebui tratat cu aceeași seriozitate căci nici o echipă care se respectă nu se poate considera deja calificată înaintea ultimului fluier.”

Portarul Nițu a salvat echipa din cîteva situații extrem de dificile: „N-a fost un meci ușor, așa cum s-ar fi putut crede. Ne-au incomodat temperatura la care ne-am adaptat cu greu, terenul dar și adversarul, o echipă ambițioasă comparabilă cu multe echipe de la mijlocul campionatului nostru. Am dovedit că sîntem mai buni, în special după prima jumătate de oră. Apărarea noastră, cu excepția a 3—4 greșeli, s-a sincronizat destul de bine iar mijlocul a excelat. Am făcut un pas mare spre calificarea în turul doi unde mi-ar place să eliminăm o echipă mare”.

Atîta modestie începe în munca lor încît, uneori, nici nu băgăm de seamă cît merit au în obținerea unei victorii. De astă dată, medicul Eugeniu Craioveanu (secondat de preparatorul fizic Lucian Sirbu) a făcut o treabă cît se poate de vizibilă: „Meci desfășurat pe o căldură neobișnuită ridicînd probleme de echilibrare electrolitică datorate transpirației excesive. În afară de această problemă, schimbările bruște de loc și climat ambiental au declanșat cîteva cazuri de viroză respiratorie care, în prețuia meciului, au produs unele incertitudini. Prin terapie adecvată și aplicată la timp s-a reușit ca la momentul jocului toată lumea să fie aptă”.

Dumitru Dragomir, președintele A.S. Victoria, pentru a privi spre viitor cîntărește cu luciditate: „Competiția la nivelul acesta nu îți permite să riști. Aceste jocuri cu echipa mîlțeză pot fi folositoare însă pentru viitor, permițînd o acomodare. Nu se mai pune problema calificării ci doar aceea a omogenizării și fixării jucătorilor pe posturi. Meciul retur înseamnă acum doar o etapă intermediară, o etapă pregătitoare pentru turul II. Vom căuta să nu existe fisuri în comportarea jucătorilor dar, cum există și neprevăzut, pregătirea se va face cu toată atenția. Lotul numeric mic (doar 18 jucători) implică de asemenea măsuri suplimentare. Returul cu echipa mîlțeză va fi tratat totuși cu toată seriozitatea, așa cum merită orice meci din această competiție și cum ne povățuiesc experiențele trecute”.

Buturuga mică, există și în fotbal

(Urmare din pag. 24)

După pauză italienii, cu orgoliul zgîndărit de faptul că niște jucători încă necunoscuți în Europa le pun probleme atacă prin combinații rapide dar fundașii noștri se apără sub deviza „pe aici nu se trece”. De Agostini pune o talpă mare cit pentru cizma peninsulei. În acest moment Cornel Dinu face o schimbare de mare inspirație. Îl introduce în teren pe Drăgoi, titirezul care va croșeta mereu apărarea Juventusului cu driblingurile și viteza lui. Se schimbă culoarea jocului gălăbenilor. În min. 59 Profir îi telefonează „printre” o minge lui Drăgoi, acesta zvîcnește în careu și este faultat în extremis de Agostini. Penalty! Momente de preinfart în tribune! Execută ireproșabil Profir și visul întregului Galați este de acum o realitate. Marele Juventus este condus. Evident enervat de ceea ce părea o utopie, italienii atacă furibunzi. Cine este acest Drăgoi care îl driblează pe Agostini? Cine este acest Agiu, culmea, cu prenumele lui italianesc Mario, care îl anihilează pe vulpoiul de Altobelli? Un ziarist italian da cu pumnul în masă strigînd Forza! Dar cum forța, cînd nu se poate din cauza acestor băieți de pe malul Dunării cu șapte inimi în piept? Italienii umblă și la provizia de faulturi mătîrînd tușa cu extremele noastre. Tribunele erup ca un vulcan de încurajări. Au strîns în ele toate focurile furnalelor gălătene. Juventusii introduc mingea în poarta noastră ca la un mîle de rugby cu portarul nostru cu tot. Firesc, arbitrul anulează golul. Dar rezistăm, ba chiar la fluierul final Octavian Popescu este faultat în atac.

Un vis frumos s-a realizat. Luptînd ca niște eroi băieții noștri au învins pe Juventus obținînd un rezultat de mare prestigiu pentru orașul lor, pentru fotbalul românesc. Telexurile se vor grăbi să ducă vestea acestei mari surprize. Temperatura sufletelor celor din tribune a atins nivele greu de măsurat. Cornel Dinu: „Băieții au făcut o partidă bună, peste așteptări. Ne vom pregăti ca la Torino să facem un joc plăcut pentru spectatorii italieni și apoi vom vedea...”. Jucătorii și antrenorii italieni, cu firma sifonată, nici n-au mai venit la conferința de presă.

Atmosferă de vacanță pe fruntea de asfalt a falezei din Constanța, cu figuri bronzate, pantaloni scurți și slapi. 4 iulie! Cei veniți să admire doar zbaterea mării și planarea elegantă a pescărușilor au avut surpriza să vadă cotind brusc de după digul miniportului Tomis un iaht alb cu tricolorul zburlind în bătaia brizei. Șapte stegulețe colorate, de fapt litere din alfabetul marinăresc, îi anunțau numele: DECEBAL. Pe velă, semeț și dirzul cap de lup al steagului dac! Se depărta metru cu metru de pământul țării pornind să cucerească imensitatea de apă a planetei, primul iaht românesc care și-a propus să traverseze Atlanticul. Un vas de numai 13 m lungime și 4 lăți, construit la Șantierul Naval Oltenița, construit în mai vechea idee a unui circuit circumterestru. Șase bărbați temerari și romantici începeau cu „toate pinzele sus” o poveste frumoasă demonstrând cucerirea, tenacitate și visare. Pe punte însă, cele șase inimi nu erau singure, simțeau alături miile de inimi ale timișorenilor de la Întreprinderea de Aparate Electrice de Măsurat IAEM, cei care susținuseră clipă de clipă proiectele expediției, și de ce nu, inimile noastre ale tuturor. Despicând cu pieptul lui zvelt valurile iahtul devine din ce în ce mai mic, un punct alb al depărtărilor, ajutat parcă să înainteze de fluturările de mină ale celor de acasă. Îl petrece privirea senină a Marelui Poet veșnic pe soclul lui pe țarm. „Printre sute de catarge...”

Revedem filmul cu momentele numărătorii inverse a expediției. Primii metri de piculă fixează distribuția mării călătorii. Și mai ales gânduri. Scriitorul Radu Theodoru, căpitanul, însetat din copilărie de chemarea mării, cel care la bordul vasului bunic „Hai-Hui” a plutit nu numai pe Marea Egee ci și pe valurile inspirației dăruindu-ne apoi pagini fermecătoare, a stat mereu la cirna ideii. „Românul trebuie să-și apropie și o a doua mare: oceanul planetar. Croaziera noastră este primul pas spre lansarea iahtingului românesc pe meridianele lichide ale Terrei. În corabia noastră au sădit o fărâmă de muncă și visare o multime de oameni din Timiș până la Constanța, din Oltenița până la Iași. Sufletistii de la IAEM Timișoara care ne-au ajutat de la primul șurub până la ultima conservă, de la demersuri la menținerea moralului, au dovedit și cu acest prilej deschiderea lor spre nou. Întâlnirea cu entuziasmul lor a însemnat pentru mine și regăsirea adolescenței la licean timișorean, a primei bărci pe Bega. Iahtul și gândurile noastre îi vor face să fie în același timp și pe malurile unui riu ce se varsă în Tisa și pe undele Golf-Streamului”. Instructorul Paul Butușin este singurul profesionist de pe punte, căci la Școala de Marină din Galați îi deprinde pe elevi cu tainele meseriei de lup de mare. „România are azi o flotă puternică. A sosit momentul să-și spună cuvântul și în

iahturile de croazieră”. Mircea Boari a terminat facultatea de medicină și, cînd a cerut să fie primit în echipaj, a adus o scrisoare de recomandare în care erau prezentate, cu severă obiectivitate, plusurile și minusurile lui. Aceste „radio-grafii” și buletine de analiză erau semnate de „Mircea Boari. A devenit unul dintre cei mai întreprinzători regizori ai expediției. „Călătoria noastră nu este o aventură, nici nu se vrea o știre mondenă, de senzație. Reprezintă dorința noastră de a ne depăși, de a forța niște limite proprii. Noi, tinerii, cu siguranță vom reveni pe chei mai bărbați. Sper să nu fiu nevoit

ță n-a stat mult pe gânduri, s-a suit pe platformă și și-a făcut vînt în apă. N-a uimit juriul cu stilul plonjonului, dar a cules ceva puncte în clasamentul pentru comună. După aceea toți au aflat că nu sârise de la trambulină niciodată. „Am copii de 18 ani dar mă simt ca un coleg de-al lor. Și iată-mă la bord unde dețin două posturi cheie: de mecanic și bucătar. Sper să nu-i facem de ris pe cei care ne-au sprijinit”. Vasile Tudor este tehnician la Șantierul Naval din Oltenița, „maternitatea” unde s-a născut iahtul. „Călătoria aceasta este o experiență unică de viață în care cunoști multe și legi prietenii adevăra-

pace”, „Corsarul”, acum odihnindu-se pe mal după ce prin zbulciumul lor pe apă au pregătit nașterea „Decebalului”, înseamnă fiecare acum un „Drum bun”! Vîntul se înfoaie în pinza albă ca un gînd bun, iahtul se smulge din îmbrățișarea cheiului și începe vîlsul elegant pe valuri înțepind orizontul cu prora. De-acum numai radiogramele și dorul vor ține legătura între cei de pe mare și cei de-acasă.

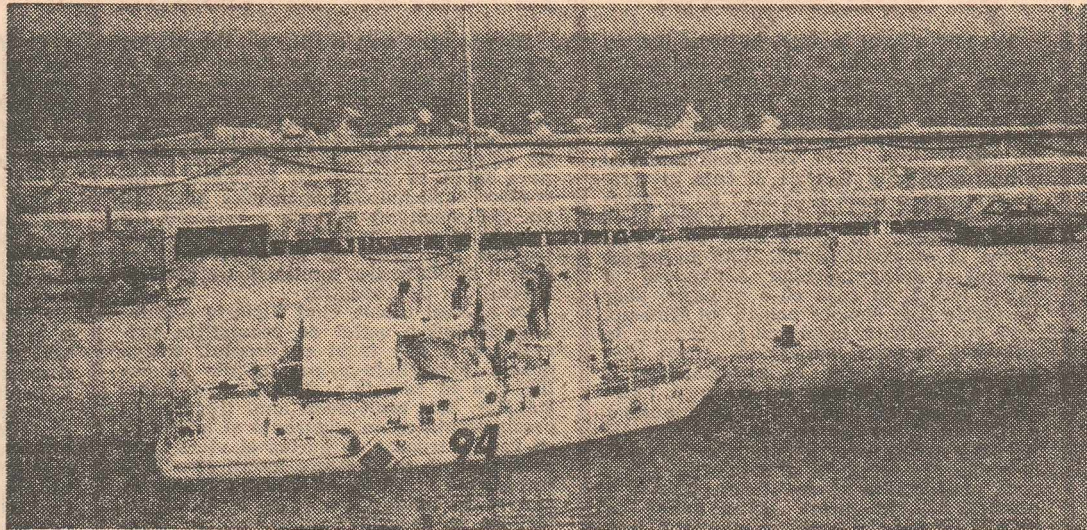
Și veștile au început să curgă în „urechea electronică” a pasionatului radioamator Valeriu Bercea care, uneori, a trebuit să-și ia și ajutoare pentru a fi permanent cu butonul deschis pe recepție. Dintre zecile de radio-

saje de la familie. Vasile Tudor a ajuns cu bine acasă? „Ca valurile mării, viața are sușuri și coborîșuri. Trebuie să le primești cu fruntea sus! 30.07: „Am plecat de citeva ore din Malta, cel mai îndepărtat punct atins vreodată de un iaht românesc. Fiecare milă în plus este o victorie comună. Aveți încredere! Lansăm prospectele întreprinderilor noastre”. 31.07: „Ceață densă. Toți pe punte pentru observarea drumului. Funcționează optimismul. Trimițeti-ne cite 25 de borcane cu mazăre, fasole verde, sfeclă, cite 150 picuri cu supă și sucuri, 10 kg de macaroane, o țevă dural și 2 forfecuțe de unghii”. 01.08: „Dublat Sicilia. Fără vînt. Deplasare cu motorul tractorului lui Enuță. Defectat aparatul de filmat”. Un comandament de navigatori, electroniști, mecanici aflat în permanentă alertă pe malurile Begăi, transmite orice indicație solicitată de cei de la mile depărtare. 03.08: „Coasta Spaniei în față. Mai avem motorină pentru o zi. Velele s-au comportat foarte bine. Barometrul urcă. Ne așteptăm la vreme urîță. De ziua mamei lui Mircea, felicitări de la toți”. 06.08: „Ne aflăm la 20 de mile de insula Légalité. Am fost 48 de ore în furtună. Ne-a smuls și castroanele și lingurile. Am terminat motorina, dar am cusut velele. Trimițeti 5 diode căci am improvizat legătura cu piese de la bord. Enuță cere ochelari pentru citit +2 dioptrii și distanța 65. Stare sufletească excelentă. Vom traversa oceanul cu orice risc”. Călătoria nu este în nici un caz una de agrement pe Bega sau Herăstrău! 07.08: „Ne-a sărit în ajutor mineralierul Olțu care ne-a dat motorină și ne-a ajutat să reparăm unele defecțiuni de după furtună. Am sărbătorit la bordul lui o lună de la ridicarea ancorii și Ziua Marinei. Sintem serviți cu pine caldă, nuci de cocos și apă minerală. Mircea, doctorul, a dat consultații marinarilor de pe marea navă”. 12.08: „Ne deplasăm pentru prima dată cu vînt din pupă. Am traversat meridianul zero și am intrat în emisfera vestică”. 14.08: „Am ajuns la Malaga. Starea echipajului și a navei, foarte bune. Sintem solicitați să participăm la marea cursă internațională de traversare a Atlanticului de 2800 de mile. Nu vom putea căci timpul ne gonește din urmă și se apropie perioada cu furtuni”. 18.08: „Am depășit Gibraltarul. Prora pe ocean! Diseară vom fi la Cadiz. Ne-a urmărit o ambarcațiune mică cu motor. S-a dat alarma și am stat toți pe punte. A dispărut imediat. Echipajul și Decebal sînt în mare formă. Am deschis pagina unei tulburătoare necunoscute: imensitatea Atlanticului!”

Călătoria continuă cu toate pinzele sus! Bravo băieți! E freamăt de tărie bărbătească, puțină copilărie și un strop de nebulie frumoasă în tot ce faceți. Vînt bun în pupă și soare în suflet!

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Iahtul Decebal la porțile Atlanticului

să dau consultații pe Decebal în mijlocul oceanului”. Sandu Nițoi, muncitor electronist la IEMI-București, este radiotelegrafistul navei. „Vom testa în condiții grele aparatura românească. Pentru mine va fi o maturizare profesională căci va trebui să mă descurc singur la mii de mile cu circuitele integrate și tranzistorii”. Din județul Călărași, de la IAS Chirnovi, a sosit maestrul mecanic Nicolae Enuță. N-a venit singur ci cu un motor de la un tractor casat, pe care după ce l-a meșterit s-a toarcă sănătos, l-a montat în pîntecul „transatlanticului” dac. „Fără curaj și îndrăzneală bați pasul pe loc în viață. Trebuie să faci ca azi să nu seme- ne cu ieri, căci altfel îți se urcă vîrsta în circă și-ți îndoaie genunchii”. IAS-istul nu e tare doar în filozofii. Stă bine și cu practica. La un concurs sportiv între comunele din județ, Chirnoviul n-avea săritor de la trambulină în Dunăre. Nea Enu-

te. Ai la bătrînețe ce povești nepoților”. Șase oameni de vîrste și profesii diferite sudați într-un singur gînd, acela de-a face ca Decebalul să înfrunte cu demnitate mările!

Se apropie momentul zero. Echerale și compasele căpitanului definitivează pe hartă în geometrii exacte traseele viselor. Medicul s-a cățarat pe catargul de 9 m să mai despletească o dată velele. Sandu Nițoi piue de zor la aparatele lui, intrînd și ieșînd din canale ca într-un joc de-a v-ați ascunselea cu undele. Directorul adjunct al IAEM-ului, Ion Bebec, sufletul rămas la vatră al expediției, ba îi stringe în brațe cu emoție, și îi povățuiește ca un antrenor sever. La fel contabilul șef Florin Coste, și el reprezentant al sponsorului din Timișoara. Sofia scriitorului, sora medicului venită cu un picior în ghips, mame, prieteni, meșterii de la Oltenița și „bărcuțele” pensionare „Hai-Hui”, „Bătrîna Cara-

grame care marchează ca niște borne kilometrice drumul de apă, alegem citeva. 08.07: „De 42 de ore în larg. Senin și pe cer și la bord. Spre Marmara!” 12.07: „Sintem încă în Marea Egee. Rezolvat fisura de la pompa de injecție. Panourile solare încarcă normal. Aseară, furtună de gradul 8. Vasile luptă din greu cu rîul de mare cronic”. 16.07: „Lipsă vînt. Am avut probleme cu distribuția. Plutit în derivă. Rezolvat motorul. O navă românească să-l preia pe Vasile care suportă din ce în ce mai greu rîul de mare”. Amiralitatea: „Navele din zonă să se apropie la cravată de Decebal!” 17.07: „Cea mai apropiată navă Borzești va ajunge în 3 zile. Mult! Apare Baziaș II care-l ia pe Vasile. Deplasarea noastră rapidă i-a surprins și pe radioamatori.” 25.07: „Nava Baia Nouă ne-a încărcat acumulatorul. Frîmîntări pentru legătura radio. Distanța e mare. Transmițeti me-

Practica internațională

● Festivalul „Danubius”. Desfășurat într-o ambianță plăcută, evenimentul șahist brăilean a reunit un mare număr de participanți în cadrul turneului internațional rezervat juniorilor mari, concursul „Open” și turneul internațional al seniorilor. Rezultatele bune au suris jucătorilor români aflați printre învingători în toate cele trei confruntări. În clasamentul final al juniorilor departajarea valorică s-a făcut prin criteriul Sonneborn datorită mai multor cazuri de egalitate de puncte: 1—2. Daniel Popescu („Calculatorul” București), George Grigore („Politehnica” București) 5 puncte din 9, posibile, 3—4. Claudiu Zetocha (A.E.M. Timișoara), Grăia Călinescu („U” București) 4,5p, 5—6. Daniel Moldovan (I.T.B.), Radu Mirescu („U” Craiova) 3,5p etc. Poate altă ar fi fost partea superioară a clasamentului, dacă derby-ul rundeii a șaptea nu s-ar fi soldat cu incredibila miniatură pe care o supunem atenției cititorilor noștri: G. Grigore — D. Popescu 1. d4 d5 2. c4 Cc6 3. c : d5 D : d5 4. Cf3

e5 5. Cc3 Nb4 6. e3 e : d4 7. Ne2 ?? d : c3 l 8. D : d5 c : b2 9. Cd2 b : al 10. 00 De5 și albul a cedat. Frunțași turneului „open” au fost 1. Nicolai Barbu 7,5 puncte din 9 posibile, 2—3. Adrian Marcovici și Dan Stănică 7 p. Competiția seniorilor s-a bucurat de cea mai valoroasă participare a festivalului, timp de XI rundă programînd partide interesante. Victoria a revenit clar lui Alexandru Crișan („Calculatorul” București) cu 7,5 puncte (+5, =5, —0) ca urmare a unui joc sigur și inspirat, lăsînt la distanță în urma sa pe Aurel Urzică („Calculatorul” București) 6,5 p. (+4, =5, —1). Corvin Radovici („Electromotor” Timișoara) 6p (+4, =4, —2), Ștefan Băciu („Politehnica” București), Zbigniew Warwaszynsky (Polonia), Cristian Ionescu (Mecanică Fină București, 5,5 p etc. Merită atenție maniera în care, dînd dovadă de o strategie superioară, învingătorul turneului a dispus de talentatul Cătălin Navrotescu : A. Crișan — C. Navrotescu 1. d4 Cf6 2. c4 e6 3. Cf3 c5 4. d5 e : d5 5. c : d5 g6 6. Ce3 d6 7. e4 Ng7 8. Nf4 a6 9. a4 Ng4 10. Ne2 N : f3 11. N : f3 De7 12. 00 Cb4 13. Tel 00 14. a5 Tab8 15. Ca4 Ce 8 16. Dd2 Cc7 17. Ng5 Nf6 18. N : f6 D : f6 19. Ng4 b5 ! ? 20. N : d7 b : a4 21. Te2 Cb5 ! 22. N : b5 a : b5 23. f4 Tfe8 24. Tael b4 25. e5 ! Df5 ? ! 26. a6a3 27. a7 ! Ta8 28. b : a3 e : a3 29. Da5 D : f4 30. Te4 Df5 31. Da3 Te7 32. g4 Dg5 33. e : d6 T : e4 34. T : e4 D : d5

35. Da4 Rg7 36. d7 c4 37. Dal Rh6 38. Dd4 ! Db7 39. g5 ! și negrul s-a recunoscut învins. ● În turneul triumfător al echipelor de juniori echipa României condusă de antrenorii G. Erdeus și D. Savin va alinia următorii jucători : Daniel Moldovan, Decebal Vlad, Levente Kocsis, Marin Ceteras, Daniel Popescu, Andrei Istrățescu — proaspătul medaliat al C.M. de la Timișoara, Gențiana Voinescu, Ruxandra Ignătescu, Ioana Morariu și Andreea Sasu-Ducșoara. În încercarea de la Varna (Bulgaria) selecționata noastră va întâlni echipa gazdă și reprezentativa Poloniei. ● „Marele trofeu CEN-TROCOOP” va fi oferit la 13 septembrie la Eforie Nord cînd se vor premia laureații primului festival internațional de șah și jocuri logice organizat de Asociația sportivă CENTROCOOP în colaborare cu RECOOP București și I.T.H.R. Eforie Nord. Organizatorii au inclus și noua „formulă” de joc : șah activ, alături de jocul clasic și de șahul-fulger (blitz) ● Clubul de șah-azi și miine... Se organizează cursuri de inițiere pentru începători de la 1 octombrie la noul sediu al Clubului Central de Șah din Str. Oțetari nr. 2, sector 2. Înscrîerile se fac la sediul clubului pînă la data de 25 septembrie. Relații la telefon 16.21.68.

MARGARETA MUREȘAN ■

Toată lumea face sport

● Noile reglementări din fotbalul argentinian (cea mai importantă schimbare — eliminarea rezultatelor de egalitate, prin introducerea loviturilor de departajare de la 11 m) n-au obținut cum era de așteptat, unanimitatea. Revista „La Semana” publică, pe două coloane, cum se spune, opiniile divergente ale celor doi antrenori „campioni mondiali”, Carlos Bilardo și Cesar Luis Menotti. Actualul director tehnic al reprezentativei este de părere că „trebuie să fim deplin satisfăcuți de actuala măsură ; în fotbal, emoția rezultatului este decisivă, iar singura emoție valabilă este cea dată de succes, orice echipă fiind astfel obligată să joace doar pentru victorie”, în timp ce Menotti s-a exprimat categoric împotriva : „Eliminarea egalității nu va încuraja, contrar aparențelor, jocul ofensiv, veți vedea. Și apoi, noul sistem va crea situații injuste ; iată, două echipe fac un meci splendid, încheiat cu un scor de 4—4, după un joc, o spune și scorul, eminamente ofensiv. De ce una dintre formații să fie „pedepsită” prin intermediul „lote-riei” penalty-urilor? Dacă această regulă este firească la campionatul mondial, care trebuie să se încheie într-o lună, ea nu are nici o justificare într-o competiție ce se dispută pe durata unui întreg sezon”.

● Italianul Francesco Damiani, campion european de box la categoria grea, va renunța la titlul continental (pe care trebuie să și-l apere cîrînd în fața norvegianului Șteffen Tangstad), tîntînd mai sus ! Damiani a perfectat pentru 10 octombrie un meci cu americanul Tyrell Biggs (reeditarea finalei de la J.O. din 1984, cînd a cîștigat Biggs), învingătorul urmînd să devină șalangerul campionului mondial, Mike Tyson. ● Pentru fostul campion mondial la automobilism Formula 1, austriacul Niki Lauda, marile favorită la titlu anul acesta este brazilianul Ayrton Senna, cu toată concurența acerbă a coechipierului său de la McLaren, francezul Alain Prost. Niki Lauda i-a caracterizat astfel pe cei doi : „Senna este cel mai rapid din tot plutonul și pilotează de o manieră aproape perfectă, în timp ce lui Prost, campionul regularității, îi lipsește, parcă, motivația, aflîndu-se spre sfîrșitul unei cariere în cursul căreia a cîștigat tot ce se putea cîștiga”. ● La 36 de ani, fotbalistul argentinian Osvaldo Ardiles are în continuare căutare, semnînd un nou contract cu formația engleză de prima ligă Queen's Park Rangers. „Mă gîndeam să mă retrag și să mă fac antrenor, dar cum mă simt ca în prima tinerețe, ceea ce, iată, s-a și observat, am acceptat oferta de la Q.P.R.”, a declarat fostul campion mondial de acum 10 ani.

LUCIAN OPREA ■

În prima manșă:

DE PATRU ORI,
VICTORIE!

**Să ne bucurăm cu măsură.
Drumul e-abia la început!**

Sparta Praga 1
STEUA 5

DINAMO 3
Kuusysi Lahti 0

Sliema Wanderers 0
VICTORIA 2

OȚELUL 1
Juventus 0

Pentru antologia fotbalului

Victorie categorică în prima partidă dintre Steaua București și Sparta Praga, chiar pe stadionul acesteia din urmă și în fața a 35.000 de spectatori care au cunoscut mai întâi extazul pentru ca pe urmă să fie decepționați, apoi să mai aibă o brumă de speranță, spulberată repede și definitiv, lor nemăimărindu-le decât să afle ce înseamnă consternarea și cea mai neagră deziluzie.

E-adevărat, de ce să n-o recunoaștem, nici cei mai entuziaști suporterii ai echipei noastre campioane nu ar fi anticipat un asemenea rezultat, un 5-1 nefiind la îndemina oricui nici măcar pe teren propriu, dărmite în deplasare. Și totuși Steaua, cu extraordinarii ei jucători, bine pregătiți, de o incisivitate lucidă, au demonstrat o forță de joc care s-a dezlănțuit mai greu, dar, odată pusă în mișcare, n-a mai putut fi stăvilită decât de fluierul final al arbitrilor.

De altfel, gazdele au privit această dispută sportivă cu multă circumspecție, cu o prudență deloc trucață. Declarațiile lor înainte de meci au fost cit se poate ponderate, în zările lor s-au putut citi multe cuvinte elogiatoare la adresa Stelei, a antrenorului său Anghel Iordănescu (din păcate, acesta suferind, n-a făcut deplasarea la Praga). Nici în tabăra noastră nu s-a aflat un optimism exagerat, de parădă, nu s-a pronosticat fantezist în favoarea noastră, echipa văzându-se de pregătiri cu toată seriozitatea sub conducerea antrenorului secund, Dumitriu III. Modul realist în care au abordat ai noștri partida a fost unul din factorii principali în obținerea unui succes eclatant, care confirmă clasa continentală a jucătorilor militari, formidabila lor putere de a se impune în fața unor adversari de valoare.

Cine a aflat numai rezultatul nu-și poate face o imagine coerentă și exactă a ceea ce s-a petrecut de fapt pe teren. S-ar putea crede că Steaua a întins o echipă într-o zi nefastă pe care a învins-o cu ușurință, ca și cum ar fi semnat un simplu act de prezență. Nu acesta este însă adevărul. Steaua n-a întins o echipă care să se socotească de la început învinsă, care să accepte cu smerenie postura de victimă și să abandoneze la iuteală lupta. Dimpotrivă. Cel puțin în primele douăzeci de minute — cind de altfel au și înscris unicul lor gol (autorul lui — Kukleta) — praghezii au atacat furibund, uneori dincolo de stipulațiile regulamentare, exercitând un pressing pe tot terenul și încercând prin orice mijloace — la ele s-a adăugat și contribuția unui public dornic de succes cu orice preț și mai puțin preocupat să vizioneze un spectacol fotbalistic de calitate — să-i intimideze pe ai noștri, să le insufle teama și astfel să se instaleze cu aplomb la conducerea ostilităților. Dar arderea lor, nesustinută de o argumentație e'ocventă, n-a avut sorți de izbândă decât vremelnice, a durat cit un foc cu paie puține. Golul primit de Lung — care mai apoi avea să apere cîteva șuturi senzaționale — a stîrnit ambiția steliștilor, le-a zgîndărit orgoliul de iscusiți ambasadori ai fotbalului românesc pe multe dintre meridianele planetei. Așa a început un adevărat iureș la poarta lui Stejskal care avea să devină treptat-treptat mai galben în obraji chiar decît tricoul pe care îl purta. De două ori Lăcătuș (minutele 29 și 44), de două ori Hagi (minutele 78 și 89) și Tudorel Stoica (minutul 86) îl conștrîng pe portarul praghez să scoată mingea din plasă sub privirile tot mai oerlexe ale unor spectatori care pornesc să se grumeze după alte criterii decît decotea pentru echipa lor; unii încep să fluiera, alții părăsesc stadionul iar mulți cată să scape să-și aplaude pe steliști, abia așteptînd ca mingea să ajungă în posesia acestora, dornici să vadă

(Continuare în pag. 22)

GEORGE ARION ■

Tranșant și convingător

Dinamo a avut în față, în acest joc, nu o echipă de fotbal, ci un zid, finlandezii multă vreme nepropunîndu-și altceva decît să se alinieze în preajma careului propriu, lăsîndu-l în atac, pentru orice eventualitate, doar pe golgeterul lor Lius. În aceste împrejurări, jocul combinativ al dinamoviștilor a fost ca și cum ai scrie cu creta pe o tablă lucioasă: nu se prindea nimic. Jucînd la ofsaid, apărîndu-se supranumeric, în două linii, cu marcaj strîns la atacanții noștri, dînd în minge oricînd și oricum, echipa finlandeză a mizat inițial, în ceea ce-o privește, doar pe fazele fixe dinspre poarta lui Dinamo, care era asediată, îndeosebi la cornere, de cite 8-9 jucători, adevărată „cușcă vie” pentru tinărul Stelea. Avizați mai demult asupra acestei „tactici” de sufocare, jucătorii dinamoviști au redus la minimum posibilitatea unor asemenea lovituri libere din treimea lor de teren, astfel încît detenta și foringul finlandezilor n-au prea avut ocazia să se afirme. Faza din minutul 13, în urma căreia Jantti a marcat un autogol aproape inevitabil (așa cum adesea se obține aut trimitînd mingea în adversar), a prefigurat soluția tactică prin care dinamoviștii puteau trece „dincolo” de zid, periclitînd poarta inspiratului Korhonen: cu apariții-surpriză în atac ale apărătorilor (scăpați de cleștele marcajului), cu schimbări rapide de ritm în fața careului de 16 m, cu ingeniozitate în combinații și cu driblinguri oportune care să pună pe picior greșit falnicii „mesteceni” finlandezi. Deci, la primul gol, Rednic și-a trimis, pe jos, o minge a suivre, a trecut de prima perdea de apărători, a intrat la un-doi, a reprimi pe stînga și centrarea paralelă cu linia de 6 m, în loc să ajungă la Vaiscovic, liber în fața porții, a fost deviată în gol de piciorul lui Jantti. La al doilea gol celălalt fundaș central dinamovist, Andone, s-a aflat la finalizarea unei centrări din lovitură liberă, marcînd cu capul dintr-un grup de apărători finlandezi, ocupați cu marcajul atacanților noștri „de meserie”. Iar la al treilea gol, Vaiscovic a realizat, probabil, cel mai tăios sprint al carierei sale, întorcîndu-se și luînd urma unui apărător advers, „suflîndu-i” mingea din picior tocmai cînd acesta se pregătea să scape de ea și trimitînd-o năprasnic în plasă din colțul careului mic. Așadar, înseși fazele golurilor dovedesc că masiva echipă finlandeză a putut fi îngenucheată numai cu imaginație, tehnică și elemente-surpriză — pentru restul oricărui arsenal tactic ea fiind pe deplin avizată și instrumentată. De altfel, „catargele” din Lahti au început să se clatine tocmai cînd se așteptau mai puțin la dificultăți din partea echipei noastre, odată cu a doua repriză, cînd o ploaie neconținută părea să dezavantajeze echipa mai tehnică și mai combinativă, adică pe Dinamo. Nu numai că n-a fost așa, dar am putea spune că jocul lui Dinamo s-a dezlănțuit odată cu ploaia — asta datorită unei excelente pregătiri fizice și unor mutații tactice hotărîtoare cu care jucătorii dinamoviști au abordat jocul în repriza secundă. Astfel, după pauză, Varga, un apărător care cam „soma” a-vînd în vedere dispunerea în teren a finlandezilor, a fost înlocuit cu Mihaescu, cel despre care opinam că poate să „facă” toată partea dreaptă a terenului, asemenea lui Kleip, pe stînga naționalei. Prin Mihaescu, jocul lui Dinamo a căpătat viteză, disponibilități sporite de combinații și o mai mare presiune și pe acest flanc al finlandezilor. Aoi, Sabău și Vaiscovic au „plusat” în driblinguri și pătrunderi individuale, unele de „neînțeles” pentru masivii fundasi din Lahti. În sfîrșit, Andone și-a îndesit pătrunderile între cele două careuri, unde de fiecare dată a avut apariții oportune și eficiente. Cu aceste

(Continuare în pag. 22)

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Gîndind la turul al doilea

Inaugurarea noii ediții a întrecerilor europene intercluburi la fotbal avea să fie consemnată la 4 septembrie, în La Valetta, Malta, acolo unde echipa Sliema Wanderers a primit vizita reprezentantei noastre Victoria București, și parafată de un categoric succes. O avanpremieră care ne-a făcut să privim cu speranță și încredere participarea românească din acest an, căci frumoasa izbîndă a Victoriei înseamnă nu doar un prilej de bucurie pentru noi toți ci și un exemplu tonifiant pentru celelalte trei ambasadoare ale fotbalului din țara noastră.

Ca și anul trecut, cînd Victoria era debutantă într-o astfel de competiție, primul pas a fost făcut cu dreptul, echipa noastră asigurîndu-și, practic, din tur calificarea în cea de-a doua fază a Cupei U.E.F.A. Mai mult decît anul trecut, impresia lăsată acum, siguranța și hotărîrea cu care a tranșat de partea ei victoria în această nouă confruntare internațională îi reconfirmă valoarea de care nimeni nu se mai poate îndoi. Ceea ce se așteaptă astăzi de la această harnică echipă este constanța evoluțiilor sale la cota înaltei performanțe și, în acest sens, experiențele acumulate anul trecut îi pot fi un bun îndreptar. Cu alte cuvinte, ar fi de dorit ca impresiile favorabile să sporească în durată, ceea ce presupune un parcurs de regularitate, lucru deloc imposibil în cazul Victoriei.

Dar pentru că, dincolo de voința noastră, n-am putut fi la fața locului, însemnările noastre despre această partidă fiind, din păcate, văduvite de sugestivitatea amănuntului surprins pe viu, în încercarea de-a oferi totuși cititorilor, ca în alte ocazii, senzația autenticității faptului relatat, ne-am gîndit să refacem istoria acestui meci, în momentele sale cele mai semnificative, cu ajutorul unora dintre cei implicați direct, notînd, la întoarcerea echipei în țară, cîteva opinii ale jucătorilor și tehnicienilor Victoriei.

Pe antrenorul Florin Halagian l-am denumit artizanul acestei victorii dar mi-a replicat hotărît: „întreaga echipă!” Iată-l părerea: „Am cunoscut adversarul destul de bine și mi-am putut da seama că fotbalul maltez se află într-un real progres, tinzînd spre modernizarea jocului, adoptînd o tactică potrivită pentru sportivi ce posedă reale calități fizice, adaptați perfect condițiilor caniculare și terenului tare. Exagerînd puțin, am putea spune că au un joc provocator, o capcană care te atrage și în care, dacă intri, reușesc să te dezorganizeze prin elan. Acestei tactici distructive i-am opus construcția și organizarea în joc și acțiunile elaborate cu calm au fost un bun antidot. Apoi, din punct de vedere moral-volitiv, echipa noastră a reușit să atingă starea necesară depășirii handicapului căldurii excesive și terenului tare. Dorînd să aibă o comportare foarte bună a făcut risipă de energie întrebunîndu-se fără menajamente. Lipsa de omogenitate, despre care pomeneam înaintea partidei (n.n. în avancronica din numărul trecut), s-a diminuat sensibil datorită atitudinii de joc, unității suflatești realizate. S-a remarcat întreaga echipă dar, pentru a nominaliza, să-i amintesc pe Nițu, Cojocar, Solomon, Bălan, Culcear și Coraș, care s-a integrat bine noii sale echipe”.

C. Solomon, căpitanul echipei, coautor al primului gol, autor al celui de-al doilea: „Chiar dacă ocaziile de început au fost ratate cu ușurință și de o parte și de cealaltă așa încît scorul putea fi deschis la fel de bine și de gazde, meciul a curs vizibil în favoarea noastră. S-a văzut limpede, în primul rînd, diferența de valoare dintre cele două campionate. Cu toate acestea, meciul n-a fost lipsit de emoții, cu atît mai mult cu cît pentru unii dintre jucătorii Victoriei el a însemnat debutul într-o asemenea competiție. Am

(Continuare în pag. 22)

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Buturuga mică există și în fotbal

Un fluviu de oameni se scurge paralel cu Dunărea, dar nu se varsă în ea, ci pe porțile stadionului. Toată lumea vorbește de băieții de la Oțelul care cu modestie și muncă au strîns puncte după puncte în campionat și au ajuns să reprezinte țara în Cupa U.E.F.A. Dintr-o echipă ce făcea naveta între A și B, ei au făcut ca astăzi Galațiul să primească vizita Juventusului Torino, campioana totală, cea care are în vitrină toate trofeele internaționale pe care le poate obține o echipă de club. Președintele clubului V. Vasileache ne spune: „În patru ani s-a reușit prin efortul tuturor să se construiască o echipă disciplinată, bine compartimentată, suferă sufletește, care iată a dăruit o mare bucurie susținătorilor ei cu inimă fierbîntă”.

În cele două tabere, pulsul urcă odată cu apropierea orei 17.00. Cornel Dinu, cel ale cărui ambiții și pricepere îndelung muncite au găsit în acest meci supapa afirmării, a pregătit Oțelul ca pe un aliaj de tactică ingenioasă, condiție fizică, tenacitate. Agiu spune pe gînduri: „Pentru mulți dintre noi care ne apropiem de sfîrșitul carierei este meciul victii, ultimul tren spre un rezultat de prestigiu”. În tabăra italiană, surisul și dezinvoltura ascund în spate și umbra unei neliniști. Președintele clubului, G. Boninerti: „Fotbalul românesc a avut o răbufnire de valoare prin rezultatele echipei naționale și ale Stelei. Oțelul, reprezentanța unui astfel de fotbal, poate fi o surpriză”. Laudrup, pata blondă printre pigmenții meridionali ai echipei, este circumspect asupra rezultatului fiindcă „dacă cei din Galați joacă la fel de temperamental ca Universitatea Craiova, învingătorul stă sub semnul întrebării”. Dino Zoff, antrenorul, și Altobelli amîină discuția pînă la sfîrșitul partidei, lăsînd să se înțeleagă că profesorii fac întotdeauna întii demonstrația practică.

Gălățenii încep prin atacuri pe partea dreaptă, prin triunghiurile de pase frumos desenate de Octavian Popescu, Profir și Antohi. N-au timp de tatonări, au visat prea mult la această clipă. Cascade de driblinguri ale lui Bordea din min. 2, lovitură liberă în urma faultului asupra lui Antohi și cornerul obținut de Profir sint rezolvate de apărarea Juventusului. Italienii constată că nu au în față o farfurie de macaroane inmutate de frică, ci chiar una cu spaghetti de oțel. Ei ies la contraatacuri tăioase, regizate de Barros și Laudrup. Micuțul portughez aleargă ca un sprinter, parcă n-are plămîni, este și coordonator, apare și la finalizare, demonstrînd că reprezintă o achiziție care-și merită prețul cu multe zerouri. Apărarea gălățeană este însă viguroasă și Agiu îi agață balonul lui Altobelli, iar Anghelini îl obligă pe Mauro să se întoarcă din atac cu mingea spre propria poartă. În min. 11 Octavian Popescu, filtrează un balon printre lui Profir, dar acesta ratează o ocazie splendidă. Emoțiile totuși există, gălățenii amintindu-și, uneori, cine le stă în față. În min. 17 Octavian Popescu strecoară mingea printre picioarele, nici mai mult nici mai puțin, decît ale internaționalului Agostini și-l obligă pe Bruno să acorde corner. De trei ori consecutiv gălățenii beneficiază de cornere rămase fără rezultat. Ei obligă pe italieni să simtă gustul versului „tare ca fierul, iute ca oțelul”. Aceștia au totuși în min. 21 două atacuri ca briciul însă Călugăru este un adevărat acrobat blocînd în ultimul moment baloanele în picioarele lui Altobelli și Laudrup. Ultimele 10 minute ale reprizei se echilibrează și Agiu reia la cîteva centimetri de bară, iar Ralea este blocat în ultimul moment de Tacconi așa cum Agiu și Gelu Popescu îl deposează la mustață pe Barros.

(Continuare în pag. 22)

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 50 20, interioare: Actualitatea politică: 25 60; Publicisți-comentatori: 25 60; Reportaj economie: 17 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 14 53; Sport: 17 00; Scrisori-odiente: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfr București, Calea Grivitei nr. 64-66.

Prețul revistei: 3 lei

41505